

R. 276

Q. HORATI
FLACCI

Ex vet. codice Blund. descripta.

VINTVS HORATIVS

Flaccus Venusinus, patre, ut ipse quidem tradit, libertino, & exactiōnū coactore, ut verò creditum est, falsamentario, cū illi quidam exprobrasset in creatione: Quoties ego vidi patrem tuum Frachio se emungentem & Bello Philippiensi exutus à M. Bruto Imperatore, tributus militum meruit: victisque partibus, venia impetrata, scriptum Quæstorium comparavit. Ac primò Mecœnati, mox Augusto in gratiam inuatus, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Mecœnas quanto per eum dilexerit satis demonstrat in illo epigrammate:

*Ni transferibus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Hinc me cœdeas strigiosorem.*

Sed multo magis extremis Elquilis tali ad Augustum elegit

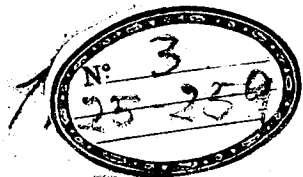
Horatii Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Mecœnatem scripto significat

R. 276. VI

**Q. HORATI
FLACCI**

In vetusto codice Bland. descripta.

Fragmentary text and numbers, including '30' at the bottom.

QVINTVS HORATIVS

Flaccus Venustus, pater, ut ipse quidem tradit, libertino, & exactionum coactore, ut verò creditum est, salamentario, cum illi quidam, ex-

probrasset in altercatione: Quoties, ego vidi patrem tuum brachio se emungentem & Bello Philippensi excitus à M. Bruto Imperatore, tribunus militum meruit: victisque partibus, veniam impetratâ, scriptum Quæstorium comparavit. Ac primò Meccenati, mox Augusto in gratiam insinuat, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Meccenas quantoperè eum dilexerit satis demonstrat in illo epigrammate:

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Hinc me videas strigostorem.*

Sed multò magis extremis Esquiliis tali, ad Augustum elogio:

Horatii Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Meccenatem scripto significat.

...ciebam scribendis epistolis
 ...unc occupatissimus, & infirmus,
 nostrū te cupio adducere. Veniet igitur
 ab ista parasitica mensa ad hanc regiam, &
 nos in epistolis scribendis adjuvabit. Ac ne re-
 cufanti quidem aut succensuit quicquam, aut
 amiciciam suam suggerere desit. Extant epi-
 stola, e quibus argumenti gratia, pauca subjec-
 ti. Sume tibi aliquid juris apud me, tanquam
 si victor tibi mihi fueris: recte enim & non
 temere feceris, quoniam id usus mihi tecum
 esse volui, si per valetudinem tuam fieri pos-
 sit. *Et rursus:* Tui qualem habeo memo-
 riam, poteris ex Septimio quoque nostro au-
 dire: nam incidit, ut illo coram fieret à me tui
 mentio. Neque enim si tu superbus amicitiam
 nostram sprevisi, ideo nos quoque
ἀνδρῶν ὄρον ἔσθ'. Præterea sæpè eum in-
 ter alios jocos, puiissimum penem, & ho-
 muncionem lepidissimum appellat, unaque &
 altera liberalitate locupletavit. Scripta qui-
 dem ejus usq; adeo probavit, mansuraque per-
 petuo credidit, ut non modò sæculare car-
 men componendum injunxerit, sed & Vinde-
 licam victoriam Tiberii, Drusi que privignio-
 rum suorum: eumque coegerit propter hoc,
 tribus Carminum libris, ex longo intervallo,
 quartum addere. Post Sermones verò lectos
 quosdam, nullam sui mentionem habitam ita
 sit questus: Irasci me tibi scito, quòd non in-
 plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimū
 quaris. An veteris ne apud posteros infamam
 tibi

tibi sit, quòd videaris familiaris nobis ch.
 Expresitque Eclogam, cujus initium est:
*Cum tot suspiras, & tanta negotia solus,
 Rex Italas armis tutes, moribus ornes,
 Legibus emendes, in publica comoda peccent.
 Si longo sermone morer tua tempora, Casar.*
 Habitu corporis brevis fuit, atque obesus: qua-
 lis & à semetipso in Satyris describitur, & ab
 Augusto hac epistola: Pertulit ad me Diony-
 sius libellum tuum, quem ego (ne accusarem
 brevitate) quantuluscumque est, boni con-
 sulo. Vereri autem mihi videris, nè majores
 libelli tui sint, quàm ipse es: sed si tibi statu-
 ra deest, corpusculum non deest. Itaque lice-
 bit in sextariolo scribas, cum citcuitus volu-
 minis tui sit *ὀγκώδης* sicut est ven-
 triculi tui. Ad res venereas intemperantior
 traditur. Nam speculatore cubiculo scorta dici-
 tum habuisse disposita, ut quocumque respexis-
 set, ibi ei imago coitus referretur. Vixit plu-
 rimum in secessu rure sui Sabini, aut Tibur-
 tini; domusque ejus ostenditur circa Tiburni
 luculum. Venerunt in mans meas, & elegi
 sub ejus titulo, & epistola prosa oratione,
 quasi commendantis se Meccænat; sed utra-
 que falsa puto. Nam elegi vulgares, epistola
 obscura: quo vitio minimè tenebatur. Natus
 est vj. id. Decembr. L. Corra, & L. Torqua-
 to Consulibus. Decessit v. Kal. Dec. C. Mario
 Censorino, & C. Asinio Gallo Conf. post no-
 num & quinquagesimum annum, narede Au-
 gusto palam nuncupato, cum urgente vi va-
 A3 Is.

Merudinis non succerret ad obfignandas testa-
menti tabulas. Humatus, & conditus est ex-
tremis Equiliis, juxta Mecœnatis tumulum.

Ejusdem Horatii vita, in eodem codice
aliter descripta.

Quintus Horatius Flaccus libertino patre
natus in Apulia, cum parente in Sabi-
nos commigravit, quem cum pater puerum
Romam miffet in ludum litterarium par-
ciffimis eruditus impennis anguftias patris vi-
cit ingenio, coluitque adolefcens Brutum, sub
quo tribunus militum civili bello militavit,
captusque à Cœfare post multum tempus, be-
neficio Mecœnatis non folùm fervatus, fed
in amicitiam receptus est, qua propter
Mecœnatis, & Augufto in omnibus fcriptis
fuis venerabiliter affurgit. Scripfit autem car-
minum libr. iv. Epodon I. Carmen Sæculare.
Sermonum lib. II. Epitolarum II. De arte
pœtica I. Commentati funt in illum Porphy-
rius, Modestus, Helenius, Acron. Omnium
autem optimè Acron.

TESTIMONIA DE SCRIPTIS
HORATII.

M. Fabius Quintilianus.
De Lyricis Horatii.

FAT Lyricorum idem Horatius ferè folus le-
gi dignus. Nam & infurgit aliquando,
& pienus est jucunditatis, & gratia; variis fi-
guris, & verbis feliciffimè audax.

De

De iisdem Petronius.

Praterea curandum est, ne sententiæ
neant extra corpus orationis expresse, se-
intexto vestibus colore niteant. Homerus testis,
& Lyrici, Romanusque Virgilius, & Horatii cu-
riosa felicitas.

De Satyris Quintilianus.

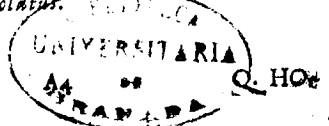
SATYRA quidem tota nostra est: in qua primus
insignem laudem adeptus est Lucilius: qui
quosdam ita deditos sibi adhuc habet amatores,
ut eum non ejusdem modo operis autoribus, sed
omnibus pœtis præferre non dubitent: Ego quan-
tum ab illis, tantum ab Horatio dissentio, quæ
Lucilium fluere lutulentum, & esse aliquid quod
tollere possis putat. Multò est tersior, ac purius
magis Horatius, & ad notandos hominum mo-
res precipuus.

De iisdem autor libri, De causis corruptæ
eloquentiæ.

Sed vobis utique versantur ante oculos, quæ
Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro
Virgilio legunt.

Idem. De Oratore.

EXigitur enim jam ab oratore etiam pœticus
decor: non Arii, aut Pacuvii veterino in-
quinatus, sed ex Horatii, & Virgillii, & Lucani
sacrario prolatus.

Q. HOE

Q. HORATI
FLACCI
CARMINVM

LIBER PRIMVS.

O D E I.

Aliq̄s aliis rebus duci : se lyricorum vera
suum studio teneri.

MEcenas atavis edite Regibus,
O & praesidium, & dulce decus meum.
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse iuvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos erexit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergemini tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rates

CARMINVM

Acicilis pauperiem pati.
nec veteris pocula Mafici,

arceq; solido demere de die

eripit, nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aqua lenae caput sacra.

Multos castra iuvant, & lituo tuba

Permissus sonitus, bellaque matribus

Dapesitata. Manet sub Iove frigido

Vohator, tenera conjugis immemor;

Seu visa est catulis cervae fidelibus,

Seu rupis teretes. Marsus aper plagas.

Me doctarum hederae pramiam fronium

Dīs miscent Superis: me gelidum nemus,

Nympharumque leves cum Satyris chori,

Secernunt populo; si neque tibias

Euterpe cohibet, nec Polyhymnia

Lesbium refugit tendere barbiton.

Quod si me lyricis valibus inseres,

Sublimi feriam sidera vertice.

AD AVGVSTVM CAESAREM.

ODE II.

Deos omnes iratos esse Romanis, ob Caeli
ris caedem: unam imperii spem in
Auguito constitutam.

Jam satis terris nivis, atque dira
Grandinis misit Pater, & rubente

Dexterâ sacras fulcralus arces,

Terruit Urbem.

Terruit gentes, grave ne rediret

Saculum: Pyrrha, novum monstra quæstæ.

Omne

LIBER I.

Omne cum Proteus pecus egit altæ
Visere montes:

Piscium & summa genus habet ulmor
Nota qua sedes fuerat columbis:

Et superjecto pavida natârunt
Æquore dama.

Vidimus flavum Tiberim, retortis
Littore Etrusco violenter undis,

Ire dejectum monumenta Regis,
Templaque Vesta:

Ilia dum se nimium querenti,

Factat ultorem, vagus & sinistra

Labitur ripa, Jove non probante,

Uxorius annis:

Audiet, civæ acuisse ferrum,

Quo graves Perse melius peirent;

Audiet pugnas, vitio parentum

Rara juvenus.

Quem vocet Divam populus vuentis
Imperi rebus? prece qua fatigent

Virgines sanctæ nupus audientem

Carmina Vestam:

Cui dabit partes scelus expiandi

Jupiter? tandem venias precamur,

Nube candentes humeros amittus

Augur Apollo:

Sive tu mavis Erycina ridens,

Quam Jocus circumvolat, & Cupido;

Sive neglectum genus, & nepotes

Respicis auctor,

Heu nimis longo satiata ludo;

Quem juvat clamor, galeaque leves,

CARMINVM

*Auri pedicis cruentum
Vultus in hostem.*

*mutatâ juvenem figurâ,
Aes in terris imitatis alma
Filius Maja, patiens vocari
Caesaris ultor.*

*Serns in Calum redeas, dinque
Latus intersts populo Quirinis
Neve te nostris vitiis iniquum
Ocyor auro*

*Tollat: hic marnos potius triumphos,
Hic ames diu Pater, atque Princeps;
Nen sinas Medos equitare inultos
Te duce, Caesar.*

IN VIRGILIVM ATHENAS
proficiscentem.

O D E III.

Secundam ei navigationem precatur: deinde
occasionem nactus, hominum
audaciam detestatur.

Sic te diua potens Cypri,
Sic fratres Helena, lucida sidera,
Ventorumque regat Pater,
Obstrictis aliis, præter Isopyga,
Navis, qua tibi creditum
Debes Virgillum, sinibus Atticis
Reddas incoolumem precor,
Et serues anima dimidium mea.
Illi robur, & es triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem

LIBER IV.

*Frato, Pyrrha, sub antro:
Cui flavam religas comam,
Simplex manducis! heu, quoties fru
Mutatoque deos flebit, & aspera
Nigris aquora venis
Emirabitur insolens,*

*Qui nunc te fruitur credulus aureâ:
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aura
Fallacis! miseri, quibus
Intentata nites: me tabulâ sacer
Votiva paries indicat, pvida,
Suspendisse potenti
Vestimentum maris Deo.*

AD VISPANIVM AGRIPPAM.

O D E VI.

Bella ab eo gelta, a Vario cantatum iri: se
conviviis tantum, & amoribus de-
scribendis aptum esse.

Scribêris Vario fortis, & hostium
Victor, Maonii carminis alii,
Quam rem cumque ferox navibus, aut equis
Miles, te duce, gesserit.
Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
Pelida stomachum cedere nescis,
Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
Nec sevam Pelopis domum
Conamur, tenues grandia: dum pudor
Imbellisque lyra Musa potens vetat
Laudes egregii Caesaris, & tuas,
Culpâ deterere ingentem.

CARMINVM

artem tunica testum adamantina

*scripserit? aut pulvere Troico
rum Merionen? aut ope Palladis
Lydidem Superis parem?*

*Nos conuivia, nos praelia virginum
Secis in iuvenes unguibus acutum
Cantamus vacui; siue quod urimur,
Non prater solitum leues.*

AD MVNATIVM PLANCVM

Consularem.

O D E VII.

*Alias aliis: sibi Tiburtinam regionem pla-
cere. Cohortatio ad voluptates.*

L*audabunt alii claram Rhodo, aut Myrilenem;
Aut Ephesum, bimariseve Corinthi
Mania, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Insignes, aut Thessala Tempe.*

Sunt quibus unū opus est, intacta Palladis urbem

*Carmine perpetuo celebrare, &
Undique deceptam fronti praeponere oliuam.*

*Plurimus, in Junonis honorem,
Aprum dicit equis Argos, diceque Mycenae.*

*Me nec tam patiens Lacedaemon,
Nec tam Larisse percussit campus opima,*

*Quam domus Albunea resonantis,
Et praeceps Anio, & Tiburni lucus, & uda*

Mobilibus pomaria riuis.

*Albus ut obscuro detergit nubila Caelo
Saepe Notus, neque parturit imbres*

*Perpetuus: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam, vitaeque labores*

Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis

Castra tenent, seu densa tenebis

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremq;

Cum fugeret, tam uda Lyao

Tempora populea fertur uinxisse corona,

Sic tristes affatus amicos:

Quo nos cumque feret melior fortuna parente,

Ibimus, o socii, comitesque;

Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro.

Certus enim promisit Apollo,

Ambiguam tellure noua Salamina futuram,

O fortes, pesoraeque passi

Mecum saepe uiri, nunc uino pellite curas:

Cras ingens iterabimus aequor.

AD LYDIAM.

O D E VIII.

*Obscure iuuenem quendam, quem Sybaria
vocat, ut amore perditum, & volu-
ptatibus, colliquefactum notat.*

L*ydia dic, per omnes*

Te Deos oro, Sybarin cur properes amando

Perdere: cur apricum

Oderit campum, patiens pulueris, atque Solis?

Cur neque militaris

Inter aequales equitet; Gallica neq; lupatis

Temperet ora franis?

Cur times flavum Tiberim tægere? cur oliuam

Sanguine uiperino

Cautius uitat: neque jam liuida gestat armis

Brachia, saepe disco,

Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?

Quid

ut marina

dicunt Thetidis sub lacrymosa Troja
ra, ne virilis
cultus in cadem, & Lycias proiperet ceteruas.

AD TALIARCHVM.

O D E IX.

Hyemae indulgendum voluptati.

Vides ut alta stet nive candidum
Soraë; nec iam sustineant onus
Sylua laborantes; & geluque
Flumina constiterint acuto.

Dissolue frigus; ligna super foco
Large reponens; atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,

O Thaliarche, merum diota.

Permitte Divis cetera; qui simul
Stravere ventos aquore fervido
Deprelliantes; nec cupressi,
Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge querere;
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Appone: nec dulces Camœnas
Sperne puer; neque tu choreas;

Donec virenti canities abest
Morosa; nunc & campus, & arces
Lenesque sub noctem susurris
Composita repetantur hora.

Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puella risus ab angulo:
Fignusque direptum laceratis,
Aut digito male pertinaci.

IN MERCVRIVM.

O D E X.

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, & decora
Atore palastra:

Te canam magni Jovis, & Deorum
Nuntium, curvaeque lyra parentem,
Callidum quicquid placuit jocosum
Cedere furio.

Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetrâ
Risit Apollo.

Quin & Atridas, duce te, superbos
Illo diras Priamus relicto,
Thessalosse ignes, & iniqua Troja
Castrâ sefellit.

Tu piis latis animas reponis
Sediùs, virgaque levem coërces
Aurâ turbam, Superis Deorum
Gratus, & imis.

AD LEUCONEN.

O D E XI.

Indulgendum voluptati, omisâ fu-
rurorum cura

TU ne quasiëris (scire nefas) que mihi, que tibi
Finem Dii dederint, Leuconoe; nec Babylonios
Tentâs numeros, ut melius, quicquid erit, patir.
Seu plures hyemas, seu tribuit Jupiter ultimam,

CARMINVM

Qua rursus oppositis debilitat pomicibus mare
Tyrrenum. Sapias; vina liques; & spatio brevi
Spē longā recefes: dum loquimur, fugerit inuida
Etas; carpe diem, quā minimū credula postero.

AD AVGVSTVM.

O D E XII.

Diis, heroibus, virisque aliquot claris lauda-
tis, postremo commendat
Augustum.

Quem virum, aut herōa, Lyra, vel acri
Tibiā sumes celebrare Clio?

Quem Deum? cuius recinet iocosa
Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo, gelidove in Hamo?

Unde vocalem temerè insecuta
Orphen silva,

Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus, celeresque ventos,
Blandum, & auitas fidibus canoris
Ducere quercus.

Quid prius dicam solius parentis
Laudibus? qui res hominum, ac Deorum,

Qui mare, & terras, variisque mundum
Temperat horis?

Unde nil majus generatur ipso,
Nec viget quicquam simile, aut secundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores.

Præliis audax neque te silebo,
Liber, & sauis inimica virgo

LIBER I.

Belluis; nec te, metuende, certa,
Phæbe, sagittâ.

Dicam, & Alciden, puerosque Leda,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautica
Stella refulsit.

Desluit saxis agitato humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (quod sic voluere) ponto
Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an superbos
Tarquinî fasces, dubito, an Catonis
Nobile lethum.

Regulum, & Scauros, animaque magna
Prodigum Paulum, superante Pæno,
Gratus insigni referam Camenâ,
Fabriciumque:

Hunc, & incomptis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillus
Sava paupertas, & auitus apta
Cum Lare fundus.

Crescit occulto, velut arbor, ævo
Fama Marcelli: micat inter omnes
Julium sidus velut inter ignes
Luna minores.

Gentis humana pater, atque custos
Orte Saturno, tibi cura magni
Casaris fatis data: tu, secundo
Casare, regnes.

Ille, seu Parthos Latio imminentes
Egerit iusto demitis triumpho,

CARMINVM

objectas Orientis oris

Seras, & Indos;

Te minor Animum reget aquas orbem:

Tu gravi curru quaties Olympum,

Tu parum castis inimica mites

Fulmina lucis.

AD LYDIAM.

ODE XIII.

Dolet sibi Telephum anteponi.

Cum tu, Lydia, Telephi

Cervicem roseam, cerea Telephi

Laudas brachia, & ca, mecum

Fervens disjuncti bile tumet jecur.

Tunc nec mens mihi, nec color

Certa sede manent: humor, & in genas

Furtim labitur, arguens

Quamvis lentis penitus macerer ignibus.

Uxor, scis tibi candidos

Tui parum humeros immodica mero

Rixa: sive puer furens

Impresit memorem dente labris notam.

Non, si me satis audias,

Speres perpetuum, dulcia barbarè

Ladentem oscula, qua Venus

Quinta parte sui nectaris imbuit.

Felices ter, & amplius,

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Divulsus querimoniis,

Suprema vitius solvet amor die.

LIBER I.

IN BRVTVM, BELLVM CIVILEM

reparantem.

ODE XIV.

O Navi, referent in mare te novi

Fluctus! & quid agis? fortiter occupa

Portum: nonne vides, ut

Nudum remigio latus,

Et malus celeri saucius Africo,

Antennaque gemant, ac sine funibus

Vix durare carina

Posint imperiosius

Aequor: non tibi sunt integra lintea,

Non Dè, quos iterum pressa voces malo;

Quamvis Pontica pinus,

Sylva filia nobilis,

Factes, & genus, & nomen inuites

Nil piatis timidus navita puppibus

Fidit: tu, nisi ventis

Debes ludibrium, cave.

Nuper sollicitum, qua mihi tadium

Nunc desiderium, curaque non levis,

Interfusa nitentes

Vites aequora Cycladas.

NEREI VATICINIUM DE

ruina Trojae.

ODE XV.

Pastor cum traheret per freta navibus

Idais Helenam perfidus hospitam,

Ingrato celeres obruit otio

Ventos, ut caneret fera

Mercuri facta, Mala ducis avi domum;

Veniam petit à puella, quam jambis leserat.

O Matre pulchrâ filia pulchrior,
 Quem criminosi cumque voles modum
 Pones jambis; siue flammâ,
 Siue mari libet Adriano.

Non Dindymene, non adytis quatit
 Mentem sacerdotum incola Pythius,
 Non liber aquæ: non acuta
 Sic geminant Corybantes ara,
 Tristes ut ira: quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare naufragum,
 Nec savus ignis, nec tremendo
 Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principâ
 Limo coactus particulam undique
 Desectam, & insani tonis
 Vim stomacho opposuisse nostro.

Ira Thyestem exitio gravi
 Stravère: & altis urbibus ultima
 Steteret causa: cur perirent
 Fundis, imprimeretque muris
 Hostile aratrum exercitus insolens.
 Compescit mentem: nec quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventà
 Ferror, & in celeres jambos
 Misit furemsem. Nunc ego mihi

Etiam multis repetet Gracia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris.
 Sudor! quanta mores funera Dardana
 Genti! Jam galeam Pallas, & Ægida,
 Curruisque, & rabiem parat.

Nequicquam Veneris prasidio feroc,
 Pectus casariam; grataque faminis
 Imbelli citharâ carmina divides:

Nequicquam thalamo graves
 Hastas, & calami spicula Gnosii
 Vitabis, strepitumque, & celerem sequi
 Ajacem: tamen, heu! serus adulteros
 Crines pulvere collines.

Non Lærtiaden, exitium tua
 Gentis, non Pylîum Nestora respicias
 Urgent impavidi te Salaminiis

Tencer, te Sthenelus sciens
 Pugna, siue opus est impetitare equis
 Non auriga piger. Merionem quoque
 Nosces: ecce furit te reperire atrox
 Tydides, melior patres

Quem tu, cervus uti vallis in altera
 Vixum parte lupum graminis immemor,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tua.

Iracunda diem proferet Ilio,
 Matronisque Phrygum, classis Achillei.
 Post certas hyemes uret Achaicus
 Ignis Iliacas domos.

CARMINVM

*in re quaro tristitia, dum mihi
has recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.*

AD TYNDARIDEM.

ODE XVII.

Invitat eam in Lucretilem.

Velox amonum saepe Lucretilem
Mutat Lycæ Faunus, & igneam
Defendit astatem capellis

Usque meis, pluviisque ventos.

Impune tutum per nemus arbutos
Quarunt latentes, & thyma devia
Olentis uxores marito,

Nec virides metuunt colubros;

Nec Martiales hadulei lupos;
Utrumque dulci, Tyndari, fistula
Valles, & Ustica cubantis

Lævia personuere saxa,

Dii metuentur: Diis pietas mea,
Et Musa cordi est: hinc tibi copia
Manabit: ad plenum benigno

Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle caricula
Vitabis astus; & fide Teia

Dices laborantes in uno

Penelopen, vitreamque Circen.

Hic innocemis pocula Lesbii

Duces sub umbra: nec Semeleius

LIBER I.

Cum Marte confundet Thyoneus.

Prælia; nec metues protervum.

Suspecta Cyrum, ne male dispari

Incontinentes injiciat manus,

Et scindat harentem coronam

Crinibus, immeritamque vestem.

AD QVINCTILIVM VARVM.

ODE XVIII.

Vini potu moderato hilarari animum: immo-
derato rixas excitari.

Nullam, Vare, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & mania Catili:
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.

Quis post vina gravem militiam, aut paupe-
riem crepat?

Qui non te potius, Bacche pater, teque, de-
cens Venus?

At, ne quis modici transiliat munera Liberi:

Centauræa monet turr Lapithis rixa super mero

Debellata; monet Siboniis non levis Eujus:

Cum fas atque nefas exiguo sine libidinum

Discernunt avidi, non ego te candide Bassaren

Invitum quatiā: nec variis obsita frondibus

Sub divum rapiam, sacra tene cum Berecynthio

Cornu tympana, qua subsequitur cæcus amor sui,

Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,

Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

CARMENVM

DE GLYCERA.

O D E XIX.

Se illius amore uti.

Mater sacra cupidinum,
Thebanaque iobet me Semeles puer,
Et lasciva licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycera nitor
Splendentis Parvo mæmore purius:
Urit grata proteruitas,
Et vultus nimium lubricus aspici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deseruit: nec patitur Scythas,
Et versis animosum equis
Parthum dicere: nec quæ nihil attinent.
Hic virum mihi cespitem, hic
Verbenas pueri ponite, thuraque
Bimi cum patera meri.
Mactata veniet lenior hostia.

AD ME COENATEM.

O D E XX.

Invitat eum ad convivium minimè
sumptuosum.

Vlle potabis modicis Sabinum,
Cantharis, Gracà quod ego ipse testa
Conditum levi, datus in theatro

LIBER R

Chm tibi plausus,
Care Mecenas Eques; ut patrem
Fluminis ripa, simul & jocosa
Redderet laudes tibi Vaticanæ
Montis imago.

Cæcubum, & prælo dimitam Caleno
Tu bides uoam: mea nec Falerna
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

IN DIANAM, ET APOLLINEM.

O D E XXI.

Sæculare Carmen.

Dianam tenera dicite virgines;
Intosum, pueri, dicite Cynthium
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.

Vos latam stuvii; & nemerum comâ,
Quacumque aut gelido prominet Algidis.

Nigris aut Erymanthi
Sylvis, aut viridis Cragi;
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetrâ,

Fraternaque humerum lyrâ.
Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem;
Pestemque à populo, & Principe Casare in
Persas, atque Britannos
Vestra motus aget prece.

AD ARISTIVM.

ODE XXII.

Vitæ integritatem, & innocentiam ubique
esse tutam.

Integer vita, scelerisque purus,
Non eget Mauri jaculis, nec arcu:
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetra.

Sive per Syrtis iter aëtuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel qua loca fabulosus
Lambit Hydaspes.

Namque me sylvæ lupus in Sabinâ,
Dum meam cano Lalagen, & ultra
Terminum, curis vagor expeditus,
Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit esculetis,
Nec Juba tellus generat, leonum
Avida nutrit.

Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor æstivâ recreatur aurâ,
Quod latus mundi nebula, malusque
Jupiter urget:

Pone sub curru nimium propinqui
Solis in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

AD

AD CHLOEN.

ODE XXIII.

Non esse jam, quod viriles complexus
extimescat, viro matura.

Vitas hinnuleo me similis, Chloë,
Quærenti parvidam mentibus aviis
Matrem non sine vano
Avarum, & silva metu.

Nam seu mobilibus ævis inhorruit
Adventum foliis, seu virides rubunt
Dimovere lacertas
Et corde, & genibus tremit.

Atqui non ego te, tigris ut aspera
Getulissæ leo frangere persequor,
Tandem desine marrem,
Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIVM.

ODE XXIV.

Deflet Quintilii Var. mortem.

Quis desiderio sit pulor, aut modus
Tam cari capitis? præcipe lugubres
Cantus Melpomene, cui liqui tam pater
Vocem cum citharâ dedit.
Ergo Quintilium perperuus sopor

B 4

Ur-

CARMENVM

ae cui Pudor, & Iustitia soror
 ac corrupta Fides, nudaque Veritas,

Quando ullum inuenient parem?

Multis ille bonis sebilis occidit;

Nulli sebilior, quam tibi, Virgili:

Tu frustra pius, heu! non ita crediturum

Postis Quintilium Deos.

Quid si Threicio blandius Orpheo

Auditam moderere arboribus fidem?

Num vana redeat sanguis imagini,

Quam virgâ semel horrida

Non lenis precibus fata recludere

Nigro compulerit Mercurius gregiâ

Durum; sed leuius sit patientiâ

Quicquid corrigere est nefas:

AD LYDIAM.

ODE XXV.

Insultat ei, quod iam vetula, vicissim

à iuuenibus contemnatur.

Parens iunctas quatiunt fenestras

Itibus crebris iuuenes proteruis:

Nec tibi somnos adimunt, amatque

Janua limen:

Qua prius multum faciles movebat

Cardines: audis minus, & minus jam,

Me tuo longas pereunte noctes,

Lydia dormis:

Inuicem Mithos anus arrogantes

Flebis in solo leuis angiportu,

Thracio bacchante magis sub inter-

lunia vento,

Cum

LIBERVM

Cum tibi flagrans amor, & libido,

Qua solet matres furciare equorum,

Societ circa secur uicerosum,

Non sine questus

Lata quo i pubes hederâ uirenti

Gaudeat, pullâ magis atque myrto:

Aridas frondes hyemis sodaii

Dediceret Hebro.

DE AELIO LAMIA.

ODE XXVI.

Se soluto animo uelle Lamiam laudare:

Musis amicus, tristitiam, & metus

Tradam proteruis in mare Creticum

Portare uentis; quis sub Arcto

Rex gelidâ metuatur ora,

Quid Tridatem terreat unice,

Securus. O, qua fontibus integris

Gaudes, apricos nocte flores;

Noctè meo Lamia coronam;

Pimplæ dulcis. Nil sine te mei

Profunt honores. Hunc fidibus nouis,

Hunc Lesbio sacrae plestro,

Tæque, tuasque decet sorores.

AD SODALES.

ODE XXVII.

Ad sodales inter pocula rixantes, & poculis ip-

sis pugnantes, inuitatus ut bibat, id se ea le-

ge facturum, si frater Megilla: nomen ami-

ca suæ proferat, vel sibi in aurem dicat.

Natis in usum latitiae scyphis

Pugnare, Thracum est: tollite barbarum

in

B 5

Mo

arenam, & vrecundumque Bacchum
sanguineis prohibere rixis.

Vino, & lucernis Medus acinaces
Immanè quantum discrepat. Impium
Lenite clamorem, sodales,
Et cubito remanete presso.

Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntia
Frater Megille, qui beatus
Vulnere, quâ pereat sagittâ.

Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede. Qua te cumque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus, ingenuoque semper

Amore peccas, quicquid habes, age;
Depone tutis auribus. Ab miser,
Quantâ laboras in Charybdi!
Digne puer meliore stammâ.

Qua saga, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis porterit deus?
Vix illigatum te triformi
Pegæsus expediet Chimara.

IN ARCHYTAM.

ODE XXVIII.

-Inducitur Archytas nauæ cuidam respondens;
omnibus esse moriendum, oratque ne se in-
sepultum jacere patiar: sed corpori suo
terram, aut arenam injiciat.

TE maris, & terra, numeroq; carentis arena
Menforem cohibent, Archyta,

Pulz

Pulveris exigui prope littus parva Matinum
Munera: nec quicquam tibi predest

Aeris tentasse domos, animoque rotundum
Percurrisse polum morituro!

Occidit & Pelopis genitor, convivia Deorum,
Tithonusque remotus in auras,

Et Jovis arcanis Minos admissus; habentque
Tartara Panthoiden iterum Orco

Demissum; quamvis clypeo Trojana refixa
Tempora testatus, nihil ultra

Nervos, atque cutem morti concesserat atrâ.
Judice te, non sordidus auctor

Natura, verique. Sed omnes una manet nox;
Et calcanda semel via lethi.

Dant alios Furia torvo spectacula Marti:
Exitio est avidis mare nautis:

Missa senis, ac juvenum densantur funera: nullâ
Sava caput Proserpina fugit.

Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.

At tu, nauta, vage ne parce malignus arena
Osibus, & capiti inhumato

Particulâ dare. Sic, quodcumq; minabitur Eurys
Fluctibus Hesperis, Venusina

Plectantur silvæ, te sospite: multa que merces,
Unde potest, tibi desinat squo

Ab Jove, Neptunoque sacri cuspide Tarenti.
Negligis immeritis nocituram

Postmodo te natis fraudem committere? forsane
Debita: jura, vicesque superbas

Te maneant ipsum; precibus non liquar inultis;
Teque piacula nulla resolvent.

B6

Quare

CARMINVM

quam festinas, non est mora longa; licet
injecit ter pulvere curras.

AD ICCIVM.

ODE XXIX.

Mirum quiddam, & monstri simile esse ait, eum
à Philosophiæ studio ad militiam transisse.

Icci, beatis nunc Arabum invidet.
Gaxis, & acrem militiam paras!
Non antè devictis Sabaa
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas! Quæ tibi virginum,
Sponso necato, barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? Quis neget arduis
Pronis relabi posse rivos
Montibus, & Tiberim reverti;
Cum in cœmptos undique nobiles
Libros Panætii, Socraticam & domum,
Mutare lorice Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

AD VENEREM.

ODE XXX.

Vt in eðes Glycere veniat.

OVenus, Regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis

Thy;

LIBER I?

37

Thure te multo Glycera decoram
Transfer in adam.

Feroidus tecum puer, & solutis
Gratia zonis, properentque Nympha,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

ODE XXXI.

Se non opulentiam, sed tranquillam, hilaremque
vitam ab Apolline poscere.

Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
Sardinia segetes feratis:
Non æstiosa grata Calabria
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, qua Liris quietâ
Mordet aquâ, taciturnus amnis.
Premant Calenâ falce, quibus dedis
Fortuna vicem: dives, & aureis
Mercator, exsiccer culullis
Vina Syra reparata merce,
Diis carus ipsis, quippe ter, & quater
Anno revisens æquor Atlanticum
Impunè: Me pascunt oliva,
Me cichorea, levesque malva.
Frui paratis, & valido mihi
Latœ dones, & precor, integra
Cum mente; nec turpem senectam
Degere, nec citharâ carentem.

ODE

O D E XXXII.

Barbiton, siue testudinem suam commendat.

Poscimus, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat, & plures; age, dic Latinum,
Barbyte, carmen,

Lesbio primum modulare civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Littore nauim,

Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
Semper harentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis, nigroque
Crine decorum.

O decus Phubi, & dapibus supremi
Grata testudo foris, & laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salue
Rite vocanti.

AD ALBIVM TIBVLLVM.

O D E XXXIII.

Ne doleat sibi rivalem juniorem à Glycerà
anteponi.

Albi, ne doleas plus nimis, memor
Immitis Glycerà, neu miserabilis
Decanics elegos, cur tibi junior.

Lasà prænitent fide.

Insignem tenui fronte Lycoridæ
Cyri torret amor: Cyrus in asperam
Declinat Pholoën. Sed prius Appulis
Jungentur caprea lupis,

Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic visum Veneris cui placet impares
Formas, atque animos sub juga æneæ
Sacro mittere cum joco.

Ipsum me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Adria
Curvantis Calabros sinus.

O D E XXXIV.

Pœnitere se, quòd dum Epicuream disciplinam
sectaretur, parum studiosè Deos coluerit.

Parcus Deorum cultor, & infrequens,
Insanientis dum sapientia
Consultus erro, nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. Namque Diespiter,
Igmi corusco nubila dividens,

Plerumque per purum tonantes
Egit equos, volucremque curram,
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & inuisi horrida Tanari
Sedes, Atlanteusque finis
Concussitur. Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat Deus,

GARMINVM

Obscura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum fridore acuto
Sustulit; hic posuisse gaudet.

ODE XXXV.

Ad fortunam: quam orat ut seruet Cæsarem in
Britannos ire meditantem.

O Diva, gratum qua regis Antium,
Præsens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Veriere funeribus triumphos:
Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus; te dominam aquoris,
Quicumque Bithynâ læcesit
Carpathium pelagus carinâ;
Te Dacus asper, te profugi Scythæ,
Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt Tyranni;
Injurioso ne pede proruas
Sian: em columnam, neu populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet, Imperiumque frangat:
Te semper an: eit sava necessitas,
Clavos trabales, & cuneos manu
Gestans alienâ, nec severus
Uncus abest, liquidumque plumbum.
Te spes, & albo rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,
Ut cumque mutata potentes
Veste domos inimica linquit.

LIBER I.

At vulgus insidum, & meretricis retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum face siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.
Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu! cicatricum, & sceleris pudet,
Fratrumque. Quid nos, dura refugimus
Ætas? qui intactum nefasti
Liquimus? unde manus juvenus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? Outinam novâ
Incude diffingas retusum in
Massagetæ, Arabesque ferrum!

IN HONOREM POMPONII Numidæ.

ODE XXXVI.

Ob Numidæ reditum gaudio exultat:

ET thure, & fidibus jurat
Placare, & vituli sanguine debito,
Cusfodes Numidæ Deos;
Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
Caris multa sodalibus,
Nulli plura tamen dividit oscula,
Quam dulci Lamiæ, memor
Astæ non alio rege pueritiæ,
Mutataque simul togæ.

CARMINVM

res sine careat pulchra dies nota:
 New promptæ modus amphoræ ;
 New morem in Salium sit requies pedum:
 New multi Damalis meri
 Bassum Thracia vincat amyssides:
 New desint epulis rosæ,
 New virax apium, new breve lilium.
 Omnes in Damalim putres
 Deponent oculis: nec Damalis novæ
 Divelletur adultero,
 Lascivis hederis ambitiosior.

AD SODALES.

ODE XXXVII.

Ob victoriam Actiæcam, genio indulgenti-
 dum esse.

Nunc est bibendum: nunc pede libero
 Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
 Ornare pu. vinar Deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.
 Antihac nefas depromere Cæcubum
 Cellis avitis, dum Capisoli
 Regina dementes ruinas,
 Fenus, & Imperio parabat,
 Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum, quidlibet impotens
 Sperare, fortunæque dulci
 Ebria. Sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus:
 Mentemque lymphatam Mæroico

LIBER I.

Redegit in veros timores
 Cæsar, ab Italia volantem
 Remis adurgens, accipiter velut
 Molles columbas, aut leporem citus
 Venator in campis rivalis
 Amonia; daret. ut catenis
 Fatale monstrum. Quæ generosus
 Perire quærens, nec muliebriter
 Expavit, enses, nec latentes
 Classe citâ reparavit oras.
 Ausa & jacentem visere Regiam
 Vultu sereno fortis, & asperas
 Tractare serpentes, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberatâ morte ferocior:
 Sævis Liburnis scilicet invidens
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

AD PVERVM.

ODE XXXVIII.

Se tenui apparatu gaudere.

Pescos odi, puer, apparatus;
 Dissipilent nexa philyræ coronas.
 Mitte sectari, rosa quo. locorum
 Sera moretur.
 Simplici myrto nihil allabores
 Sedulus curo: neque te ministrum
 Dedecet myrtus, neque me sub arboribus
 Vite bibentem.

Q. HORATII
FLACCII
CARMINUM

LIBER II.

AD C. ASINIVM POLLIONEM.

ODE PRIMA.

Commendat scripta illius, quibus bella civilia
completebatur.

Motum ex Metello Consule civicum,
Bellique causas, & vitia, & modos
Ludumque Fortuna, gravesque
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosa plenum opus ales
Tractas, & incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.
Paulum severa Musa tragedia
Desit theatris: mox, ubi publicas
Res orantis, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Insigne mactis praesidium reis,
Et consulenti, Pollio, Curias;
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perfringis aures; jam litui strepunt;
Jam fulgor armorum fugaces

Ter.

LIBER II.

Terret equos, equitumque cultus.
Audire magnos jam video Duces,
Non indecoro pulvere sordidos,
Et cuncta terrarum subacta,
Præter atroce animum Catonis
Juno, & Deorum quisquis amicior
Afris inultâ cesserat impotens
Tellare, victorum nepotes
Retulit inferias Jugurtha.
Quis non Latino sanguine pinguior
Campus sepulchris impia prælia
Testatur, auditumque Medis
Hesperie sonitum ruina?
Quis gurgis, aut qua flumina lugubris
Ignota belli? quod mare Daunia
Non decoloravère cades?
Qua caret ora cruore nostro?
Sed ne, relictis, Musa procaz, jocis,
Cæz retrahes munera nania;
Mecum Dionæo sub antro
Quære modos levioe plectro.

AD C. SALLVSTIVM CRISPVM.

ODE II.

Primò Proculejum laudat ob liberalitatem in
fratres: deinde ostendit, eum qui suas cupiditates reprimere, pecuniamque contempere possit, solum regem, solum beatum esse.

Nullus argento color est, avaris
Abdita terris inimice lanæ,

Cris.

CARMINVM

*rispi Sallustis; nisi temperato
Splendeat usu.*

*Vivet extento Proculejus avo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum agat penna metvente solvi
Fama superstes.*

*Latius regnes avidum domando
Spiritus, quam si Lybiam remotis
Gadibus jungas, & uterque Parnus
Serviat uni.*

*Crescit indulgens sibi dirus hydrops:
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.*

*Redditum Cyri solio Phraaten
Dissidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus; populumque falsis
Dedocet uti*

*Vocibus, Regnum, & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentes oculo irretorto
Spectat acervos.*

AD DELLIVM.

O D E III.

*Neque dimittendum adversis, neque efferendum
secundis rebus animum: sed hilariter viven-
dum, cum æqua sit omnibus moriendi con-
ditio.*

Æ *Quam memento rebus in arduis
Servare mentem; non secus in bonis*

Ab

LIBER II.

*Ab insolenti temperatam
Lectitia, moriture Delli,
Seu maestas omni tempore vixeris;
Seu te in remoto gramine per dies
Fefos reclinatam bearis
Interiore nota Ealerii;*

*Qua pinus ingens, albaque populus,
Umbram hospitalem consociare amant
Ramis, & obliquo laborat*

*Lympha fugax trepidare rivo.
Huc vina, & unguenta, & nimium breves
Flores amana ferre jube rosa;
Dum res, & atas, & sororum.*

*Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemptis saltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
Cedes; & extructis in altum
Divitiis potietur hares.*

*Divesne prius natus ab Inacho
Nil interest, an pauper, & infima
De gente sub dio moreris,
Victima nil miserantis Orci.*

*Omnnes eodem cogimur; omnium
Versatur urna, serius, ocylus
Sors exitura, & nos in aeternum
Exilium impositura cymba.*

AD XANTHIAM PHOCEVM.

O D E IV.

*Quod ancillam amet, non esse, cur eum pudeat:
multum enim magnis viris idem usu venisse,
NE sit ancilla tibi amor pudori
Xanthia Phocæ, prius insolentem*

Ser-

CARMINVM

Serua Brisieis niveo colore

Mocit Achillem.

Mocit Ajacem Telamone natum

Forma captiva dominum Tecmessæ:

Arfit Atridis medio in triumpho

Virgine raptâ.

Barbara postquam cecidere turma

Thessalo victores; & ademptus Hector

Tradidit fessis leviora tolli

Pergama Grajis.

Nescias, an te generum beati

Phyllidis flava decorent parentes,

Regium certè genus, & penates

Mæret iniquos.

Crede non illam tibi de scelestâ

Plebe delectam: neque sic fidelem,

Sic lucro aversam, potuisse nasci

Matre pudendâ.

Brachia, & vultum, teretesque suras

Integer laudo. Fuge suspicari,

Cujus octavum trepidavit atas

Claudere lustrum.

ODE V.

Revocandam esse mentem à cupiditate virginali
immaturâ.

Nondum subactâ ferre jugum valet

Cervice: nondum munia comparis

Æquare: nec tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus.

Circa virentes est animus tua

LIBER II.

Campos juvenca, nunc fluvii gravem

Solantis estum, nunc in udo

Ludere cum vitulis salictis.

Prægestientis. Tolle cupidinens

Immutis uva: jam tibi lividos

Distinguet Autumnus racemos

Purpureo variis colore.

Jam te sequetur: currit enim feron

Ætas: & illi, quos tibi dempseris,

Apponet annos Jam protervâ

Fronte petet Lalage maritum,

Dilectâ, quantum non Pholoë fugâ

Non Chloris: albo sic humero nitens,

Ut pura nocturno renidet

Luna mari: Cnidiusve Gyges:

Quem si puellarum insereres chore,

Mirè sagaces falleret hospites

Discrimen obscurum, sinitis

Crimibus, ambiguoque vultu.

AD SEPTIMIUM.

ODE VI.

Tiburtinæ, & Tarentinæ regionis amenitatem
laudat.

Septimi Gades aditure mecum, &

Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &

Barbaras Syrtes, ubi Mauræ semper

Æstuat unda,

Tibur Argeo positum colono

Sit mea seles utinam senecta;

CARMINVM

*Sit modus lasso maris, & viarum,
Militiæque.*

*Unde si Parca prohibent iniquæ,
Dulce pellitis ovibus Galeæ
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.*

*Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus ridet, ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venaspro.*

*Ver ubi longum, tepidasque præbet
Jupiter brūmas: & amicus Aulon
Fertili Baccho, minimùm Falernis
Invidet vvis.*

*Ille te mecum locus, & beate
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lachrymâ favillam
Vatis amici.*

AD POMPEJVM VARVM.

ODE VII.

Cui reditum gratulatur.

O *Sapè mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiæ duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dis patriis, Italoque celo,
Pompei, meorum primæ sodalium?
Cum quo morantem sapè diem mero
Fregi coronatus nitentes
Malobastro Syro capillos:*

LIBER II.

*Tecum Philippos, & celerem fugam
Sensi, relicta non bene parmula:
Cum fracta virtus, & minaces
Turpe solum tetigere mento.*

*Sed me per hostes Mercurius celer
Denso paventem susulit aère:
Te rursus in bellum resorbens.
Unda fretis tulit astuosus.*

*Ergo obligatam redde Jovi dapem,
Longaque fessum militiâ latas
Depone sub lauru meâ: nec
Parce cadis tibi destinatis.*

*Oblivioso levia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de conchis. Quis udo
Deproperare apio coronas,*

*Curat ve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendâ non ego sanius
Bacchabor Edonis. Recepto
Dulce mihi surere est amico.*

IN BARINEM.

ODE VIII.

*Non esse, cur ei juranti credatur: Formosarum
enim perjuria à dīs non vindicari.*

U *lla si juris tibi pejerati
Pœna, Barine, nocuisset unquam:
Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior ungui,
Crederem. Sed tu, simul obligasti*

CARMINVM

*Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.*

*Expedit matris cineres apertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidæque divos
Morte carentes.*

*Ridet hoc, inquam, Venus ipsa: rident
Simplices Nymphe. Ferus & Cupido,
Semper ardentes acuens sagittas
Cæte cruenta*

*Adde, quod pubes tibi crescit omnis:
Servitus crescit nova: nec priores
Impia teclum dominae relinquunt,
Sape minati.*

*Te suis matres metuunt juvenis:
Te senes parci. miseraque nuper
Virgines nuptæ; tua ne retardes
Aura maritos.*

AD VALGIUM.

ODE IX.

*Vt mortuum puerum aliquando flere desinat,
Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Vexant inaquales procellæ
Usque: nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, stat glacies iners
Menses per omnes, aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur omni*

LIBER II.

*Tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum: nec tibi vespero
Surgente, decedunt amores,
Nec rapidum fugiente solem.*

*At non ter avo sanctus amabilem
Ploravit omnes Antiocham senex
Annos: nec impubem parentes
Troilon, aut Phrygia sorores
Flevère semper. Desine Mollium
Tandem querelarum: & potius nova
Cantemus Augusti tropæa
Casaris, & rigidum Niphaten,
Medumque fumen gentibus additum
Ficilis, minores volvere vortices:
Intraque præscriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.*

AD LICINIUM.

ODE X.

*Retinendam esse mediocritatem, & animi in
utraq; fortuna æquabilitatem.*

*Rectius vires, Licini, neque altum
Semper urgendo: neque, dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.
Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidendâ
Sobrius aulâ.
Sapius ventis agitur ingens*

CARMINVM

*Pinus, & celsa graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulgmina montes.*

*Sperat infestis, metuit secundis
Alictram sortem bene preparatum
Pectus. Informes hyemes reducit
Jupiter: idem*

*Summoveret. Non, si malè nunc, & olim
Sic erit. Quondam citharà tacentem
Suscitât Musam, neque semper arcum.
Tendit Apollo.*

*Rebus angustiis animosus, atque
Fortis appare. Sapienter idem
Contrahes vento nimium secunda
Turgida vela.*

AD Q. HIRPINVM.

ODE XI.

Omissis curis, jucundè vivendum esse.

Quid bellicosus Cantaber & Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet, Adrià
Divisus objecto, remittas
Querere: nec trepides in usum
Poscentis avi pauca. Fugit retro
Levis juvenus, & decor, arida
Pellente lascivos amores
Cantie, facilemque somnum.

Non semper idem floribus est honos
Vernis: neque uno Lu na rubens nitet
Vultu. Quid aternis mi morem

LIBER II.

Consilii animum fatigas?
Cur non sub altà vel platano, vel hac
Pinnu jacentes sic temerè, & rosà
Canos odorati capillos,
Dum licet, Assyriàque nardo,
Potamus uncti? dissipat Erius.
Curas educes. Quis puer ocius
Restinguet ardentis Falerni
Pocula prætereunte Lymphà?
Quis devium scortum eliciet domo
Lyden? eburnà, dic, age, cum lyrà
Maturet incomptum Lacena
More comam religatà nodum.

AD MÆCENATEM.

ODE XII.

Res graves & tragicas lyricis versibus non con-
venire. Soluta autem oratione, res Augusti
Mæcenatem ipsum perscripturum. Se nihil
posse, præter Lycymniæ formam, canere.

Nolis longa fera bella Numantie,
Nec dirum Annibakem, nec Siculum mare,
Pæno purpureum sanguine, mollibus
Aptari cithara modis:
Nec savos Lapidhas, & nimium mero
Hyleum, domitosque Herculeâ manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: tuque pedestribus
Dices historiis prælia Casaris,

CARMINVM

Mecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minantium.

Me dulces domina Musa Lycinia
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentes oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus.

Quam nec ferre padem dedecuit chori
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Diana celebris die.

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes;
Aut pinguis Phrygia Mygdonias opes,
Permutare velis crine Lycinia?
Plenas aut Arabum demos?

Dum fragrantia decorquero ad oscula
Cervicem, aut facili servitia negas:
Quae poscente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupas.

IN ARBOREM, CVJVS CASV IN
AGRO SABINO PENE
OPPRESSVS EST.

O DE XIII.

Nunquam homini satis exploratum esse, quid
vitari debeat. Sapphonis & Alcæi laudes.

Ille & nefasto te posuit die,
Quicumq; primum, & sacrilega manu
Produxit arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi.
Illum & parentis crediderim sub

LIBER II.

Fregisse cervicem, & penetralia
Sparfisse nocturno eruore
Hospitis: ille venena Colchica, & quicq;
quid usquam concipitur nefas
Tractavit, agro qui statuit meo
Te, triste lignum, te caducum
In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, numquam homini satis
Cantum est in horas. Navita Bosphorum
Pænus perhorrescit, neque ultra
Caca timet aliunde fata.

Miles sagittas, & celerem fugam
Parthi: catenas Parthibus, & Italum
Robur. Sed improvisa leshi
Vis rapuit, rapietque gentes.

Quam pene sarra regna Proserpine;
Et judicantem vidimus AEacum,
Sedesque descriptas piorum, &
AEoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus!
Et te sonantem plenius aureo,
Alcæe, plectro, dura navis,
Dura fugæ mala, dura belli!

Utrumque sacro digna silentio
Mirantur umbrae dicere: sed magis
Pugnas, & exallos tyrannos
Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid mirum, ubi illis carminibus stupens
Demittit atra bellua centiceps
Aures? & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?

Quin & Prometheus & Pelæus patres

CARMINVM

Dulci laborum decipitur sono;
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTVMVM.

ODE XIV.

Mortem vitari non posse;

Eheu, fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moratur
Rugis, & instanti senectae

Afferet, indomitaque morti.
Non si trecentis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem

Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonem, Tityonque tristi

Compescit unda, scilicet omnibus,
Quicumque terra munere nascimur,
Inaviganda, sive reges,
Sive inopes erimus coloni.

Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisque ranci fluctibus Adriae,
Frustra per Autumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.

Visendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danaï genus
Infame, damnatusque longi
Sisyphus AEolides laboris.

Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: neque harum, quas colis, arborum

LIBER II.

Te prater invisas cupressos,
Ulia brevem dominum sequetur.
Absumet haeres Cacus dignior,
Servata centum clavibus: & mero
Tinget pavimentum superbum
Pontificum potiore canis.

IN SVI SAECVLI LVXVRIAM.

ODE XV.

Iam paucæ aratro jugera regia
Moles relinquunt: undique larvæ
Extenta visentur Lucrino
Stagna lacu: platanusque calebs
Evincet ulmos. Tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium
Spargent olivæ odor, &
Fertilibus domino priori.

Tum spissa ramis laurea ferridos
Excludet iellus. Non ita Romuli
Praescriptum, & intonsi Catonis
Auspiciis, veterumque norma.

Privatus illis census erat brevis,
Commune magnum. Nulla decempedis
Metata privatis, opacum
Porticus excipiebat Arcton:

Nec fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant: oppida publico
Sumptu jubentes, & decorum
Templa novo decorare saxo.

CARMINVM

AD GROSAPHVM.

ODE XVI

Tranquillitatem animi optari ab omnibus eam
verò non congerendis opibus, honoribusve
consequendis, sed. coërcendis cupiditatibus
comparari.

O Tium diuos rogat in patenti
Prensus A Egeo, simul atra nubes:
Candidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.

Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Grosphæ, non gemmis, neque purpurâ ro-
nale, nec auro.

Non enim gaze, neque consularis
Summovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas luqueata circum
Tella volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum,
Nec leves somnos timor, aut cupido
Sardidus aufert.

Quid brevi fortes jaculamur æro
Multæ? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patria quis exsul
Se quoque fugit?

Scandit aratas vitiosa naves:
Cura: nec turmas equitum relinquit,
Ocyor cervis, & agente nimbos.
Ocyor Euxæ.

LIBER II.

Letus in presens animus, quod ultra est
Oderit curare: & amara lato
Temperet risu. Nihil est ab omni
Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem,
Longa Tithonum nimium senectus:
Et mihi forsitan, tibi quod negarit,
Porriget hora.

Te greges centum. Siculaque circum
Mugiunt vacca: tibi tollit hinni-
tum apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tincta

Vestiunt lana, mihi parva rura, &
Spiritus Graja tenuem Camæna
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

AD MAECENATEM AEGROTVM.

ODE XVII.

Negat se ei superfluum velle esse.

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec Diis amicum est, nec mihi, te prius
Obire, Macenas, mearum
Grande decus, columnæ rerum.

Ab! te mea si partem anima rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec carus equè, nec superstes
Integer? ille dies urramque

Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum: ibimus, ibimus.

Utrumque precedes, supremum
Carpere iter comites parati.

Me nec Chimæra spiritus ignea,
Nec, si resurgat centimanus Gyas,
Dirivellat unquam. Sic potenti
Iustitiæ, placitumque Parcis.

Seu Libræ, seu me Scorpions aspiciet
Formidolosus, pars violentior
Natalis horæ, seu tyrannus
Hesperia Capricornus unda:

Utrumque nostrum incredibili modo
Consentit astrum. Te Jovis impio
Tutela Saturno resurgens
Eripuit, volucrisque fati

Tardavit alas: cum populus frequens
Letum Theatris ter crepuit sonum:
Me truncus illapsus cerebro
Sustulerat, nisi Faunus iclum

Dextrâ levasset, Mercurialium
Custos virorum. Reddere victimas,
AEdemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

O D E XVIII.

Se in re tenui, sua tamen sorte contentum vive-
re: at alios nullum ædificandi, nullum quæ-
rendi, nullum rapiendi modum facere, nihil
de morte cogitantes.

Non ebur, neque aureum
Meâ veniet in domo lacunar:
Non trabes Hyæmetia

Premunt columnas ultima recisas
Africa, neque Itali

Ignotus hæres regiam occupavi:
Nec Laconicas mihi

Trahunt honestæ purpuræ clientæ.
At fides, & ingeni

Benigna vena est: pauperemq; dives
Me perit. Nihil supra

Deos laceſso: nec potentem amicum
Largiora flagito;

Satis beatus unicus Sabinis.
Truditur dies die,

Novæque pergunt interire Luna,
Tu secunda marmora

Locas sub ipsum funus: & sepulchris
Immemor struis domos:

Marisque Bajis obstrepentis urges
Summovere littora,

Parum locuples continente ripa.
Quid, quod usque proximos

Re vellis agri terminos? & ultia
Limites clientium

Salis avarus: pellitur paternos
In sinu ferens deos

Et uxor, & vir, sordidosque natos
Nulla certior tamen

Rapacis Orci sede destinata
Aula divitem manet

Herum. Quid ultra tendis? aqua tellus
Pauperi recluditur,

Regumque pueris: nec satellites Orci
Callidum Prometheus:

Reverxit auro captus. Hic Superbum
Tantalum, atque Tantalum

Genus coërcet. Hic levare functum
Pauperem laboribus,

Vocatus, atque non vocatus audit.

IN BACCHVM.

O D E XIX.

Sibi licere Bacchi laudes, & ejus numinis pleno,
& concitato pectore, canere.

Bacchum in remotis carmina rupibus:

Vidi docentem (credite posteri)

Nymphasque discentes, & aures

Capripedum Satyrorum acutas.

Evæ, recenti mens trepidat metu,

Plenoque Bacchi pectore turbidum

Latatur, Evæ, parce Liber,

Parce gravi metuende thyrso.

Fas pervicaces est mihi Thyadas,

Vinique fontem, lactis & uberes

Cantare rivos, atque truncis.

Lapsa cavis iterare mella.

Fas & beatæ conjugis additum

Stelis honorem, teclaque Penthei

Disjecta non levi ruina;

Thracis & exitium Lycurgi.

Tu fleclis amnes, tu mare barbarum,

Tu separatis uridus in jugis:

Nodo coërces viperino.

Bistonidum sine fraude crines.

Tu, cum parentis regna per arduum

Cohors Gigantum scanderat impia,

Rhæcum retorsisti leonis

Unguibus, horribilique malâ:

Quamquam choreis aptior & jocis,

Ludoque dictus, non sat idoneus

Pugna ferebaris: sed idem

Pacis eras mediisque belli.

Te vidit insons Cerberus æreo

Cornu decorum, leniter asterens

Caudam, & recedentis trilingui

Ære pedes, tergitque crura.

AD MÆCENATEM.

O D E XX.

Famam suam æternam fore;

Non usitatâ nec tenui ferar

Pennâ bisformis per liquidâ aethere

Vates: neque in terris morabor

Longius: invidiâque major

Urbes relinquam. Non ego pauperum

Sanguis parentum: non ego, quem vocas,

Dilecte Mæcenas, obibo,

Nec Stygiâ cohibebor undâ.

Fam jam residunt cruribus asperæ

Pelles: & album mutor in alitem

Supernæ: nascunturque leves

Per digitos hum rosque plumæ.

Fam Deda leo ocyot leato,

Vsam gementis litora Bosphorâ,

Syrterque Getulas canoros

Ales, Hyperboreosque campos.

Me Colchus, & quid dissimulat metū

Marsa cohortis Dacus, & ultimi

Nōssent Gelonis, me peritus

Disset Iber, Rhodanique potor.

Absint inani funere navia,

Luctusque turpes, & querimonia.

Compesce clamorem, ac sepulchri

Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII FLACCI

CARMINUM LIBER III.

ODE PRIMA.

Non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate vitam beatam effici.

ODi profanum vulgus, & arceo.

Favete linguis: carmina non prius

Audita, Musarum sacerdos,

Virginibus, puerisque canto.

Regum timendorum in proprios greges,

Reges in ipsos imperium est Jovis

Clari Giganteo triumpho,

Cuncta supercilio moventis.

Est ut viro vir latinus ordinet

Arbusta sulci: hic generosior

Descendat in campum peritor:

Moribus hic meliorque famā,

Contentat: illi turba clientium

Sit major. *ÆQUA* lege necessitas

Sortitur insignes, & imos.

Omne capax movet urna nomen.

Distinctus ensis cui super impiā

Cervice pendet, non Sicala dapes

Dulcem elaborabunt saporem:

Non avium citharæque cantus

Somnum reducent. Somnus agrestium

Lenis virorum non humiles domos

Fastidit, umbrosamque ripam,

Non Zephyris agit atra Tempe.

Desiderantem quod satis est, neque

Tumultuosum sollicitat mare,

Nec serus Arcturi cadentis

Impetus, aut orientis Hædi.

Non verberata grandine vineæ,

Fundusque mendax, arbore nunc aquas

Culpan'te, nunc torrentia agros

Sidera, nunc hyemes iniquas.

Contracta pisces aquora sentiunt,

Jactis in altum molibus. Huc frequens

Cementa dimittit redemptor

Cum famulis: dominusque terra

Fastidiosus. Sed timor, & mina

Scandunt eodem, quod dominus: neque

Decedit arata trivemi, &

Post equitem sedet atra cura.

Quod si dolentem nec Phrygius lapis,

CARMINVM

Nec purpurarum sidere clarior
 Delenit usus. Nec Falerna
 Vitis, Achameniumque costum;
 Cur invidendis postibus, & novis
 Soblime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabinā
 Divitias operostores?

ADAMICOS.

ODE II.

Pueros ab ineunte aetate assuefaciendos esse patris
 peritati, rei militari, vitæq; laboriosæ.

Angustam, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militiâ puer
 Condiscat: & Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hastâ,
 Vitamque sub dio, & trepidis agat
 In rebus: illum ex manibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo,
 Suspiret: eheu! ne rudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum
 Tactu leonem: quem cruenta
 Per medias rapit ira cedes.
 Dulce & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur virum,
 Nec parit in bellis iuventa
 Poplitibus, timidoque tergo.
 Virtus repulsa nescia sordida,
 Intramoenatis fulget honoribus:

Nec

LIBER III.

Nec sumit aut ponit securus
 Arbitrio popularis aura.
 Virtus recludens immeritis mori
 Cælum, negata tentat iter viâ:
 Cæusque vulgares, & udam
 Spernit humum fugiente penna.
 Est & fideli tuta silentio
 Merces; vetabo, qui Cereris sacrum
 Vulgârit arcane, sub iisdem
 Sit trabibus, fragilemque mecum
 Solvat fasellum. Sæpe Diespiter
 Neglectus, incesto addidit integrum
 Raro antecedentem scelestum
 Deseruit pede, pœna claudo.

ODE III.

Oratio Junonis de bello Trojano finito, & imperio Romano à Trojanis initium capturo.

Iustum, & tenacem propositi virum,
 Non cirium ardor prava iubentium,
 Non vultus injantis tyranni.
 Mente quatit solida, neque Auster,
 Dux inquieti turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna Jovis manus,
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum serient ruinae.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Innixus arces attigit igneus:
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.

Hæc

Hac te merentem, Bacche pater, tuæ
 Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes: hac Quirinus
 Martis equis Acheronta fugit:
 Gratum elocutâ consiliantibus
 Junone Divis, Ilion, Ilion
 Fatatis incestusque iudex,
 Et mulier peregrina vertit
 In pulverem, ex quo destituit deos
 Mercede pacta Laomedon mihi,
 Castaque damnatam Minerva
 Cum populo, & duce fraudulento.
 Jam nec Lacena splendet adulteræ
 Famosus hospes: nec Priami domus
 Perjura pugnaces Achivos
 Hectoris opibus refringit:
 Nostrisque ductum selitionibus
 Bellum resedit. Proinus & graves
 Iras, & invisum nepotem,
 Troica quem peperit sacerdos,
 Marti redonabo: illum ego lucidâ
 Inire sedes, ducere nectaris
 Succos, & adscribi quietis
 Ordinibus patiar deorum.
 Dum longus inter seviat Ilion
 Romamque pontus; qualibet exules
 In parte regnato beati,
 Dum Priami, Paridisque busto
 Insultet armentum: Et catulos fera
 Celent inulta: stet Capitolium
 Fulgens, triumphatisque possit
 Roma feroc dare jura Medis.

Horrenda latè nomen in ultimas
 Extendat oras. Qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Quâ tamidus rigat arva Nilus.
 Aurum irreperitum, & sic melius situm,
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quàm cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextrâ.
 Quicumque mundi terminus obstitit,
 Hunc tangat armis, visere gestiens,
 Quâ parte debacchantur ignes
 Quâ nebula, pluviique rores.
 Sed bellicosus sata Quiritibus
 Hac lege dico, ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avita
 Tecta velint reparare Troje.
 Troja renascens alite lugubri
 Fortuna, tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Conjuge me Jovis & sorore.
 Ter si resurgat mirus abeneus
 Auctore Phæbo; ter pereat mis
 Excisus Argivis, ter uxor
 Capta virum, puerosque ploret.
 Non hæc jocosa conveniunt lyra:
 Quò Musa tendis? desine pervicacè
 Reserre sermones deorum, &
 Magna modis tenuare parvis.

AD CALLIOPEN.

ODE IV.

Se à multis periculis, Musarum ope, creptum
fuisse. Malè cessisse omnibus, qui adversum
deos aliquid moliri voluerint.

Descende celo, & dic, age, tibiâ,
Regina, longum, Calliope, melos;
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharâve Phœbi.
Auditist' an me ludit amabilis
Insania? audire, & videor pios
errare per lucos, amœna
Quos & aquæ subeunt, & auræ.
Me fabulosa Vulture in Appulo,
Altricis extra limen Apulia,
Ludo, fatigatumque somno,
Fronde novâ puerum palumbes
Texere: mirum quod foret omnibus,
Quicumque celsæ nidum Acherontia,
Saltusque Bantinos, & arrium
Pingue tenent humilis Fercnti,
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem, & urfis; ut premerer sacra
Læroque, collatâque myrto,
Non sine Dis animosus insans.
Vester, Camœna, vester in arduos
Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
Præeste, seu Tibur supinum,

Seu liquida placuere Bajæ.
Vestris amicum fontibus, & choris,
Non me Philippis versa acies retrò,
Devota non exstinxit arbos,
Nec Siculâ Palinurus undâ.
Utrumque mecum vos eritis, libens
Insanientem navita Bosphorum
Tentabo, & arentes arenas
Littoris Assyrii viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et latum equino sanguine Concanum?
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Casarem altum, militiâ simul
Fessas cohortes abdidit oppidis,
Eunire quærentem labores
Pærio recreatis antro.
Vos lenè consilium & datis, & dato.
Gaudetis alma. Scimus, ut impios
Titanas, immanemque turmam
Fulmine sustulerit caduco:
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosum, & urbes, regnaque tristia:
Divosque, mortalesque turmas
Imperio regit unus æquo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juvenus horrida brachiis:
Fratresque tendentes opaco
Pelion imposuisse Olympo.
Sed quid Tryphœus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyriion statu,
Quid Rhæcus, evulsisque truncis

Enceladus jaculator audax,
 Contra sonantem Palladis AEGIDA
 Possent ruentes hinc avidus ferit.
 Vulcanus: hinc matrona Juno, &
 Numquam humeris positurus arcum,
 Qui rare puro Castalia lavit
 Crines solutos: qui Lycia tenet
 Dumeta, natalemque sylvam,
 Delius, & Patareus Apollo.
 Vis consilii expers mole ruit sua:
 Vim temperatam Di quoque provehant
 In majus: iidem odere vires
 Omne nefas animo moventes.
 Testis mearum centimanus Gyas
 Sententiarum notus, & integra
 Tentator Orion Diana;
 Virgineâ domitus sagittâ.
 Injecta monstis terra dolet suis:
 Maresque partus fulmine luridum
 Missos ad orbem: nec peredit
 Impositam celer ignis AETNAM:
 Incontinentis nec Tiryi jecur
 Relinquit ales, nequitia additus
 Custos: amatorem trecenta
 Pirithoum cohibent catena.

AVGVSTI LAVDDES.

ODE V.

Reguli constantia, & ad Pœnos reditus.

CAelo tonantem credidimus Jovem
 Regnare: praesens divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis

Imperio, gravibusque Persis.
 Milesne Crassi conjuge barbara
 Turpis maritus vixit? & hostium
 (Proh curia, inverſque mores!)
 Consenuit socerorum in armis.
 Sub rege Medo Marſus, & Appulus;
 Ancillorum nominis, & toga
 Oblitus, aeternaque Veste,
 Incolumi Jove, & urbe Romae?
 Hoc caverat mens provida Regula
 Dissidentis conditionibus
 Fœdis, & exemplo trahentis
 Perniciem veniens in avum,
 Si non perires immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicia
 Affixa delubris, & arma
 Militibus sine caede dixit,
 Direpta vidi: Vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero
 Portaſque non clauſas, & arva
 Marte coli populata nostro.
 Auro repensus ſcilicet acrior
 Miles redibit? Flagitio additis
 Damnum: neque amiſſos colores
 Lana refert medicata fucos
 Nec vera virtus, cum ſemel excidit
 Curat reponi deterioribus.
 Si pugnat extricata denſis
 Cervæ plagis, erit ille fortis:
 Qui perfidus ſe credidit hoſtibus;
 Et Marte Pœnos proteret altere,
 Qui lora reſtriſſis lacertis

CARMINVM

Sensit iners, timuitque mortem.
 Hic, unde vitam sumeret inscius,
 Pacem duello miscuit. O pudor!
 O magna Carthago, probrosis
 Altior Italia ruinis!

Fertur pudica conjugis osculum,
 Parvoque natos, ut cae litis minor,
 A se remouisse, virilem
 Toruus humi posuisse vultum,
 Donec labantes consilio patres
 Firmaret auctor numquam aliàs dato:
 Interque marentes amicos
 Egregius properaret exsul.
 Atqui sciebat, qua sibi barbarus
 Tortor pararet. Non aliter tamen
 Dimouit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem,
 Quàm si clientium longa negotia
 Dijudicata lite reliqueret;
 Tendens Venafranco in agros,
 Aut Lacedaemonium Tarentum.

AD ROMANOS.

ODE VI.

Corruptos suae aetatis mores infectatur.

Delicta majorum immeritus lues,
 Romane, donec templa refeceris
 Aedesque labentes deorum, &
 Feeda nigro simulacra fumo.
 Dis te minorem quodam genis, imperas:

Hinc

Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Di multa neglecti dederunt
 Hesperia mala luctuosa.
 Jam bis Monases, & Pacori manus,
 Non auspicatos contulit impetus
 Nostros: & adiecisse pradam
 Torquibus exiguis renidet.
 Penè occupatam seditionibus
 Delevit urbem Dacus, & Aethiops:
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Faecunda culpa secula, nuptias
 Primum inquinavère, & genus, & domos.
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populumque fluxit.
 Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo: & fingitur artubus
 Jam nunc, & incestos amores
 De tenero maciatur ungui.
 Mox juniores quarit adulteros
 Inter mariti vina: neque eligit,
 Cui donec impermissa raptim
 Gaudia luminibus remotis:
 Sed jassa coram non sine conscio
 Surgit marito, seu vocat insitor,
 Seu navis Hispana magister,
 Dedecorum pretiosus emptor.
 Non his juventus orta parentibus
 Infectis aquor sanguine Punico:
 Pyrrhumque, & ingentem ceci die
 Antiochum, Annibalemque divum
 Sed rusticorum mascula militum

D 3

Pro

Proles, Sabellis docta liginibus
 Versare glebas: & seruere
 Matris ad arbitrium recisos
 Portare fustes, Sol ubi montium
 Mutaret umbras: & juga demeret
 Bobus fatigatis, amicum
 Tempus agens abeunte curru.
 Damnoſa quid non imminuit dies?
 Aetas parentum peſor avis, tulit
 Nos nequiores, mox daturus
 Progeniem uitioſiorem.

A D A S T E R I E N A

O D E VII.

Conſolatur eam de viri ſui abſentia mœſtam, &
 ſollicitam.

Quid ſtes, Aſterie, quem tibi candidi
 Primo reſtituent vere Favonii,
 Thynd merce beatum,
 Conſtanti juvenem fide
 Gigen? ille Noſis actus ad Oricum
 Poſt inſana Capra ſidera frigida.
 Noctes non ſine multis
 In ſomnis lacrymis agit.
 Atqui ſollicita nunciis hoſpita
 Suſpirare Chloën, & miſeram tuâ
 Dicens ignibus uri,
 Tentat mille vaſer modis.
 Ut Præcum mulier perſida credulum
 Falſis impulerit criminibus, nimis

Caſto Bellerophoni
 Maturare necem, reſert.
 Narras penè datum Pelea Tartaro
 Magnèſſam Hippolytè dum fugit abſtine
 Et peccare docentes
 Fallax hitorias monet
 Fraſtra. Nam ſcopulis ſurdior Icari
 Voces audit adhuc integer. At, tibi
 Ne vicinus Enipeus
 Plus juſto placeat, cave;
 Quamvis non alius ſectore equum ſciës
 A Equè conſpicitur gramine Martior
 Nec quiſquam citus aque
 In ſco denatat alveo.
 Prima nocte demum claudes, neque in vias
 Sub cantu querula deſpice tibia:
 Et te ſapè vocanti
 Duram, d'ſſicilis mane.

A D M A E C E N A T E M.

O D E VIII.

Cur Kalend. Martiis, cum uxorem non habeas,
 nihilominus ſacrificet, & epuletur tamen?
Martiis calebs quid agam Calendis,
 Quid velina flores, & acerra thuris
 Plena, miraris poſituſque carbo in
 Ceſpite vivo,
 Docte ſermones utriſque linguar:
 Voveram dulces epulas, & album
 Libero caprum, propè ſumeratus
 Arboris iſta.

*Hic dies, anno redeunte, festus
Corticem adstrictum pice dimovebit
Amphora, fumum bibere instituta
Consule Tullo.*

*Sume, Macenas, Cyathos amici
Sospitis centum; & vigiles lucernas
Profer in lucem: procul omnis esto
Clamor & ira.*

*Mitte civiles super urbe curas:
Occidit Daci Corifonis agmen;
Medus infestus sibi luctuosus
Disidet armis:*

*Servit Hispana vetus hostis ora
Cantaber, serva domitus catenâ:
Jam Scythæ laxo meditantur arcu.
Cedere campis.*

*Negligens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere: ac
Dona presentis rape latus hora: &
Linque severa.*

AD LYDIAM.

ODE IX.

Dialogus Horatii & Lydiae.

HO. *Donec gratus eram tibi,
Net quisquâ porior brachia candida
Cervici juvenis dabat,
Persarum vixit rege beator,
LY.* *Donec non aliâ magis*

*Arstisi, neque erat Lydia post Chloëna.
Multi Lydia numinis
Romana vixit clarior Iliâ.
HO.* *Me nunc Cressa Chlœ regit,
Dulces docta modos, & cithara sciens;
Pro qua non metuum mori,
Si parcent anima fata superstiti.
LY.* *Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornithi:
Pro quo bis patiar mori,
Si parcent puero fata superstiti.
HO.* *Quid, si prisca redit Venus?
Didactosque iugo cogit abeneo?
Si flava excutitur Chloë?
Rejeteque patet janua Lydia?
LY.* *Quamquam sidere pulchrior
Ille est, tu levior cortice, & improbo
Iracundior Adria;
Tecum vivere amem, tecum obere libens.*

IN LYCEN.

ODE X.

*Vt positâ duritie, aliquâ ipsius misericordiâ
capiatur.*

E*Xtremum Tanaim si biberes, Lyce,
Savo nupta viro: me tamen asperas
Porrectam ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis, quo strepitu janus, quo nemus
Inter pulchra situm tecta remanget.*

82 CARMINVM

Ventis? & positas ut glacies uiuet
Puro numine Iupiter?

Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retrò funis eat rotà.

Non te Penelopen difficilem prociis
Tyrrenus genuit parens.

O, quamuis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus violà pallor amantium,

Nec vir Pierià pellice saucius
Curuat, supplicibus tuis

Parcas, nec rigidà mollior esculo,
Nec Mauris animum mitior anguibz:
Non hoc semper erit liminis aut aqua
Caelestis patiens latus.

AD MERCVRIVM.

O D E XI.

Vt cantus sibi dicter, quibus Lyde flesti posset.
Danaidum fabula.

Mercori (nam te docilis magistro
Mouit Amphion lapides cavendo)

Tuque testudo resonare septem
Callida nervois:

(Nec loquax olim, neque grata, nunc &
Diuicum mensis, & amica templis)

Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Applicet aures,

Qua velut latis equa trima campis,
Ludit exsultim: metuitque tangi,

Non nuptiarum experts, & adhuc protervus
Crua marito.

LIBER III.

Tu potes tigres comitesque sylvas
Ducere: & rivos celeres morari,
Cessit immanis tibi blandienti
Janitor aula.

Cerberus, quamuis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, saniesque manet
Ore trilingui.

Quin & Ixion Tiryosque vultu
Risit invito, stetit urna paulum
Sicca, dum grato Danaï puellas
Carmine mulces.

Audiat Lyde scelus, atque notas
Virginum penas, & inane lymphe
Dolium fundo pereuntis imò,
Seraque fataz

Quae manent culpas etiam sub Orco,
Impie, nam quid potuere majus?
Impia sponsus potuere dura
Perdere ferro.

Una de multis face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem.
Splendidè mendax, & in omne virgo
Nabilis avum:

Surge, quae dixit juveni marito:
Surge: ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur: socerum, & scelestam
Falle sorores,

Quae, velut nassa vitulos leanae
Singular, eheu, lacerant: ego illis
Mollior, nec te feriam, nec intra
Claustra tenebo.

De pater seruis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci:
 Me vel extremos Numidarum in agros.

Classe releget.

I pedes quò te rapiunt, & aura,
 Dum fauet nox, & Venus: i secunda
 Omine: & nostri memorem sepulcra.
 Sculpe querelam.

AD NEOBVLEN.

O D E XII.

Eam Hebrì adolescentis amore captam, inertiam
 se & desidiam dedidisse.

Miserarum est, neque amori dare ludum,
 Neque dulci mala vino lavere: aut ex-
 animari, metuentes patris verba lingua.

Tibi qualem Cithæra puer ales,
 Tibi telas, operosaque Minerva
 Studium aufert, Neobule, Liparai nitor Hebrì.
 Eques ipso melior Bellerophon:

Neque pugno, neque segni pede victus,
 Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:

Catus idem per apertum fugientes.
 Agitato grege cervos jaculari: &
 Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum;

AD FONTEM BLANDVSIAM.

O D E XIII.

Commendat ejus amœnitatem.

O Fons Blandusia splendidior vitro,
 Dulci digne mero, non sine floribus;
 Cras donaberis hato:
 Cui frons turgida cornibus.
 Erimis, & Venerem & pualia destinas.
 Frustra: nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine rivos,
 Lascivi soboles gregis.
 Te flagrantis atrox hora: Canicula.
 Nescit tangere: tu frigus amabile.
 Fessis vomere tauris:
 Præbes, & pecori vago.
 Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente, cavis impositam ilicem:
 Saxis: unde loquaces
 Lympha desiliunt tæa.

AD POPVLEVM ROMANVM.

O D E XIV.

Cæsaris victoriam cauit, eamq; sacrificiis & fe-
 stis dapibus prosequi hortatur.

Herculis ritu modò dictus, ò plebs,
 Morte venalem petiisse laurum,
 Cæsar, Hispanà repetis Penates.
 Videri ab orâ.

Unico gaudens mulier marito
 Prodeat iustis operata diuis:
 Et soror clari ducis, & decora
 Supplice vittâ.
 Virginum matris, iuvenumque nupte
 Sospitum, vos o pueri, & puella
 Jam virum experte, male ominatis
 Parcite verbis.
 Hic dies verè mihi festus atrox
 Eximet curas. Ego nec tumultum,
 Nec mori per vim meruam, tenente
 Casare terras.

I, pete unguentum, puer, & coronas,
 Et cadum Marfi memorem duelli:
 Spartacum si qua potuit vagantem
 Fallere testa.

Dic & arguta properet Neera
 Myrrhaum nodo cohibere crinem,
 Si per inuisum mora Janitorem
 Fiet, abito.
 Lenit albescens animos capillus,
 Litium & rixæ cupidus proterua.
 Non ego hæc ferrem calidus iuventâ,
 Consule Planco.

IN CHLORIM, SIVE CHLORIDEM
 ODE XV.

Vt saltem vetula, nequitia & libidini modum
 constituar.

Vxor pauperis ibi,
 Tandem nequitia sige modum tuæ;
 Famosæque laboribus.

Mature propior desine funeri
 Inter ludere virgines,
 Et stellis nebulam spargere candida.
 Non, si quid Pholoen satis,
 Et te, Chlori, decet. Filia rectius
 Expugnat iuvenum domos:
 Pulso Thyas uti concita tympano.
 Illam cogit amor Nothi
 Lasciva similem ludere caprea,
 Te lana propè nobilem
 Tonfa Luceriam, non cithara, decent,
 Nec flos purpureus rose,
 Nec poti vetulam face tenus cadi.

AD MAECENATEM.

ODE XVI.

Auro omnia parent. Horatius verò contentus est
 sua forte, unde beatus existit.

Inclusam Danaën turris athenæ,
 Robusta que fores, & vigilum canum
 Tristes excurbia munierant satis
 Nocturnis ab adulteris:
 Si non Acrisium, virginis abdita
 Custodem parvidum, Jupiter & Venus
 Riffissent: fo e enim tutum iter, & patres,
 Conuerso in preium deo,
 Aurum per medios ire satellites,
 Et perumpere amat sacca potentia
 Ite fulmine: concidit auguris
 Argivi domus, ob locrum

Demorsa excidio: diffidit urbium
 Portas vir Macedo, & subruit amulos.
 Reges muneribus; munera navium
 Savos illaqueant duces.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorumque fames. Jure perhorru-
 Latè conspicuum tollere verticem,
 Macenas, equitum decus.

Quantò qui que sibi plura negaverit,
 A Dis plura feret. Nil cupientium.
 Nudus castra peto: & transfuga, divitū
 Partes linquere gestio,
 Contempra dominus splendidiore rei,
 Quàm si quicquid arat non piger Appulus;
 Occultare meis diceret horreis;

Magnas inter opes inops.
 Pura rivus aqua, silvaque jugerum
 Paucorum, & segetis certa fides mea,
 Fulgentem imperio fertilis Africa
 Fallit sorte beator.

Quamquam nec Calabria mella ferunt apes.
 Nec Lesfrigiā Bacchus in amphorā
 Languescit milii; nec pinguis Gallicis
 Crescunt vellera pascuis.

Importuna tamen pauperies abest:
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva Cupidine.
 Vestigalia porrigam.

Quàm si mygdoniis regnum Halyattici-
 Campis contineam. Multa petentibus
 Desunt multa. Bendest, cui Deus obtulit
 Parca, quod satis est, manu.

AD AELIVM LAMIAM.

O D E XVII.

Primum nobilitatem ipsius laudat, deinde admo-
 net, ut se præparet ad diem crastinum, qui
 pluvius fore videbatur, hilariter exigendum.

Æ Li vetusto nobilis ab Lamo,
 Quando & priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos, & nepotum

Per memores genus omne fastos:
 Auctore ab illo ducis originem,
 Qui Formiarum mania dicitur
 Princeps, & innantem Marcia
 Littoribus tenuisse Lirim,

Latè tyrannus. Cras foliis nemus
 Multis, & algâ littus inutili
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet; aqua nisi fallis æquor

Annosa cornix. Dum potes, aridum
 Compose lignum: cras Genium mero
 Curabis, & porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

A D F A V N V M.

O D E XVIII.

Deum silvestrem, infernum & pestilentem præ-
 catur, ut per suos transiens agros, sibi, suisque
 sit propitius.

F Aune nym; harum fugientium amator,
 Per meos fines, & aprica rura
 Lenis incedas: abasque parvis
 Æquus alumnis,

*Sic tēno pleno cedit hādus anno,
Larga nec desunt Veneris sodali.
Vina cratera, vetus ara multo
Fumat odore:*

*Ludit herboſa pecus omne campo.
Dum tibi nona redeunt Decembres.
Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus:*

*Inter audaces lupus errat agnos,
Spargit agreſtes tibi ſylva frondeſ.
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor.
Ter pede terram.*

AD TELEPHVM

ODE XIX.

Reprehendit eum, quòd veterum hiftoriarum
ſtudio deditus, ea, quæ ad hilariter & iucun-
dè vivendum pertinent, negligat.

Quamtuſ diſtētib Inacho
Cōditus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus AEaci,
Et pugnatuſ aſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercedemur: quis aquā temperet ignibus.
Quo præbente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da luna properè novæ,
Da noctis mediæ: da, puer, auguris,
Murena, tribus aut novem
Miſſentur cyathiſ pocula commodis.

Qui

*Qui Muſas amat impares,
Ternos ter cyathos attonitus petes
Vates. Tres prohibet ſupra
Rixarum metuens, tangere Gratia
Nudis juncta ſororibus.
In ſanire juvat. Cur Berecynthia
Ceſſant flamina tibi?
Cur pendet tacitâ fiſtula cum lyra?
Parcentes ego dexteras
Odi, ſparge roſas: audiât invidus
Dementem ſtrepitum Lycus.
Et vicina ſeni non habilis Lycoi
Spiffa te nitidum comâ,
Puro te ſimilem Telephe Veſperos
Tempeſtiva petit Chloë:
Me lentus Glyceræ torret amor meæ.*

AD PYRRHVVM

ODE XX.

No formoſum Nearchum à ſua meretriculâ
abſtrahat.

Non vidēs, quanto moreas periclo
Pyrrhe, Getule, catulos leanâ
Dura poſt paulo fugies inaudacæ,
Prælia raptor:
Cum per obſtantes juvenum catervas
Ibit, inſignem repetens Nearchum,
Grande certamen, tibi præda cedas
Major, an illi.
Interim dum tu celeres ſagittas

Pro:

Promis, hec dentes acuit timendos,
Arbiter pugna posuisse nudo
Sub pede palmam,

Fertur, & leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosâ
Raptus ab Idâ.

AD AMPHORAM.

ODE XXI.

Ex qua se in Corvini gratiam vinum vetustum
prompturum ostendit, & occasione oblata
vini laudes commemorat.

ONata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, siue geris jocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem pia testa somnum,
Quocumque lectum nomine Masticum
Servas, moveri digna bono die;
Descende, Corvino iubente,
Promere languidiora vina.

Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus;
Narratur & prisca Catonis
Sapè mero caluisse virtus.
Tu lenè tormentum ingenio admores
Plerumque duro: tu sapientium
Curas, & arcanum jocosò
Consilium retergis Lyco:
Tu spem reducis mentibus amissis,

Vi.

Viresque, & addis cornua pauperis
Post te, neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te, Liber, & si lata aderit Venus,
Segnesque nodum solvere Gratia,
Vivæque producent lucerna,
Dum rediens fugat astra Phœbus.

INDIANAM.

ODE XXII.

Dianæ consecrat pinum villæ suæ propinquam,
& quotannis verris immolati sanguine arborem
hanc asperfurum se vover.

MOntium custos nemorumque virgo,
Qua laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque letho
Dira triformis:
Imminens villa tua pinus esto:
Quam per exactos ego latus annos,
Verris obliquum meditantis ictum,
Sanguine donem.

AD PHIDILEM.

ODE XXIII.

Suadens, ut deos puris manibus, & conscientia
benè actæ vitæ colat.

CAelo supinas si tuleris manus
Nascente lunâ, rustica Phidile,
Si thure placaris & hornâ

FR.

Frugè Latè, avidaque porcà:
 Nec pestilentem sentiet Africùm
 Fœcunda vitis, nec sterilem seges
 Rubiginem, aut dulces alumni
 Pomifero grave tempus anno.
 Nam, quæ nivali pascitur Algidò
 Devota, quercus inter & ilices.
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victimæ pontificum securès
 Cervicè tinget. Te nihil attinet
 Tentare multâ cade bidentium
 Parvos coronantem marino
 Rore deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si tetigit manus
 Non sumptuosâ blandior hostiâ,
 Mollibit aversos Penates
 Farre pio, & saliente mica.

IN AVAROS.

ODE XXIV.

In avaros iuvehitur, qui domos domibus subinde addunt, in ipsò etiam mari ædificantes: cum tamen nulla ædificia necessitate mortis eos liberare possint. Ad hæc autem mala extirpanda, unâ cum prava illa auggendi opes cupiditate, disciplina asperiore opus esse dicit.

Intraclis opulentior
 Thesauris Arabum, & divitis India,
 Cæmensis licet occupes

Tyrthenum omne tuis, & mare Ponticum:
 Si figit adamantinos
 Suavis verticibus diva necessitas
 Clavos: non animam metu,
 Non mortis laqueis expedit caput.
 Campestrès melius Scythæ,
 Quorum planstra vagas vitè trahunt domos
 Vivunt, & rigidi Cætæ:
 Immetata quibus iugera liberæ
 Fruges, & Cæcerem ferunt:
 Nec cultura placet longior annuâ;
 Defunctumque laboribus
 Aequali rocreat sorte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens:
 Nec dotata regit virum
 Coniux: nec nido fudit adultero.
 Dos est magna, parentium
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo fœdere castitas.
 Et peccare nefas, aut pretium est mori:
 O quisquis volet impias
 Cades, & rabiem tollere civicam;
 Si quæret pater urbium,
 Subscribi statuis, indomitam audeat
 Refrenare licentiam,
 Clarus postgenitis, quatenus, heu nefas!
 Virtutem incolamem odimus,
 Sublatam ex oculis querimus invidi.
 Quid tristes querimonia,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus

Vana proficiunt, si neque seruidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Durataque solo nives
 Mercatorem abigunt? horrida callidi
 Vincunt æquora navita.
 Magnum pauperies opprobrium, iubet
 Quidvis, & facere & pati:
 Virtutisque viam deserit ardua,
 Vel nos in Capitolium,
 Quò clamor vocat, & turba faventium,
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum, & inutile,
 Summi materiam mali,
 Mittamus, scelerum si bene pœnitet;
 Et adenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa: & tenera nimis
 Mentis, asperioribus
 Formanda studiis, nescit equo rudis
 Herere ingenuus puer:
 Venarique timet, ludere doctior;
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu malis vitâ legibus alca.
 Cùm perjurâ patris fides
 Consortem socium fallat, & hospitem
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet: scilicet improba
 Crescunt divitiæ, tamen
 Curta nescio quid semper abest rei.

AD BACCHVM.

ODE XXV.

Se Bacchi instinctu afflatuq; concitatum, nova
 quædam & inaudita de Augusto dicturum.

Quo me, Bacche, rapis tui (specus
 Plenum? quæ in memora, aut quos agor in
 Velox mente nova? quibus
 Antris, egregii Caesaris audiat
 Eternum meditans decus
 Stellis inferere, & concilio Jovis?
 Dicam insigne, retens, adhuc
 Indictum ore alio, non secus in jugis
 Exsomis stupet Evias,
 Hebrum prospiciens, & nive candidam
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen: ut mihi derio
 Ripas, & vacuum nemus
 Mirari libet! ô Najadum potens
 Baccharumque valentium
 Procera: manibus veterere fraxinos:
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar: dulce periculum est,
 O Lancee, sequi Deum

AD VENEREM.

ODE XXVI.

Se jam senem factum rebus amatoriis minus
 aptum esse.

Vixi puellis nuper idoneus,
 Et militavi non sine gloria:
 Nunc arma, defunctumque bello

Barbiton hic paries habebit:
 Lavum marina qui Veneris latus
 Custodit. Hic ponite lucida
 Tunalia, & vestes, & arcus
 Oppositis foribus minaces.
 O, qua beatam dira tenes Cyprium, &
 Memphim carentem Sythonia nive,
 Regina, sublimi flagello
 Tange Chloëu semel arrogantem.

AD GALATEAM NAVIGATVRAM.

O D E XXVII.

Deterret eam, præcipuè exemplo Europæ.

Impios parra recinentis omen
 Ducat, & pregnans canis, aut ab agro
 Rava decurrens lapsa Lanavino,
 Fætaque vulpes,
 Rumpat & serpens iter institutum,
 Si per obliquum familis sagitta
 Terruit Mannos. Ego cui timebo
 Proximus auspex?
 Antè quam stantes repetat paludes
 Ambrium divina avis imminentium,
 Oscinem corrum prece suscitabo
 Solis ab ortu.
 'Sis licet felix, ubicumque maris,
 Et memor nostri, Galatea, rivas:
 Teque nec lavus vetet ire picus,
 Nec vaga cornix.
 Sed vides, quanto trepidet tumultu

Pronus Orion; ego, quid sit ater
 Adria, novi, sinus: & quid albus
 Paccet Japix.
 Hostium uxores puerique cæcos
 Sentiant motus orientis Hadis, &
 Equoris nigri fremitum, & trementes
 Verbere ripas.
 Sic & Europe niveum dolofo
 Credidit taurus: & scatentem
 Belluis pontum, mediasque fraudes
 Palluit audax.
 Nuper in pratis stadiosa florum, &
 Debite Nymphis opifex co:one;
 Nocte subinstri, nihil astra præter
 Vidit, & undas.
 Que simul centum tetigit potentem
 Oppidis Creten: pater ô relictum
 Filia nomen, pietasque dixit
 Vixit a furore.
 Unde? quò venis levis una mors est
 Virginum culpa, vigilasve ploro
 Turpe commissum? an vitis carentem
 Ludit imago
 Vana: que portâ fugiens eburnâ
 Semivim ducit? meliusve fluctus
 Ire per longos fuit: an recentes
 Carpere flores?
 Si quis infamem mihi nunc juvenicum
 Dedat irata, lacerare ferro, &
 Frangere enitar modò multum amati
 Cornua tauri.
 Impedens liqui patrios Penctes:

Impudens Orcum moror. O Deorum
Si quis hac audis: utinam inter erram
Nuda leones.

Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneraque succus
Defluat prada, speciosa quero
Pascere tigres.

Vilis Europe pater urget absens:
Quid mori cessast? potes hac ab orno
Pendulum, zona bene te secuta,
Ladere collum.

Dire te rupes, & acuta leitho
Saxa delectant: age, te procella
Crede veloci: nisi bene maris
Carpere pensum,

Regius sanguis, dominaeque tradis
Barbara peilex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remissus
Filius arcu.

Mox ubi luste satis: Abstineto,
Dixit, irarum, calidaque vice:
Cum tibi invisus aceranda reddet
Cornua taurus.

Uxor inuicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus: bene ferre magnam
Disce fortunam: tua seclus orbis
Nomina ducet.

AD LYDEN.
ODE XXVIII.

Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse.

Festo quid potius die
Neptuni faciam? prome reconditum,

Lyde strenua, Cacubum,
Munitaque adhibe vim sapientia.
Inclinare meriliem
Sentis, ac veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Cessant: em Bibuli consulis amphoram?
Nos cantabimus iuricem
Neptunum, & viriles Nereidum comas.
Tu curvâ recines lyra
Latonam, & celeris spicula Cynthia
Summo carmine, qua Cnidon
Fulgentesque tenet Cycladas, & Paphon
Junctis vixit oloribus.
Dicitur meritâ Nox quoque naniâ.

AD MÆCENATEM.

ODE XXIX.

Invitat cum ad cœnam hilarem, publicis
curis omisissis.

Tyrhena Regum progenies, tibi
Non autè verso levis merum cado
Cum flore, Mæcnas, rosarum, &
Pressa tuis balanus capillis
Jam dudum apud me est: eripe te moras.
Ne semper udum Tybur, & Æsula
Declive contempseris arum, &
Telegoni juga parricida.
Fastidiosam desere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatæ

Fumum, & opes, strepitumque Roma.
 Plerumque grata diritiis rices,
 Mundaque parvo sub lare pauperum
 Cana, sine auleis, & ostro
 Sollicitam explicuere frentem.
 Jam clarius occultum Andromeda patet
 Offendit ignem: iam Procyon furit.
 Et stella vesani Iconis,
 Sole dies referente siccos.
 Jam pastor umbras cum grege languide;
 Rurumque fessus querit, & horridi
 Dameta Sylvani: caretque
 Ripa vagis taciturna ventis.
 Tu civitatem quis deceat status,
 Curas, & urbi sollicitus times
 Quid Seres, & regnata Cyro
 Bactra parent, Tansisque discor?
 Prudens, futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premit Deus:
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. Quod ad se, memento
 Componere equus: cetera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etrus.
 Cum in mare, nunc lapides adesos,
 Stirpesque raptas, & pecus, & domos
 Volventis unda, non sine montium
 Clamore, vicineque silvæ:
 Cum fera diluvies quietos
 Irritat amnes. Ille potens sui,
 Lerusque deget, cui licet in diem
 Dixisse, vixi: cras vel atra

Nube

Nube polum pater occupato,
 Vel sole puro: non tamen irritum
 Quodcumque retro est, efficiet: neque
 Dissinget, insectumque reddet,
 Quod furians semel hora vestit.
 Fortuna saro leta negotio, &
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc aliis benigna.
 Laudo manentem: si celeses quatit
 Pennas, resigno, qua dedit, & mea
 Virtute me involvo: probamque
 Pauperiem sine dote quaro.
 Non est meum, si magiat Africis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere: & votis pacifici
 Ne Cypria, Tyriaque mercés
 Addant avaro divitiis mari.
 Tunc me bivemis presidio scaphe
 Tutum per Ægeos tumultus
 Aura feret; geminusque Pollux.

A D M E L P O M E N E N M V S A M.

O D E X X X.

Scribendis carminibus lyricis se melius consu-
 luisse immortalitati nominis sui, dicit, quam si
 obtinuisset ut sibi ærea statua, aut pyramides
 erigerentur. Præcipuamq; laudis materiam
 fore innuit, quod primus ex Latinis in hoc
 carminum genere Græcos imitatus fuerit.

F. Regi monumentum ære perennius,
 Regalique situ Pyramidum altius,
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens

*Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, & fuga temporum.
Non omnis moriar: multaque pars mei
Vitatib Libitinam. Usque ego postera
Crescam laude recens: dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine Pontifex.
Dicat, quâ violens obstrepiit Ausidus,
Et, quâ pauper aqua Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens
Princeps Eolium carmen ad Italos
Deluxisse modos. Sume superbiam
Quæsitam meritis, & mihi Delphicâ
Luro citæ volens, Melpomene, comam.*

Q. HORATII
FLACCII

CARMINVM

LIBER IV.

ODE PRIMA.

*Te jam ea ætate esse, ut à rebus amatoriis, &
carminebus ludicris & veneris, alieno esse
animo debeat: & tamen Ligurini velano amo-
re torrerî.*

*Inermis Venus diu
Rursus bella moves, parce, precor, precor,
Non sum qualis eram bone*

Sub

*Sub regno Cynaræ. Desine dulcium
Mater seva Cupidinum,
Circa Iustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. Abi
Quò blanda juvenum te revocant preces;
Tempestivus in domo
Pauli, purpureis ales oloribus,
Comessabere Maximi,
Si torrere jecur quæris idoneum,
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artiam,
Latè signa feret militia tue.
Et, quandoque potentior
Largis muneribus riserit amuli:
Albanos propè te, lacus
Ponet marmoream sub trabe Cypriâ,
Illic plurima naribus
Duces thura: Iyraque, & Beteçyntia
Delectabere tibi
Mistis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatient humum,
Me nec fæmina, nec puer
Jam nec spes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero:
Nec vincere novis tempora floribus.
Sed cur heu, Ligurine, cur
Manat rara meas lacrymæ per genas?
Cur secunda parum decoro*

Es

In

Inter verba cadit lingua silentio:
 Nocturnis te ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucrem sequor
 Te per grana Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubiles.

AD ANTONIVM JVLVM, M. ANTO-
 NII TRIVMVIRI FILIVM.

O D E II.

Antiquos Poetas imitari periculosum est.

Pindarum quisquis studet amulari,
 Jule, ceratis ope Dedalea
 Nititur pennas, retro daturus
 Nomina Ponos.

Monte decurrens velut amnis, imbres
 Quam super notus aluere ripas,
 Serpet, immensusque ruit profundo
 Pindarus ore,

Laureâ donandus Apollinari,
 Seu per audaces nota dithyrambos
 Verba devolvit, numerisque fertur
 Lege soluiis:

Sen Deos, Regesque canit, Deorum
 Sanguinem: per quos cecidere iusta
 Monte Centauri, cecidit tremenda
 Flamma Chimæra.

Sive, quos Elea domum reducit
 Palma caelestes: pugilemve equumve
 Dicit: O cæcum potiore signis
 Munere donat.

Flebili sponse juvenem re raptum
 Plorat: O vires, animumque, mores;
 que aureos educit in astra, nigro-
 que invidet Orco.

Multa Dircaum levat aura cygnum,
 Tendit, Antoni, quories in alios
 Nubium tractus: ego apis Matina
 More modoque

Grata carpentis thyma per laborem
 Plurimum circa nemus, vividique
 Tiburis ripas, operosa parvus
 Carmina fingo.

Concines majore poeta plectro
 Cesarem, quandoque trahet feroces
 Per sacrum cliyum, merita decorus
 Fronde, Sicambros:

Quo nihil majus meliusve terris
 Fata donavere, bonique divi,
 Nec dabunt: quam vis redeant in aurum
 Tempora priscum.

Concines latoque dies, O urbis
 Publicum ludum; super impetrato
 Fortis Augusti reditu, forumque
 Litibus orbum.

Tum mea (si quid loquar audicndum)
 Vocis accedet bona pars, O Sol
 Pulcher, o laudande, canam recepto
 Cesare felix.

Tuque, dum procedis, Io triumphes,
 Non semel dicemus: Io triumphes,
 Civitas omnis, dabimusque divis
 Tibura benignis.

Te decem tauri, totidemque vacca,
 Me tener solvet vitulus relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis
 In mea vota,
 Fronte cur vatos imitatus ignes
 Tertium Luna referentis ortum,
 Quæ notam duxit, niveus videri,
 Cætera fulvus.

AD MELPOMENEN.

ODE III.

Se natum esse ad Poëticen, ejusq; beneficio nomi-
 nis immortalitatem & gloriam conse-
 cutum esse.

Q Uem tu, Melpomene, semel
 N. scentam placido lumine videris,
 Nilium non labor sibilatus
 Clusabit pugilem: non equus impiger
 Curru ducet Achaico
 Victorem: neque ves bellica Delius.
 Ornatum solis duccum,
 Quod regum tumidas contuderit minas,
 Spendet Capitolio:
 Sed, quæ Lybu: aquæ fertile perfluunt,
 Et spissa nemorum comæ,
 Fungent Æolie carni: nã nobilem.
 Roma principis urbium
 Dignatur saboles inter amabiles
 Vat. in ponere. n.e choros:
 Et jam dante minis mordeor irvido.

O testudinis aurea
 Dulcem quæ strepitum Pieri temperas,
 O mutis quoque piscibus
 Donatura cygni, si libeat, sonum!
 Totum muneri hoc tui est,
 Quod monstror digito prætereunsiunt,
 Romana fidicen lyre.
 Quod spiro & placeo (si placeo) tuum est.

AD ROMAM.

ODE IV.

Drusi Neronis, qui fuit Augusti Cæsaris privi-
 gnus, victorias de Rhœtis & Vindelicis cele-
 brat. Quin etiam Claudii Neronis fortis
 quadam facta commemorat.

Q Ualem ministrum fulminis alitem
 Cui Rex Deorum regnum in ayes vagas
 Permisit, expertus fidelem
 Jupiter in Ganymede flavo,
 Olim juvenus, & patrius vigor
 Nido laborum propulit inscium:
 Venique jam mirabis remotis,
 Insolis docere misus
 Venti parentem: mox in ovilia
 Demisit hostem viridis impetus.
 Nunc in reluctantes dracones
 Egit amor dapis, atque pugna:
 Qualemve latis caprea pascuis
 Inventa, fulvæ matris ab ubere,

PRO CARMINVM

Jam lacte depulsum leonem,
 Dente novo peritura vidit:
 Videre Rhæti bella sub Alpibus
 Drusum gerentem & Vindelici, quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi
 Dextras obarmet, quærere distulit:
 Nec scire fas est omnia. Sed diu
 Latæque victrices catervæ
 Consiliis juvenis revicta
 Sensere, quid mens rit, quid indoles
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Neronis.
 Fortes creantur fortibus & bonis.
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus: nec imbellem feroces
 Progenerant aquilæ columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam
 Rectique cultus pectora roborant.
 Utrumque descere mores,
 Dedecorant bene nata culpa.
 Quid debeat, o Roma, Neronibus,
 Testis Metarum flumen, & Asdrubal
 Devictus, & pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris.
 Qui primus alma risit adora,â,
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Cui flamma per tedas, vel Eurys
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes creavit: & impio

LIBER IV.

Fastata Pænorum tumultu
 Fana Deos habuere relictos.
 Dixitque tandem perfidus Annibal:
 Cervi luporum præda rapaciam
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere & effugere est triumphas.
 Gens, quæ cremato sortis ab illo
 Jactata Tuscis aquoribus, sacra
 Natosque, maturosque patres:
 Pertulit Ausonias ad urbes,
 Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigra feraci frondis in Alcido,
 Per damna, per cades ab ipso
 Ducit opes animumque ferro.
 Non hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem:
 Monstrumve summissere Colchi
 Majus, Echioniæve Theba.
 Merses profundo, pulchrior evenit.
 Lullere, multa prouet integrum
 Cum laude victorem: geretque
 Prælia conjugibus loquenda.
 Carthagini iam non ego nuntios
 Mittam superbos: occidit, occidit
 Spes omnis, & fortuna nostri
 Nominis, Asdrubal interempto:
 Nil Claudie non perficente manus:
 Quas & benigno numine Jupiter
 Defendit, cura sagaces
 Expediunt per acuta belli,

Vt tandem in urbem redeat.

Divis orte bonis, optime Romule
Custos gentis, abes jam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus partum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuæ, dux bone, patria,
Instar veris enim vultus ubi tuus
Affulsit populo, gratior it dies,
Et soles melius nitent.

Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aquora
Cunctantem spatio longius annuo
Dulci detinet à domo,

Votis, omnibusque, & precibus vocat,
Curvo nec faciem litore dimovet:
Sic desideris ista fidelibus

Quærit patria Casareæ.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:
Pacatum volitant per mare navita:
Culpari metuit fides:

Nullis polluitur casta domus stupris:
Mos & lex maculosam edomuit nefas:
Laudantur simili prole puerperæ,
Culpam pæna premii comes.

Quis Parthum pareat? quis gelidum Scythæ?

Quis?

Quis, Germania quos horrida parturit
Iætus, incolumi Casare? quis fera
Bellum curet Iberiæ?

Condit quisque diem collibus in suis,
Et vitem viduas ducit ad arbores.
Hinc ad vina redit latus, & alteris
Te mensis adhibet deum.

Te multa prece, te prosequitur mero
Desuso pateris: & Laribus tuum
Miscet numen, uti Gracia Castoris,
Et magni memor Herculis.

Longas o utinam, dux bone, serias
Præstes Hesperia, dicimus integro
Sicci manè die: dicimus uridi
Cum Sol Oceano subest.

IN APOLLINEM, ET DIANAM.

ODE VI.

Carmin sæculare.

DIve quem proles Niobæa magna
Pindicem linguæ, Tityosque raptor
Sensit, & Troje propè victor alta
Phthius Achilles.

Ceteris major, tibi miles impar:
Filius quamvis Thetidis marina
Dardanas turres quateret tremenda
Cuspide pugnax.

Ille, mordaci velut ista ferro
Pinus, aut impulsæ cupressus Euro
Procidit late: posuitque collum in
Pulchere Teucro.

Ille non inclusus equo Minerva
 Sacra mentito, male ferit os
 Troas, & latam Priami thoresis

Falleret aulam:

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu,
 Nescio fari pueros Achivis
 Ureret flammis, etiam latentes
 Matris in alvo:

Ni tuis victus Venerisque grata
 Vocibus, Divum Pater annuisset
 Rebus Ænea potiore ductos
 Alite muros.

Doctus arguta fidicen Thalia
 Phæbe, qui Xantho lavis amne crines;
 Daunia defende decus camana
 Lavis Agyen

Spiritum Phæbus mihi, Phæbus artem
 Carminis, nomenque dedit pœta,
 Virginum prima, puerique claris
 Patribus orti,

Delia tutela Dea, fugaces
 Lycas: & cervos cohibentis arcu,
 Lesbium servare pedem, meique
 Pollicis ielum;

itè Latona puerum canentes,
 itè crescentem face noctilucam,
 prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menses.

Tupta jam dicet, ego dis amicum,
 aculo festas referente luces.
 reddidi carmen docilis modorum

Vatis Horati.

AD L. MANLIVM TORQVATVM.

O D E VII.

Veris adventu, & æquâ omnibus hominibus mo-
 riendi cōditione sine spe reviviscēdi, omniūq;
 rerum mutatione & vicissitudine proposita,
 invitatur ad hilariter jucundèq; vivendum.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis
 Arboribusque comæ.

Mutat terra vices, & decrescunt ripas
 Elumina prætereunt.

Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audeb
 Ducere nuda choros.

Immortalia ne speres monet annus, & alium
 Qua rapit hora diem.

Frigora mitescunt zephyris: ver proterit aetas
 Intesitura, simul

Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
 Bruma recurret iners.

Dæmona tamen celeres reparant caelestia Luna:
 Nos ubi decidimus

Quò pius Æneas, quò Tullus dives & Ancus:
 Pulvis & umbra sumus.

Quis scit, an adjiciant hodierna crastina summa
 Tempore Di superi?

Cuncta manus avidas fugient hæredis, amico
 Qua dederis animo,

Cum semel occideris, & de re splendida Minos
 Ecce erit arbitria,

Non, Torquate, genus, non te sacundia, non te
 Resitet pietas.
 Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hyppolytum,
 Nec lethæa vales Theseus abruptere caro
 Vincula Pirithoo.

AD MARCIVM CENSORINVM,

O D E VIII.

Nihil est, quod homines magis immortales red-
 dere possit, quàm Poëtarum carmina.

Donarem paternas, grataque commodus,
 Censorine, meis ara sodalibus,
 Donarem tripodas, premia fortium
 Grajorum: neque tu pessima munerum
 Ferrest: divite me, scilicet artium,
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas
 Hic saxo, liquidis ille coloribus
 Sollers nunc hominem polire, nunc Deum.
 Sed non hæc mihi vis: non tibi talium
 Res est, aut animus deliciarum egens.
 Gaudes carminibus: carmina possumus
 Donare, & pretium dicere maneri.
 Non incisa notis marmoræ publicis,
 Per quæ spiritus, & vita redit bonis
 Post mortem ductibus: non celeres fuga
 Rejectæque retrorsum Annibalis mina,
 Non incendia Carthæginis impia,
 Ejus, qui domita nomen ab Africa

Lacratus redit, clavius indicant
 Laudes, quàm Calabria Pærides: neque,
 Si charta sileant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret Hæd,
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Aëacum
 Virtus & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori,
 Cato Musa beat. Sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules.
 Clarum Tyndarida sidus ab infimis
 Quassas eripiunt æquoribus rates.
 O natus viridi temporis pampino
 Liber nota bonos ducit ad exitus.

AD LOLLIVM.

O D E IX.

Scripta sua nunquam interitura. Sine Poëtarum
 ope virtutem oblivione sempiternâ deleri. Se
 suis versibus res à Lollio gestas memoriæ pro-
 diturum. Laus constantiæ, & cæcæratum
 virtutum.

NE forte credas interitura, quæ
 Longè sonantem natus ad Ausidum,
 Non ante vulgatas per artes
 Verba loquor socianda chordis.
 Non, si priores Maonius tenet
 Sedes Homerus, Pindarica lænent,
 Cæque, & Alcai minaces,
 Stesichorique graves camæana.

Nec, si quid olim lusit Anacreon,
 Deleuit atas: spirat adhuc amor,
 Vivuntque commissi calores

A Eolia fidibus puella.

Non sola comptos arsit adulteri
 Crines, & aurum vestibus illitum

Mirata, regalesque cultus,
 Et comites Heleae Lacana,

Primusve Teucer tela Cydonio
 Direxit arcus: non semel Ilios

Vexata: non pugnavit ingens
 Idomeneus Sthenelusve solus

Dicenda Musis praelia: non ferox
 Hector, vel acer Deiphobus graves

Excepit istus pro pudicis
 Conjugibus puerisque primus.

Vixere fortes ante Agamemnona
 Multi: sed omnes illacrymabiles

Urgentur, ignotique longa
 Noctē: carent quia vate sacro,

Pavida sepulta distat inertia
 Celata virtus: non ego te meis

Chartis inornatum silebo,
 Totve tuos patiar labores

Impunè, Lolli, carpere lividas
 Obliviones. Est animus tibi

Rerumque prudens & secundis
 Temporibus dubiisque rectus.

Vindex avara fraudis, & abstinentis
 Ducentis ad se curata pecunia,

Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus

Jn.

Rejcti.

Vultus: & per oculos

Explicuit sua vita

Nox possidentem multa

Rectè beatum: rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati,

Pejusque letho flagitium timet.

Non ille pro caris amicis,

Aut patriâ timidus perire.

A D LIGVRINVM;

O D E X.

Vt dum per ætatem licet, fruatur formæ suæ bo-
 no: alioqui fore ut ipsum serò pœniteat, cum
 flos ille ætatis exaruerit.

O Crudelis adhuc, & Veneris maneribus po-
 tentis,

Insuperata tua cum veniet pluma superbia,

Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint co-
 ma,

Nunc & qui color est panicea flore prior rosa,

Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispidam,

Dices heu (quoties te in speculo videris alterum)

Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?

Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ

atis, qui erat Id. Aprilis, in;

vitat eam ad epulas.

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in horto,

Phylli, nectendis apium coronis,
Est hedera vis

Multa, quâ crines religata fulges.
Ridet argento domus: ara castis
Vineta verbenis ariet immolato
Spargier agno.

Cuncta festinat manus: huc & illuc
Cursitant mista pueris puella:
Sordidum flamma trepidant rotantes
Vertice fumum.

Ut tamen nôris, quibus advoceris
Gaudiis: idus tibi sunt agendis,
Qui dies mensem Veneris maxime
Findit Aprilem,

Jure solennis mihi, sanctiorque
Penè natali proprio, quod ex hac
Luce Mecenas meus affluentes
O. dirat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit
(Non tua sortis juvenem) puella
Dives, & lasciva: tuetque gratâ
Compede vincitum.

Terrei
Spes, & exco-
Pegasus, terrenum e,
Bellerophontem;

Semper ut te digna sequare
Quam licet sperare, nefas putando,
Disparem vires. Age jam meorum
Finis amorum,
(Non enim posthac aliâ calebo
Fœminâ) condiscere modo, amandâ
Voce quos reddas. Minuentur aëra
Carmine cura.

AD VIRGILIVM.

ODE XII.

Describit Veris adventum, & Virgilium ad com-
vivium sub conditione invitat.

Jam veris comites, que mare temperant,
Impellunt anima linteâ Thracia:
Jam nec prata rigent, nec furvii strepunt
Hiberna nive turgidi.
Nidum ponit, Ityn stebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropia domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum est ultra libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Custodes ovium: carmina fistulâ:
Delectantque deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiæ placent.
Adducere sitim tempora Virgili:

cadum
 cubat horrens
 largus, amaraque
 in eluere efficax
 An qua si properas gaudia, cum tua
 Velox merce veni. Non ego te meis
 immunitem medicor tingere poculis.
 Plena dives in domo.
 Verum pone maras, & studium lucris
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis breuam.
 Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN.
ODE XIII.

Insulat ei quod jam anus fiat, & libidine fla-
 grans, contemnatur à juvenibus.
Audière, Lyce, Di mea vota: Di
 Audière, Lycesis anus, & tamen
 Vis formosa videri,
 Ludisque, & bibis impudens:
 Et cantu tremulo pota cupidinem
 Lentum sollicitas: ille vivens, &
 Docta psallere Chia,
 Pulchris excubat in genis.
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, & refugit te, quia luridi
 Dentas, te quia roga.
 Turpant & capitis nives.

Nec

Nec clari lapides
 Noctis condita fastis,
 Includit vovucris dies.
 Quod fugit Venus heu? quodq; color
 Quo motus? quid habes illius, illius
 Qua spirabat amores,
 Qua me surpuerat mihi,
 Felix post Cynarum, notaque, & artium.
 Gratarum facie? sed Cynara breves
 Annos fata de derunt,
 Seruatura diu parem
 Cornicis vetula temporibus Lycen:
 Possent ut iuvenes visere feruadi
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

AD AVGVSTVM.

ODE XIV.

A Senatu, populoq; Romano honores Augusto
 tribui non possunt, qui virtutes ejus æquare
 valeant.
Qua cura patrum, quæque Quiritium
 Plenis honorum muneribus, tuas,
 Augusto, virtutes in ærum
 Per titulos memoresque fastos
 Aternæ? quæ sol habitabi.es
 Illustrat oras, maxime Principum:
 Quæ legis expertes Latina
 Vindelici didicere nuper
 Quid Marti pesses. Milite nam tæ

F 2

Drus

adis,
 pmplici.
 mox grave pralium
 immaneſque Rhetos
 Auspiciis pepulit ſecundis.
 Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti peſtora libera
 Quantis fatigaret ruinis:
 Indemitas prope qualis undas
 Exercet Auſter Pleiadum choꝛo
 Scindente nubes, impiger hoſtium
 Vexare turmas: & frementem
 Mittere equum medios per ignes.
 Sic tauriformis volvitur Auſidas
 Qui regna Dauni praſiuit Appuli;
 Cum ſavit, horrendamque cultis
 Diluvium meditatur agris:
 Ut Barbarorum Claudius agmina
 Terrata vaſto diruit impetu:
 Primoſque & extremos metendo
 Stravit humum ſine clade victor,
 Te copias, te conſilium, & tuos
 Praebente divos. Nam tibi, quo die
 Portus Alexandria ſupplex,
 Et vacuam patefecit aulam,
 Fortuna luſtro proſpera tertio
 Belli ſecundos reddidit exitus:
 Laudemque, & optatum per actis
 Imperiis decus arrogavit.
 Te Cauſaber non ante domabilis,

Meduſque & Indus: te proſugus Scythies
 Miratur, o tutela praſens
 Italia, dominaeque Roma!
 Te fontium, qui celat origines
 Niluſque & Iſter: te rapidus Trigris,
 Te belluoſus, qui remotis
 Obſtrepit Oceanus Britannis:
 Te non parentis funera Gallie,
 Duraeque telus audit Iberia:
 Te cade gaudentes Sicambri:
 Compoſitis venerantur armis.

AVGVSTI LAVDES.

ODE XV.

Se non eſſe idoneum ad canenda Lyricis verſi-
 bus Auguſti encomii.

Phaebus volentem pralia me loqui,
 Viſtas & urbes, increpuit lyrã,
 Ne parva Tyrrenum per aquor
 Vela darem: tua, Caſar, etas
 Fruges & agris rettulit uberes,
 Et ſigna noſtro reſtituit Jovi,
 Direpta Parthorum ſuperbis
 Poſtibus: & vacuum duellis
 Janum Quirini clauiſt: & ordinem
 Rectum eraganti ſrana licentia
 Injecit: amodique culpas,
 Et veteres revocavit artes:
 Per quas Latinum nomen, & Itala

Crerere vires, fumaque, & imperâ

Porrecta majestas ad ortum

Solis ab Hesperio cubili.

Custode rerum Cesare, non furor

Civilis, aut vis exinet otium:

Non ira, quæ proccudit enses,

Et miseras inimicat urbes.

Non, qui profundum Danubium bibunt;

Edicta rumpent Julia. non Getæ,

Non Seres, infidive Persæ,

Non Tanaim propè flumen orti.

Nosque & profectis lucibus & sacris,

Inter jocosî numerâ Liberi,

Cum prole, matronisque nostris,

Rite Deos prius apprecati

Virtute sanctos more patrum duces,

Lydis remissto carmine tibiis,

Trojanque, & Anchisen, & alma

Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII

FLACCII

EPODON

LIBER.

AD MAECENATEM.

ODE PRIMA.

Maecenati ad bellum Aetiacum proficiscenti comitem se offert, non tantum quod præsentiam suam quicquam eodem die sit ei allaturus, quam quod minus de salute deus sollicitum sit futurus.

I Bis Liburnis inter alta navium,

Amices, propugnacula,

Paratus omne Caesaris periculum

Subire, Maecenas, tuo.

Quid nos? quibus te vita sit supersite

Fucunda: si contra, gravis?

Utrumne jussi persequemur otium

Non dulce, ni tecum simul?

An hunc laborem mente laturi, dec es

Qua ferre non molles viros?

Feremus: & te vel per Alpium jugâ,

Inhospitalem & Caucasum,
 Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
 Forti sequemur pectore.
 Reges, tuum labore quid jurem meo,
 Impbellis, ac firmus parum?
 Comes minore sum futurus in metu,
 Qui major absentes habet.
 Et assidens implumbibus pullis avis
 Serpentium allapsus timet
 Magis relictis: non, ut adsit, anxius
 Latura plus presentibus.
 Libenter hoc & omne militabitur
 Bellum in tuae spes gratia:
 Non ut jurencis illigata pluribus
 Aratra nitantur meis;
 Pecusve Calabris ante sidus fervidum
 Lucana mutet pascua:
 Nec, ut superni villa cadens Tusculi
 Circa tangat mania.
 Satis superque me benignitas tua
 Ditavit. Haud paravero,
 Quod, aut avarus ut Chremes, terram premam,
 Disinctus aut perdam ut nepos.

O D E II.

Varias vitæ rusticæ laudes hac ode complecti-
 tur: præferim verò ab animi tranquillitate
 & frugalitate eam laudat.

BEatus ille, qui procul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,
 Paterna tuta bobus exercet suis,

Solutus omni sænore.
 Neque excitatur classico miles truci,
 Neque horret iratum mare,
 Forumque vitat, & superba circum
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Alias maritat populos;
 Aut in reducta vally migrentium
 Prospicit errantes greges:
 Inutilesque falce rarios amputans,
 Feliciores inserit.
 Aut pressa puris mella condidit amphoris,
 Aut iendet infirmas oves,
 Vel, cum decorum mihi bus pomis caput
 Autumnis arvis, excultat,
 Ut gaudet instiva decerpens piras, edidit
 Certantem & uram purpura, assuetum
 Quæ muneretur te, Priape, & te patet
 Sylvane, tutor finium!
 Libet jacere modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine.
 Labuntur aliis interim ripis aquæ,
 Queruntur in sibus aves.
 Fontesq; lymphis obli repant manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At, cum tonantis anni, hibernus Jovis
 Imbres, nivæque comparat:
 Aut trudit acres hinc & hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas:
 Aut amice levi rava tendit retia,
 Turdis edacibus dolos,
 Pavidumque leporem, & adrenam laqueo gruem,
 Jucunda captat præmia.

Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hec inter obliviscitur?
 Quod si pudica mulier in partem jurans,
 Domum, atque dulces liberos,
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum
 Lassi sub adventum piri,
 Claudensque textis cratibus latum pecus,
 Distenta siccet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet:
 Non me Lucretia iuverint conchyliis,
 Magisque rhombus, aut scari,
 Si quos Fois intonata fluctibus
 Hyems ad hoc vertat mare.
 Non Afra avis descendat inventem meum,
 Non attagen Ionicus
 Jucundior, quam lecta de pinguisimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi pratæ amantiis, & gravi
 Malva salubres corpori;
 Vel agna festis casta Terminalibus,
 Vel hædus ereptus lupo.
 Has inter epulas, ut jurat pastas oves
 Videre properantes domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Cui trahentes languidos,
 Positose, ne vernas, ditiis examen domûs,
 Circum reudentes Lares!
 Hæc ubi locutus sænator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam,
 Querit Kalendis ponere.

AD MAECENATEM.

ODE III.

Allii detestatio.

Parentis olim si quis impia manu
 Senie guttur fregerit,
 Edat cicutis allium nocentius.
 O dura messorum ilia!
 Quid hoc veneni savor in præcordiis?
 Num viperinus his cruor
 Incoctus herbis me fefellerit, an malas
 Canidia tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omnes candidum
 Medea mirata est ducem,
 Ignota tauris illigaturum juga,
 Perunxit hoc Jasonem:
 Hoc delibutus ultra donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam siderum insedit vapor
 Siticulose Apulia:
 Nec minus humeris efficacia Herculis
 Inarsit astuosius.
 At, si quid unquam tale concupi veris,
 Jocoſe Mæcenas, præcor,
 Minum puella sua vio opponat tuos,
 Extrema & in sponda cubet.

IN MENAM, LIBERTVM POMPEII
MAGNI.

ODE IV.

In ejus, ex mutata conditione, arrogantiam
invehitur.

Lupis & agnis quanta sortito, obtrigit,
Tecum mihi discordia est,

Ibericis perusto furoibus latus,
Et crura dura compe.

Licet superbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.

Videsne sacram metiente te viam
Cum bis ter ulnarum toga,

Ut ora vercat huc & huc cunctium
Liberrima indignatio!

Sectus flagellis hic trinum iralibus
Praconis ad fastidium,

Arat Eulerni mille fundi iugeris,
Et Appiam mannis terit:

Sedilibusque magnus in primis eques
Othone contempto, sedet.

Quid attinet tui ora mirum gravibus
Restrata duci pondere

Contra latrones atque serpilem manum,
Hoc, hic tribuno militum?

IN CANIDIAM.

ODE V.

Loquentem inducet puerum quendam, quem
aliquot venetiae sub terra defoderant merto
tenus, fame necandam, ut ex ejus jecore &
medulla poculum amatorum conficerent.
Hujus preces primum, deinde imprecationes
adversus eas describit. Evitatur autem
Gratidiam Canidia nomine significare.

ATò deorum quisquis in caelo regis
Terras, & humanum genus,

Quid iste fert tumultus? & quid omnium
Vultus in unum me truces?

Per liberos te, sis vocata partibus
Lucina veris affuit:

Per hoc inane purpura decus precor,
Per improbatum haec Jovem,

Quid ut noverca me instrueris? aut ut
Petra ferro bellua?

Ut hac trementi questus ore, constitit
Insignibus raptis puer:

Impube corpus, quale posset impia,
Mollire Thracum pectora:

Canidia brevis implexata viperis
Crines, & incomptum caput,

Jubet sepachris caprificos erutas,
Jubet expressus funebres,

Et unclat urpis ora rane sanguine,

Plumamque nocturna strigis,
 Herbasque, quas folcos atque Iberia
 Mittis, venenorum serax:
 Et ossa ab ore rapta jejuna canis
 Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagana per totam domum
 Spargens avernales aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis
 Echinus, aut currens aper.
 Abacta nullâ Veja conscientiâ,
 Ligonibus duris humum.
 Exhaustiebat ingemens laboribus,
 Quo posset infossus puer,
 Longo die bis terre, mutata dapis
 Inemori spectaculo;
 Cum promineret ore, quantum exstant aquâ
 Suspensa mento corpora:
 Exsecta uti medulla, & aridum jecur,
 Amoris esset poculum:
 Interminato cum semel fixæ cibo
 Intabuissent pupula,
 Non defuisse mascula libidinis
 Ariminesem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum:
 Quæ sidera excantata voce Thessala,
 Lunamque cælo deripit.
 Hic irrefectum sava dente livido
 Canidia rodens pollicem,
 Quid dixit? ut quid tacuit? o rebus meis
 Non infideles arbitra
 Nox & Diana quæ silentium regis

Arcana cum sunt fiunt sacra:
 Nunc nunc adeste: nunc in hostiles domos
 Itam, atque numen vertite,
 Formidolosa dum latent filivis fera
 Dulci sopore languida,
 Senem, quod omnes rideant, adulterum
 Latrent Suburrana canes;
 Nardo perunctum, quale non perfectius,
 Meæ laborarunt manus.
 Quid accidit? cur dira barbara minus
 Venena Medea valent,
 Quibus superbam fugit ulta pellicem
 Magni Creontis filiam,
 Cum palla, tabo munus imbutum, novam
 Incendio nuptam abstulit?
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
 Radix sefellit me locis.
 Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum,
 Ah, ah, solutus ambulat venefica
 Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus,
 (O multa sternum caput!)
 Ad me recurre: nec vocata mens tua
 Marfis redibit vocibus.
 Majus parabo: majus infundam tibi
 Fastidienti poculum.
 Prinsque cælum fidet inferius mari,
 Tellure porrecta super;
 Quam non amore sic meo flagres, uti
 Bitumen atris ignibus.
 Sub hac puer, jam non, ut antè mollibus

Lenire verbis impias:

Sed dubius unde rumpere silentium,

Misit Thyestes preces:

Venena, magnum sus, nasaque, non valent

Convertere humanam vicem.

Divis agam vos: dira detestatio

Nulla expiatur victimâ.

Quin, ubi perire iussus expiravero,

Nocturnus occurrâ furor:

Petamque vulgus, umbra, curvis unguibus,

Que vis Deorum est Manium:

Et inquietis assidens præcordiis,

Pavore somnos auferam.

Vos turba vicatim hinc & hinc saxis petet;

Contundet obsænas annos.

Póst in se pulta membra different lupi,

Et Esquilina alite s.

Neque hoc parentes, heu, mihi superstitios

Effugerit spectaculum.

IN CASSIVM SEVERVM, POE.

TOM MALEDICVM.

O D E VI.

Quid immerentes hospites vexas canis

Ignavus adversum lupos?

Quin huc inanes, si potes, vertis minas,

Et me remorsurum petis?

Nam, qualis aut Molo us, aut fulvus Læon

(Antica vis pastoribus)

Agam per altus, aure sublata, nives,

Quæ.

Quæcumque præcedet fera.

Tu, cum timenda voce complèsti nemus,

Projectum odoraris cibum.

Cave, cave: namque in malos asperrimus

Parata tollo cornua.

Qualis Lycamba spreus infido generâ,

Aur acer hostis Bubalo.

An, si quis atro dente me petiverit,

Inultus ut flebo puer?

AD POPVLVM ROMANVM.

IN BELLVM CIVILE GESTVM, HINC

Bruto & Cæsio, illinc Octaviano, M. Anto-

nio, & M. Lepido Ducibus.

O D E VII.

Quò, quò scelesti ruitis? aut cur dextoris

Aptantur enses conditi?

Parumne campis atque Neptuno super

Fusum est Latini sanguinis?

Non, ut superbas invida Carthaginiis

Romanus arceis ureret,

Intractus aut Britannus ut descenderet

Sacrâ catenatus viâ:

Sed ut, secundum vota Parthorum, sua

Urbs hac periret dextera?

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus

Unquam, nisi in dispar genus.

Furorue cæcus, an rapit vis acrior?

An culpa? responsum date.

Ta.

Tacent: & ora pallor albus inficit,
Mentesque percussa stupent.

Sic est, acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ necis,

Ut immerentis fluxit in terram Remi:
Sacer nepotibus cruor.

IN ANVM LIBIDINOSAM.

ODE VIII.

Rogate longo putidam te sæculo,
Vires quid enervet meas?

Cum sit tibi dens ater: & rugis vetus
Frontem senectus exaret,

Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crista boris.

Sed incitat me pectus, & mamma putres,
Equina quales ubera:

Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile suris additum.

Esto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum,

Nec sit marita, que rotundioribus
Onusta baccis ambulet.

Quid? quod libelli Stoici inter sericos
Facere pulvillus amant?

Illiter atque minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?

Quod ut superbo provecas ab inguine,
Ore allaborandum est tibi?

AD C. CILNIVM MAECENATEM.

ODE IX.

Præsentit voluptatem, quam est percepturus cum
Augustus de Antonio & Cleopatra triumphum agit.

Quando repostum Excubum ad festas dapes,
Victore latus Cesare,

Tecum sub alta, (sic Jovi gratum) domo,
Beate Macenas, bibam,

Sonante mistum tibiis cæcumen Lyra,
Huc Dorium, illis Barbarum?

Ut nuper, actus cum freto Neptunius
Dux fugit istis navibus,

Minatus urbi vincla, que detraherat
Servis amicus perfidius.

Romanus (eheu! posteri negabitis)
Emancipatus scæmine,

Fert vallum, & arma miles: & spadonibus
Servire rugosis potest!

Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopæum!

Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli canentes Casarem:

Hostiliumque navium in portu latent
Puppes sinistrorsum cita.

Io triumphæ, tu miraris auroas
Currus, & intactas boves.

Io triumphæ, nec Jugurthino parem

Bello reportasti ducem,
 Neque Africano: cui super Carthaginem
 Virtus sepulchrum condidit
 Terrâ marique victus hostis, Punice
 Lugubre mutabit sagum.
 Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
 Ventis iturus non suis,
 Exercitatus aut petit Syrtes Notæ,
 Aut fertur incerto mari.
 Capacioreſ affer huc, pueri scyphas,
 Et Chia vinas, aut Lesbias:
 Vel, quod fluentem nauſeam coëreat,
 Metire nobis Cacubum.
 Curam metumque Caſaris rerum iurat,
 Dulci Lyao ſolvere.

IN MAEVIUM.

ODE X.

Tempeſtatem & naufragium ei imprecatur.

MAlâ ſoluta navis exit alite,
 Ferens volentem Marium,
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auſter memento, fluctibus,
 Niger rudentes Fenus in verſo mari,
 Fractosque remos differat.
 Inſurgat Aquilo, quantus aliis montibus
 Francit trementes ilices.
 Nec ſidus atrâ nocte amicum appareat;
 Quâ triftis Orion cadit.

Quic.

Quietiore nec feratur aqvore,
 Quam Graja victorum manus:
 Cum Pallas uſto vertit iram ab Ilie
 In impiam Ajacis rectem.
 O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non virilis epulatio.
 Preces & averſum ad Jovem:
 Ionius udo cum remugiens ſinus,
 Noto carinam ruperit!
 Optima quod ſi præda curvo liſtore
 Porrecta mergas juverit:
 Libidinoſus immolabitur caper,
 Et agna tempeſtatis.

AD PECTIVM.

ODE XI.

ſe amore captum, non poſſe ad verſus faciendos
 operam ſtudiumve conferre.

Pelli, nihil me, ſicut antea, juvat
 Scribere verſiculos,
 Amore percuſſum gravi:
 Amore, qui me præter omnes, expetit
 Mollibus in pueris,
 Aut in puellis urere.
 Hic tertius decem, ex quo deſtitit
 Inachiâ furere,
 Silvius honorem decernit.
 Heu me, per urbem (nam pudet tantâ mali)

Fa.

Fabula quanta fui!

Convivorum & pœniter:

In quæis amantem languor & silentium

Arguit, & latere

Petitum imo spiritus

Con raque iactum nil valere candidum

Pauperis ingenium

Querebar applorens tibi,

Simul calentis impetecundus deus

Fervidiore mero

Arcana promorat loco.

Quod si meis inâstret præcordiis

Libera bilis, ut hæc

Ingrata ventis dividat

Fomenta, vulnus nil malum levantia:

Desinet impasibus

Cœtare summotus pudor.

Ubi hæc se verus te palam laudarem,

Iussus abire domum,

Ferebar incerto pede

Ad non amicos, heu, mihi postes, & heu,

Limina dura, quibus

Lumbos, & infregi latus.

Nunc gloriantis quamlibet mulierculam

Vincere mollitiâ,

Amor Lyciæ me tenet:

Unde expedire non amicorum queant

Libera consilia

Nec contumelia graves:

Sed atrox ardor aut puella candida,

Aut teretis pueri,

Longam renodantis comam.

ODE XII.

*In anam fœdam ac fœtidam, quæ illius amores
ambiebat.*

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris:
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mitis, nec firmo juveni, neque navis obese?
Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutus cuber hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus,
Quis sudor vitæis, & quam matus undiq; mœbris
Crescit odor, cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare: nec illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili: jamque subando
Tenta, cubilia, testaque rumpit.
Vel mea cum sevis agitat fœtidia verbis:
Inachia langues minus, ac me.
Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad unum
Mollis opus pereat malè, quæ te
Lesbia, quæventi taurum, monstravit inertem,
Cum mihi Cons adesset Amyntas;
Cujus indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muriculus Trygii iterata vellera lana,
Cui properabantur: tibi nempe.
Ne foret æquales inter convivia, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis; ut pavet acies
Aqua lupos, capreaque leones.

AD AMICOS.

ODE XIII.

Hyemem hilariter & jucundè esse traducendam.

Horrida tempestas calum contraxit & imbres,
Nivesque deducunt Jovem.

Nunc mare, nunc silve

Threicio Aquilone sonant, rapiamus amici
Occasionem de die:

Dumque virent genua,

Es decet, obducta solvatur Fronte senectus.

Tu vina Torquato move

Consule pressa meo.

Cetera mitte loqui. Deus hac fortasse benigna

Reducet in sedem vico.

Nunc & Achamenâ

Perfundi nardo juvat: & fide Cylleneâ

Levare divi pectora

Sollicitudinibus,

Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:

Inviçte mortalis, Deâ

Nate, puer, Thetide,

Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi

Findunt Scamandri flumina,

Lubricis & Simois.

Unde tibi reditum certo subtegmine Parca

Rupère: nec mater demum

Carula te revehet.

Illic omne malum vino, canuque levato:

Deformis agrimodia

Dulcibus alloquitur.

AD

AD C. M.

ODE XIV.

Phrynes amorem causam esse quamobrem
missos Jambos non absolvat.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imi
Oblivionem sensibus,

Pocula Lethæos ut si ducentia somnos

Arenæ fauce traxerim,

Candide Mæcnas, occidis sæpè rogando:

Deus, Deus nam me vetat,

Inceptos olim, promissum carmen, Jambos

Ad umbilicam adducere.

Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo

Anacreonta Teïum:

Qui persæpè cava testudine flevit amorem

Non elaboratum ad pedem.

Urevis ipse miser: quòd si non pulchrior ignis

Accendit obsessam Iliem,

Gaude sorte tua, me libertina, neque uno

Contenta, Phryne macerat.

AD NEAERAM.

ODE XV.

Non servatam ab ea fidem conqueritur.

Nox et at, & celo fulgebat Luna sereno

Inter minora sidera,

Cum tu magnorum numen la sura Deorum

G

agitur illex

machis :

Et nautis infestus Orion

hibernum mare;

... Josque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.

O dolutura mea multum virtute Neera!

Nam si quid in Flacco viri est,

Non foret assiduus potiori te dare noctes,

Et quaret iratus parem.

Nec semel offensa cedit constantia forma;

Si certus intravit dolor.

At tu quicumque es felicitior, atque meo nunc

Superbus incedis malo:

Sis pecore, & multa dives tellure licebit,

Tibique Patolus suat,

Nec te Pythagora fallant arcana renati,

Formaque vitas Nireas;

Iheu translatos aliis marebis amores:

At ego vicissim risero.

O D E XVI.

Queritur bellorum civilium nullum esse finem,
quare de Rep. Romana desperat, aliasque
terras & ipse petere cogitat, & aliis, ut idem
faciant, suadet.

Altera jam seritur bellis civilibus atas,
Suis & ipsa Roma viribus vuit.

Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,

Mi.

Minacis, aut Etrusca Porfena manus,

Æmula nec virtus Capua, nec Spartacus acerq;
Novisque rebus infidelis Allobrox.

Nec fera caruleâ domuit Germania pubes,

Parentibusque abominatus Annibal;

Impia perdemus devoti sanguinis atas:

Ferisque rursus occupabitur solum.

Barbarus, heu, cineres insistet victor: & urbem

Eques sonante verberabit ungulâ.

Quaque carent ventis & solibus, ossa Quirini

(Nefas videre!) dissipabit infelens.

Fortè, quid expedit, communiter, aut melior partè

Malis carere queritis laboribus.

Nulla sit hac potior sententia (Phocæorum

Velut profugit execrata civitas,

Agros, atque Lares patrios, habitandaque fana

Apris reliquit, & rapacibus lupis)

Ire, pedes quodcumque ferunt, quodcumq; per undas

Notus vocabit, aut protervus Africanus

Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda

Ratem occupare quid moramur alite?

Sed jurem in hac: Simul imis saxa renâring

Vadis levata, ne redire sit nefas:

Nec conversa domum pigeat dare lintea, quando

Padus Matina laverit cacumina.

In mare ceu celsus procurverit Apenninus,

Novaque monstra junxerit libidine

Mirus amor, jurvet ut tigres subsidere cervis:

Adulteretur & columba milvio:

Credula nec fulvos timeant armenta leones,

Ametque salsa lavis hircus æquora.

At & qua poterunt reditus abscindere dulces,

Eamus omnis execrata civitas.

Ant pare indocili melior grege, mollis & exspect
Inominata perprimat cubilia.

Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite lustrum,
Etrusca prater & volate littora.

Nos manet Oceanus circumvagus, arva, beata
Petamus arva, divites & insulas:

Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret usque vinca,

Germinat & numquam fallentis termes oliva,
Suamque pulle ficus ornat arborem.

Mella cava manant ex illicet montibus altis
Lewis crepante lympha desiliis pede.

Illic injussa veniunt ad mucitra capella,
Referatque tenta grex amicus ubera:

Nec vespertinus circum gemit ursus ovile,
Nec intumescit alta viperis humus.

Pluraque felices mirabimur, ut neque largis
Aquosus Eurus arva vadat imbribus,

Pinguia nec siccis urantur semina glebis
Utrumque Rege temperante caelum.

Non huc Argo contendit remige pinus,
Neque impudica Colchis intulit pedem.

Non huc Sidonii torserunt cornua nauta,
Laboriosa nec cohors Ulyssæi.

Nulla nocent pecori contagia, nullius astra
Gregem astuosa torret impotentia.

Jupiter illa pia secrevit littora genti,
Ut inquinavit are tempus amicum,

Ære, dehinc ferro duravit sacula, quorum
Eiis secunda, vate me, datur fuga.

AD CANIDIAM.

ODE XVII.

Petit, ut sibi ignoscat. Eam autem dum vult vi-
deri placere, gravissimè & acerbissimè velle-
cat, atque adeò lacerat.

JAm jam efficaci do manus scientia
Supplex: & oro regna per Proserpinâ,
Per & Diane non mœven la numina,
Per atque libros carminum valentium
Rostica cœli devotare siletia,
Canidii, parce vocibus tandem sacris,
Circumque retrò volbe, volbe turbinem.
Moxit nepotem Telephus Nereium,
In quem superbus ordinavit agmina
Mysorum, & in quem tela acuta torserat,
Unxere matres Ilie addictum feris
Alitibus, atque canibus horrenda Hæstorem.
Postquam relictis mœnibus Rex prociis,
Huc, pervicacis ad pedes Achiliei.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi remigæ Ulyssæi,
Volente Circe, membra: tunc mens & sonus
Relapsus, atque notus in vultus honor.
Dedi satis superque pœnarum tibi
Amata nautis multum & institoribus.
Fugit juvenas, & verecundus color
Reliquit ossa pelle amicta luridâ,
Tuis capillus albus est odoribus.

Nullum à labore me reclinat otium,
 Urget diem nox, & dies noctem: nequa est
 Levare tenta spiritu praecordia.
 Ergo negatum, vincor, ut credam miser,
 Scbella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsâ dissilire neniâ.
 Quid amplius vis? O mare & terra, ardeo;
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Nesci crurore: nec Sicana fervidâ
 Utens in Aethnâ flamma, tu, donec cinis
 Injuriosis aridus ventis ferar,
 Cales venenis officina Colchicis.
 Quae finis, aut quod me manet stipendium?
 Effare: iussus cum fide poenas luam:
 Paratus expiari, seu poposceri s
 Centum iuremicos, sive mendacis lyra
 Voles sonari: tu pudica, tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helena Castor offensus vice,
 Fraterque magni Castoris, victi prece
 Adempta vati red. lictère lumina.
 Et tu (potes nam) solve me dementia.
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulchris pauperum prudens anus
 Novendiales dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & pure manus,
 Tuusque venter partum ejus: & tuo
 Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
 Utrumque fortis exsilis puerpera.

Qua ostendit, se nullis precibus exorari, nulla
 ratione placari posse.

Quid obseratis auribus fundis preces?
 Non saxa nudis surdiora navitis
 Neptunus alto tundit hybernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotytis
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis,
 Et Esquilini pontifex venefici
 Impune ut urbem nomine impietis meo?
 Quid prolerit ditasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum,
 Si tardiora fata te votis manent?
 Ingrata misero vita ducenda est, in hoc;
 Novis ut usque suppetas doloribus.
 Optat quietem Pelopis infidus pater
 Egens benigne Tantalus semper dapis;
 Optat Prometheus obligatus aliti.
 Optat supremo collocare si siphus
 In monte saxum: sed vetant leges Jovis,
 Voles modò altis desilire turribus,
 Molò ense pectus Norico recludere:
 Frustraque vinclis gutturi naclis tuo,
 Fastidiosâ tristis agrimonîâ.
 Vectabor humeris tunc ego inimicis eques
 Meaque terra cedet insolentiae.
 An, quae movere cereas imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere Lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 Desiderique temperare poculum:
 Florem artis in te nil agentis exitum?

Q. HORATII
FLACCI
CARMEN

SÆCULARE.

Pro Imperii Romani incolumitate.

Prohae, sylvarumque potens Diana,
Lucidum cœli decus, ò colendi
Semper, & culti, date qua precamur

Tempore sacro,

Quo Sibyllini monere versus,
Virgines lectas, puerosque castos,
D. s, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.

Alme Sol, curru nitido diem cui
Promis, & celas, aliusque & ilem
Nasceris; possis nihil urbe Romæ
Visere majus.

Ritè maturos aperire partus,
Lenis Ilithyia, tuere matres:
Ive tu, Lucina, probas vocari,
Seu genitalis.

Diva, producas sobolem, patrumque
Prosperes decreta super jugandis
aminis, prolisque nova feraci
Loqe matris a,

Certus ut denos decies per annos
Orbis & cantus referatque ludos,
Ter die claro, totiesque grata
Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parca,
Quod semel dictum est, stabilisque verum
Terminus seruet, bona jam peractis
Fungite fata.

Fertilis frugum, pecorisque tellus
Spiceâ donet Cererem coronâ.
Nutriant sœtus & aqua salubres,
Et Jovis aura.

Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros Apollo:
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas.

Roma si vestrum est opus; Illaque
Litus Etruscum tenuere turma,
Fussa pars mutare Lares, & urbem
Sospite cursu;

Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Aeneas patriæ superstes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis.

Di probos mores docili iuventa,
Di senectuti placida quietem,
Romula genti date, remque, prolemque
& decus omne.

Quique vos bobus veneratur albis
Clarus Anchisa Venerisque sanguis,
Imperet bellante prior, jacentem
Lenis in hostem.

Fam mari, terraque manus potentes

Medus Albanaeque timet securae:

Fam Scybae responsa petunt, superbi
Nuper & Indi.

Fam fides, & pax, & honor, pudorque
Priscus, & neglecta redire virtus

Audet: apparetque beata pleno
Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
Phœbus, acceptusque novem Camœnis,

Qui salutari levat arte fessos.
Corporis artus:

Si Palatinas videt æquus arces

Remque Romanam, Latiumque felix,

Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget ævum.

Quaque Aventinum tenet, Algidumque,

Quindecim Diana preces virorum

Curet: & votis puerorum amicas
Applicet aures.

Hæc forem sentire, Deosque cunctos,

Spem bonam, certamque donum reporte,

Doctus, & Phœbi chorus & Diana
Dicere laudes.

Q. HORATII
FLACCII
SATYRARUM

LIBER PRIMUS.

SATYRA I.

QUÏ sit, Mœnias, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
Contentus vivat, laudet diversa sequentes?
O fortunati mercatores! gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navim jactantibus Austris,
Militia est potior. Quid enim? concurritur; horæ
Momento cita mors venit, aut victoria lata:
Agricolam laudat juvenis, legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventes clamat in urbe.
Cetera de genere hoc (adeò sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. Ne te morer, audi-
Quò rem deducam. & quis Deus, En ego, dicat,
Fam ficiam quod vultis: eris tu, qui modò miles,
Mercator, tu, consultus modò, rusticus. hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus; eja,
Quid statis? Nolint. Atqui licet esse beatis.

Quid causa est, meritò quin illis Jupiter ambaſ
 Iratas buccas inſtat, neque ſe fore poſthac
 Tam facilem dicat, votis ut prebeat aurem?
 Præterea, ne ſic, ut qui iocularia, ridens
 Percurrat: quanquam ridentem dicere verum
 Quid vetat? ut pueris olim dant cruſtula blandis
 Doctores, elementa velint ut diſcere prima.
 Sed tamen, amoto, queramus ſeria, ludo.
 Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 Perſiſtus hic caupo, miles, naucaque, per omne
 Audaces mare qui currunt, hac mente laborant
 Seſe ferre, ſenes ut in otia tota recedant,
 Aiuſt, cum ſibi ſint congeſta cibaria. Sicut
 Parvulus, nam exemplo eſt, magni formica laboris
 Ore trahit quodcumque poteſt, atque adlit acervo,
 Quem ſtruit, haud ignava, ac non incauta futuri.
 Quæ, ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
 Non uſquam proreperit, & illis utitur anti
 Quaſitis vatiens: cum te neque ſeruidas aſtus
 Dimoveat lucro, neq; hyems, ignis, mare, ferram?
 Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
 Quid iuræ immenſum te argenti pondus, & anti,
 Furtim deſoſa timidus deponere terrâ?
 Quod ſi comminuas, vilem redigatur ad aſſem.
 At, ni id ſit, quid habet pulchri conſtructus acervus
 Miſſia ſtrumentis tua triverit area centum;
 Non tuus hõr capiet venter plus, quam meus: ut ſi
 Reticulum panis, venales inter, onuſto
 Fortè vehas humero, nihil plus accipias, quam
 Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
 Nature ſinos viventi, iugerum centum, aut
 Mille arca? At ſua ve eſt ex magno tollere acervo.

Dum

Dum ex parvo nobis liberum haurire reliquas,
 Cur tu plus laudes cumeris granaria noſtris?
 Ut, tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urnâ,
 Vel cyatho, & dicas: Magno de ſtumine mallem,
 Quam ex hoc fonticulo tantum ſem ſumere. Eò ſit,
 Plenior, ut ſi quos deleſcet copia juſto,
 Cum ripa ſimul avulſos ſeras Auſidus acer.
 At qui tantulo eget, quanto eſt opus, is neque limo
 Turbatam haurit aquam, neq; vitâ amittit in undis.
 At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
 Nil ſatis eſt, inquit, quia tanti, quantum habeas, ſit.
 Quid faciis illi? iubeas miſerum eſſe, libenter
 Quatenus id facit. Ut quidam memoratur Athenis
 Sordidus, ac dives, populi contemnere voces
 Sic ſolitus: Populus me ſibilat, at mihi plaudo
 Ipſe domi, ſimul ac nummos contempler in arca.
 Tantulus à labris ſitiens ſugientis captat
 Flumina. Quid rides? mutato nomine, de te
 Fabula narratur. Congeſtis undique ſaccis
 Indormis inhians, & tanquam parere ſacris
 Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Neſcis quò valeat nummus, quem prebeat uſum?
 Panis ematur, olus, vini ſextarius: adde,
 Quæis humana ſibi doleat natura negatis.
 An vigilare metu excanimentis, nocteſque, dieſque,
 Formidare malos ſures, incendia, ſervos,
 Ne te compilent fugientes, hoc iuræ? Horum
 Semper ego optarim pauperrimus eſſe binorum.
 At ſi condoluit tentatum frigore corpus,
 Aut alius caſus lecto te affixit; habes, qui
 Aſſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 Suſcitet, ac reddat natis, carisque propinquis.

Non

Non uxor saluum te vult, non filius omnes
 Vicini oderunt, noti, pueri, atque puella.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
 Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
 At si cognatos, nullo natura labore
 Quos tibi dat, resinere velis, seruareque amicos;
 Infelix operam perdas: ut si quis a sellum
 In campo doceat parentem currere frenis.
 Denique sit finis querendi: cumque habeas plus,
 Pauperiem metuas minus, & finire laborem
 Incipias, parto quod auebas: nec facias quod
 Umidius quidam (non longum est fabula) dives,
 Ut metiretur nummos; ita sordidus, ut se
 Non unquam seruo melius vestiret: ad usque
 Supremum tempus, ne se penuria victus
 Opprimeret, metuebat: at hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
 Quid mē igitur suades? ut vivam Merius? aut sit,
 Ut Nomentanus? Pergis pugnanti secum
 Frontibus adversis componere. Non ego avatum
 Cum, veto te fieri, vappam iubeo, ac nebulonem.
 Est inter Tanaim quiddam, socerumque Veselli.
 Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
 Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.
 Illuc, unde abis, redeo: nemons ut avatus
 se probet, ac potius laudet diversa sequentes!
 Quodque aliena capella gerat dissentius uber,
 Gabescat, neque se majori pauperiorum
 turbe comparet; hunc atq; hunc superare laboret!
 Sic festinanti semper locupletior obstat:
 It, cum carceribus missos rapit ungula currus,
 Istat equis auriga, suos vincentibus, illum

Prae

Praetertitum tenens extremos inter euntem.
 Inde sit, ut raro, qui se vixisse beatum
 Dicat, & ex acto contentus tempore vita,
 Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.
 Jam satis est: ne me Crispini scrinia lippi
 Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATYRA II.

A Mbubajarum collegia, pharmacopola,
 Mendici, mimae, bulatrones, hoc genus omne
 Mœstum, ac sollicitum est cantoris morte Tigelli.
 Quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus esse
 Dicitur metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo, duramque sinem depellere possit.
 Hunc si perconteris, avi eum, atque parentis
 Praeclaram ingrata stringat malus ingluvie rom,
 Omnia conductis coemens opsonia nummis:
 Sordibus atque animi quod parvi nolis haberi,
 Respondet: laudatur ab his, culpatur ab illis.
 Fusidius vappa famam timet, ac nebulonis,
 Dives agris, dives positus in fenore nummis.
 Quinas hic capiti mercedes exsecat, atque
 Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget.
 Nomina seclatur, modo sumpta veste virili,
 Sed patribus duris tyronum. Maxime, quis non,
 Jupiter, exclamet, simul atque audivit? An in se
 Pro quaestri sumptum facit? Hic? vix credere possis
 Quam sibi non sit amicus: ita ut pater ille, Terenti
 Fabula quem miserum nato vixisse furo
 Inducit, non se peius cruciaverit, atque hic.
 Si quis nunc querat quo res hac pertinet: illuc

Dum

*Dum vi tant sulti vitia, in contraria currunt
Pasillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.*

*Nil medium est. Sunt qui nolint tetigisse, nisi illas
Quarum subfuta talos tegat instita veste,*

*Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem,
Quidam notus homo cum exiret fornice, matre*

*Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
Nam simul ac venas inflavit tetra libido,*

*Huc iuvenes equum est descendere, non alienas
Permolere uxores. Nolim laudari inquit,*

*Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
Audire est opera pretium, procedere recte*

*Qui machis non vultis, ut omni parte laborent?
Utque illis multo corruptis dolore voluptas:*

*Atque hac rara cadat dura inter sapè pericla.
Hic se precipitem tectis dedit: ille flagellis*

*Ad mortem casus: fugiens hic decidit acrem
Prædonum in turba: dedit hic pro corpore nummos,*

*Hunc permixerunt calones. Quin etiam illud
Accidit, ut cuidam testes caudamque facerem*

*Demeteret ferrum. Jure omnes: Galba negabat.
Tutior ac quanto merx est in classe secunda?*

*Libertinarum dico, Sallustius in quas
Non minus insunt, quam qui mechatur, at hic si,*

*Qua res, qua ratio suaderet, quaque modestè
Munifico esse licet, vellet bonus, atque benignus*

*Esse: daret quantum satis esset, nec sibi damno,
Dedecoriq; foret, verum hoc se amplectitur uno.*

*Hoc amat, hoc laudas: matronam nullam ego
tango:*

*Ut quondam Marsaus amator Originis ille,
Qui patrium mimæ donat fundumque laremque,*

Nil

*Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
Verum est cum mimis, est cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit: an tibi
abundè*

*Personam satis est, non illud, quidquid ubique
Officit, evitare? Bonam perdere famam,
Rem patris oblimare, malum est ubicumque,
quid inter-*

*Est, in matrona, ancilla peccæ sue togatæ?
Villius in Fausta Sylla gener, hoc miser uno*

*Nomine deceptus, penas dedit usque superque
Quam satis est, pugnis casus, ferroque petitus,*

*Exclusus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic si mutonis verbis mala tanta videnti*

*Diceret hac animus, quid vis tibi? nunquid ego à te
Magno prognatum deponso consule cunnum,*

*Velatumque stolâ, mea cum conservavit iræ?
Quid responderet magni patre nata puella est.*

*At quanto meliora mines, pugnantiaque istis
Dives opis natura sua? tu si modò rectè*

*Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Immiscere; tuo vicio, rerum ne labores,*

*Nil referre putas? quare ne peniteat te,
Desine matronas sectari: unde laboris*

*Plus haurire mali est, quàm ex re decerpere fructus.
Nec magis huic inter niveos, viridesque lapillos,*

*Sit licet hoc Carinthe tuum, tenerum est femur,
aut crus*

*Rastius, atque etiam melius persapè togata.
Adde huc, quodd mercem sine fucis gestat: aperte,*

*Quod venale habet, ostendit: nec, si quid honesti
est.*

Justat.

Factus habetque palam: quarit quo turpia celet:
 Regibus hic mos est ubi equos mercator, opertos
 Inspiciunt: ne, si facies, ut sèpè, decora,
 Molli sulca pede est, emptorem inducat hiantem,
 Quod pulchra clunes, breve quod caput, arduus
 cervix.

Hoc illi restat: ne corporis optima Lynceis
 Contemplerè oculis: Hypsàa caciòr illà
 Qua mala sunt, spectes. O crux, ò brachia! verùm
 Depygis, nasuta brevi latere, ac pede longo est.
 Matrona prater faciem nil ce, nere possis.
 Cetera, ni Catia est, demissà veste tegentis
 Si inier dicta petes, vallo circumdata (nam te
 Hoc facit insanum) multa tibi sum officient res:
 Custodes, lectica, cinis tones, parasita,
 At talos stolà demissà, & circumdata palla;
 Plurima, que invidiant purè apparere tibi rem,
 Altera nil obstat: Cois tibi pænè videre est,
 Ut nudam: ne crure malo, ne sit pede turpis
 Metiri possis oculo latus. An tibi mavis
 Insidias fieri, pretiumque avellier, an è,
 Quàm mercem ostendi leporem venator ut altà
 In nive sectetur, positum sic tangere nolit.
 Cantat, & apponit: meus est amor huic similis: nam
 Transvolat in medio posita, & fugientia captat.
 Hiscène versiculis speras tibi posse dolores
 Atque astus, curasque graves è pectore pelli?
 Nonne cupidinibus statuit natura modum, quem,
 Quid lacura sibi, quid sit dolitura negatum,
 Quærere plus prodest, & inane abscindere soldo?
 Non, tibi cum fauces vit sitis, aurea quaris

Pocula: num esuriens fastidis omnia, prater
 Parvonen, rhombumq; tument tibi cum inguina,
 num s;
Ancilla, aut verna est praesto puer, impetus in
 quem
Continuo fiat, malis tenuigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo Venerem, s;
 cilemque
Illam, post paullo, sed pluris, si exierit vir,
Gallis hanc, Philodemus ait: sibi, qua neq; magni
 Stat pretio, neque cunctetur, cum est iussa, venire
Candida, rectaque sit: munda haecenus, ut nequ
 longa,
Nec magis alba velit, quàm det natura, videri,
Hec ubi suppositit dextrà corpus mihi levum;
Ilia, & Egeria est: do nomen quodlibet illi.
Nec vereor, ne dum futuo, vir rure recurrat,
Janua frangatur: latret canis, undique magno
Pulsis domus strepitu resonet: vel pallida lectò
Desiliat mulier: miseram se conscia clamet:
Crucribus hac metuat, doti deprensa egomet m;
Discinctà tunicà fugiendum est, ac pede nudo:
Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fami
Deprendi miserum est; Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

O Mibus hoc vitium est cantoribus, inter amic
 Ut nunquam inducant animum cantu
 rogati:
 Injusi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,

Si peteres per amicitiam patris, atque suam, non
 Quidquam proficeret: si collibuisse, ab ovo
 Usque ad mala citaret, Io Bacche, modò summâ
 Voce, modò hac, resonat qua chordis quatuor, imâ.
 Nil aequale homini fuit illi: sapè velut qui
 Junonis sacra ferret: habebat sapè ducentos,
 Sapè decem servos: modò Reges, atque Tetrarchas,
 Omnia magna loquens; modò, Sic mihi mensa
 tripes &

Concha salis puri, & toga, qua defendere frigus,
 Quam vis crassa, queat. Decies centena dedisses
 Huic parco, paucis contentos; quinque diebus
 Nil erat in loculis. Noces vigilabat ad ipsum
 Mane, diem totum stercebat: nil fuit usquam
 hic impar sibi. Nunc aliquis dicat mihi: Quid tui
 Tullane habes vitia? Imò alia, hanc fortasse
 minora.

Melius absentem Nevium cum carperet. Huius tu,
 Quidam ait, ignoras te? an ut ignorant dare
 nobis

verba putas? Egomet me ignosco, Memius inquit.
 ultus, & improbus hic amor est, dignusque notari;
 um tua pervideas oculis mala lippus inanis,
 or in amicorum vitii tam cernis acutum,
 utrum aut aquila, aut serpens Epidaurius? At
 tibi contra

venit, inquirant vitia, ut tua rursus & illi.
 acundior est paulò, minus aptus acutis
 aribus horum hominum: rideri possit, eò quòd
 sticius conso toga destitit, & male laxus
 pede calceus haret. At est bonus, ut melior vir
 alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium

Inculto laetè hoc sub corpore. Denique te ipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum in se verit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala: namque
 Neglectis urenda filix innaescit agris.
 Illuc prævartamur, amatorem quòd amica
 Turpia decipiunt cecum vitia, aut etiam ipsa hæc
 Delectant, veluti Balbinus polypos Agna.
 Vellem in amicitia sic erraremus; & isti
 Errori nomen virtus posuisset honestum.
 At, pater ut nati, sic nos debemus amici,
 Si quòd sit vitium, non fastidire. Strabonem
 Appellat patrum pater; & pullum, malè parvus
 Si cui filius est; ut abortivus fuit olim
 Sisyphus: hunc varum distortis curvibus, illum
 Balbutit scaurum pravus sultum malè talis
 Parcius hic vivit; frugi dicatur: ineptus,
 Et jactantior hic paulo est; concinnus amicis
 Postulat ut videatur: at est truculentior, atque
 Plus equo liber; simplex, fortisque habeatur.
 Caldior est; acres inter numeretur. Opinor,
 Hæc res & Jungit, junctas, & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus; atque
 Sincerum cupimus vas incrustare. Probus quis
 Nobiscum vivit; multum est demissus homo: illi
 Tardo, cognomen pingui damus. Hic fugit omnes
 Infidias, nullique malo latens obâit apertum,
 Cum genus hoc inter vita versetur, ubi acris
 Invidia, atque viget ubi crimina; pro bonè sano,
 Ac non incanto, fictum, astutumque vocamus.
 Simplicior si quis (qualem me sapè libenter
 Obtulerim tibi, Mecenas) ut forte legentem
 Aut tacitum impellat, quovis sermone molestus;

Communi sensu planè caret, inquit mos. Eheu;
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam
 Nam vitium nemo sine nascitur: optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut equum
 est,

Cum mea compenset vitium bona, pluribus hisce,
 Si modo plura mihi bona sunt, inclinet, amari
 Si velit: hac lege in trutina ponetur eadem.

Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
 Postulat, ignoscat verrucis illius: equum est
 Peccatis veniam poscentem, reddere rursus.

Denique, quatenus excidi penitus vitium ira,
 Cetera item nequeunt stultis harentia; cur non
 Ponderibus, modulisque suis ratio utitur, ac res
 Ut quæque est, ita supplicii delicta coercet?

Si quis eum seruum, patinam qui tollere iussus,
 Semesos pisces, tepidumque liguriit jus,
 In cruce suffigat; Labeone infanior inter

Sanos dicatur. Quanto hoc furiosus, atque
 Majus peccatum est? paulum deliquit amicus;
 Quod nisi concedas, habere insuavis, acerbus;

Disisti, & fugis, ut Drusonem debitor aris;
 Qui nisi cum tristes misero venere Kalendæ.

Mercedem, aut nummos unde unde extricatis
 amaras

Prorecto jugulo historias, captivus ut audit.
 Commixit lectum potus, mensæve catillum
 Evandri manibus tritum deiecit: ob hanc rem,
 Aut postum ante meam quia pullum in parte catini
 Infulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
 Prodidit commissa fide, sponsamve negavit?

Luci

Quis paria esse verè placuit peccata, laborant;
 Cum ventum ad verum est; sensus, moreque reu-
 pugnant;

Atque ipsa utilitas justì propè mater, & aequi,
 Cum proreperant primis animalia terris,
 Matum & turpe pecus, glandem, atque cubilia
 propter,

Unguibus, & pugnis, dein fustibus, atque ita
 porro

Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus
 Donec verba, quibus voces, sensusque notarent;
 Nominaque invenèret; dehinc absistere bello,

Oppida capereunt munire, & ponere leges;
 Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cumque terribilla belli
 Causa: sed ignotis perièrunt moribus illi,

Quos Venerem incertam rapientes more ferarum
 Viribus editior cadebat, ut in grege taurus
 Jura inventa metu injusti fateri necesse est;

Tempora si, fastosque velis evolvere mundi,
 Nec natura potest justo secernere iniquum;
 Dividit ut bona diversis, fugienda petentibus:

Nec vincet ratio hoc, tantumdem ut peccet, idemque
 Qui teneros caules alieni fregerit hortis,

Et qui nocturnus Divùm sacra legerit. Adsit
 Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas;
 Ne scutica dignum, horribili scitèrè flagello,

Nam, ut serula cadas meritum majora subire
 Verbera, non vereor, cum dicas esse pares res
 Furta latrocinii, & magnis parva mineris

Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines. Si dives, qui sapiens est,

Et

Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex;
Cur optas quod habes? non nosti, quid pater, inquit,

Chrysisippus dicit: sapiens crepidas sibi nunquam,
Nec soleas fecit, sutor tamen est sapiens. Quod
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen
atque

Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omnino
Abiecto instrumento artis, clausaque tabernâ,
Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Et opifex solus: sic rex. Vellunt tibi barbam
Lascivi pueri: quos tu nisi fuste coërces,
Ugeris turbâ circum te stante, miserque
Rumperis, & latras, magnorum maxime Regum.
Nem longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum
Præter Crispinum, sectabitur: & mihi dulces
Ignoscent, si quid peccavero stultus amici:
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatusque magis vivam te Rege beatus.

SATYRA IV.

Epulis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ;
Atque alii, quorum comædia prisca viro-
rum est:

Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
Quod machus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famulus, multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hosce securus,
Mutatis tantum pedibus, numeri que, facetus,
Emuncta naris, durus componere versus:

NAM

Nam fuit hoc vitiosus: in horâ sæpe ducentos,
Ut magnum, versus dictabat, stans pede in uno.
Cum fueret, luulenus, eras quod tollere velles.
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
Scribendi recte: nam ut multum, nil moror, ecce
Crispinus: minime me provocat: accipe, si vis,
Accipe jam tabulas. Detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus uter plus scribere possit.
Di bene fecerunt, inopis me, quodque pusilli
Finxerunt animi, raro & perpaucâ loquentis.
At tu conclusa hircinis foliis aëras
Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
Ut maris, imitare. Beatus Fannius, ultro
Delatis capsis, & imagine, cum mea nemo
Scripta legat, vulgò recitare timentis, ob hanc rem.
Quod sunt, quos genus hoc minime jurat, ut potest
plures

Culpari dignos, quemvis mediâ etne turbâ:
Aut ob avaritiam, aut miserâ ambitione laborant.
Hic nuptiarum insanit amoribus; hic puerorum:
Hunc capit argenti splendor: super Albius ære:
Hic mutat mercés surgente à Scle ad eum quo
Vespertina tepet regio: quin per mala præceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine, ne quid
Summâ deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt versus: odete poetas.
Fænum habet in cornu, longè fugæ. Dum modo risum
Excusat sibi, non hic cuiquam parcat amico:
Et, quod cunctique semel chartis ille verit, omnes
Gestiet à fûrno redeuntes scire, lacuque.
Et prioror, & anus, agedum pauca accipe contra.
Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas,

H

Ex-

Exceptam numero, neq; enim concludere versum
 Dixeris esse satis, neque si quis scribat, uti nos.
 Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.
 Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco, quidam, comœdia, necne poëma
 Esset quesiveres, quod æcer spiritus, ac vis
 Nec verbis, nec rebus inest: nisi quod pede certo
 Differt sermoni, sermo merus at pater ardens
 Sevit, quod meretricis nepos insanit amica
 Filius, uxorem grandis cum dote recuset,
 Ebrivus, & magnum quod dedecus, ambulet ante
 Noctem cum sacibos. Numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis,
 Quem si dissolvas, qui ris stomachetur eodem,
 Quo personatus pacto pater. His, ego qua nunc,
 Olim qua scripsit Lucilius, eripias si.
 Tempora certa, modestaque, & quod prius ordine ver-
 bum est.

Posterus facias, præponens ultima primis
 Non ut si solvas, postquam discordia terra
 Belli fertatos festes, portasque resregit
 Invenias etiam disjuncti membra poëtae.
 Haec lenus hæc: alias, justum sit necve, poëma.
 Nunc illud tantum queram: meridione tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcis acer
 Ambulat, & Caprius, ranci malè, cumque libellus,
 Magnus uterque timor latronibus. At bene si quis
 Et vivat puris manibus? contemnat utrumque.
 Et sis tu similis Cæli, Pyrrhique latronum,
 Non, e o sim Capri, neque Sulci, cur metuas me?

Nulla

Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
 Quæis manus insudet vulgi, Hermogenisque Tig-
 gelli:

Non recito cuiquam, nisi amicis, idque coactus:
 Non ubi vis, coramve quibus libet. In medio qui
 Scripta fore recitent, sunt multi, quique lavantes
 Suave locus voci resonat conclusus, inanes
 Hoc juvenat, haud illud quarentes num sine sensu
 Tempore nam faciunt alieno. Ladere gaudes,
 Inquis, & hoc studio pravus facis. Unde petitum
 Hoc in me facis? Est auctor quis denique corum,
 Vixi cum quibus? Absentem qui rodit amicum
 Qui non defendit alio culpante; solutos
 Qui captat risus hominum famamque dicatis
 Fingere qui non visa potest, commissa tacere
 Qui nequit; hic niger est, hunc tu Remane cuncto,
 Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos:
 E quibus unus arvet quavis aspersere cunctos,
 Præter eum, qui præbet aquam. Post, hunc quoque
 potus,

Condita cum verax aperit præcordia Liber,
 Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur
 Infesto nigris: ego si risi, quod ineptus
 Passillos Rufillus olet, Gorgonius hircum;
 Lividus, & mordax: videor tibi mentio si que
 De Capitolini furtis injecta Petili
 Te coram fuerit defendas, ut tuus est mos.
 Me Capitolinus convictore usus amicoque.
 A puero est, causisq; meâ per multa rogatus
 Fecit, & incolomis lato quæd vidit in urbe:
 Sed tamen admiret, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigra succus loliginis, hac est

H 2

Æræ

Frugum merna Quod vitium procul absore chartis,
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possim aliud, verè promitto. Liberius si
 Dixero quid, si forte jocosius, hoc mihi juris
 Cum venià dabis. Insuevit pater optimus hoc me
 Ut fugerem exemplis vitiorum quaque notando,
 Cum me hortaretur, parce, frugautes, atque
 Vivere mi contentus eo quod mi ipse parasset:
 Nonne vides. Albi ut malè vivat suus, utque
 Barus inops: magnum documentum, ne patriam
 rem.

Pendens quis velit. A turpe meretricis amore
 Cum deterreret: Sectari dissimilis sis.
 Ne sequerer Machas, concessa cum Venere uti
 Possim: deprenti non bella est fama Treboni,
 Agebat sapiens, vitatus, quidque petitu.
 Sit melius, causas reddet tibi. Mi satis est, si
 Tr aditum ab antiquis morem servare, tuamque
 Dam, custodis eges, vitam, famamque tueri
 Incolumen possim. Simul ac duraverit atas
 Membra, animumque sum, nabis sine cortice. Sic me
 Formabat puerum dictus: Et, si ve iubebat,
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc,
 Unum ex iudicibus selectis obijciebat:
 Sive succubabat, an hoc inhonestum, & inutile factu
 Nec ne sit, adubites, flagres rumore malo cum
 Hic atque ille? At ides vicinum funus ut agros
 Examinat, maris que meto sibi parceret cogis:
 Sic te venos animos aliena opprobria sepe
 Absterrent vitiiis. Ex hoc ega sanus ab illis:
 Perniciem quacumque ferunt, mediocribus, &
 Ignoscas, vitiiis, taceat, sorta sis. & istinc (quis
 Lar.

Laviter abstulerit longa atas, liber amicus,
 Consiliū proprium. Neque enim cum lectulus aut me
 Porticus excepit, desum mihi: Rectius hoc est.
 Hoc faciens, vivam melius: sic dulcis amicis
 Occurrat: hoc quidam non bellè: numquid ego illi.
 Imprulens olim faciam simile? Hæc ego mecum.
 Compressis agito labris: ubi quid datur oris,
 Illud chartis. Hæc est mediocribus illis,
 Ex vitiiis unum: cui si concedere nolis,
 Multa postarum veniet manus, auxilio que
 Sit mihi: nam multò plures sumus: ac velut te
 Judei cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

Egressum magna, me accepit Aricia, Roma,
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
 Græcorum longe doctissimus: inde Forum Appi
 Dissertavi navis, cauonibus atque inaltignis.
 Hoc iter ignavi divisi nus altius, ac nos:
 Precinctus unum. Minus est gravis. Appia tardis.
 Hic ego propter aquam, quod erat deterrima, venti
 Indico bellum, ex nante es haud ita in æquo.
 Exspectans comites. Fam nox inducere terras
 Umbras, & celo diffundere signa parabat.
 Tum pueri navis, pueris comitida nauta
 Ingerere, Huc appelle: Trecentos infersis: ohe
 Jam satis est. Dum es exigitur, dum mula ligatur.
 Tota abis hora. Mili culices, ranaque palæstres
 Apertur somnos. Assentem cantat amicum.
 Multa prolutus vappè nauta, atque viator:
 Cerratum. Tandem fessus dormire: viator:

Incipit; ac missæ pastum retinacula mulla
 Nautæ piger siccæ religat, stertitque supinus.
 Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus: donec cerebrosus profilit unus,
 Ac mule, nautæque caput, lumbosque, saligno.
 Fuste dolar: quartæ vix denum exponitur horâ.
 Ora manusque tuâ lavimus, Feroniâ, lymphâs
 Millia tum prænsi tria repimus; atque sublimus.
 Impositum fixis lædè carlentibus Auxur.
 Hæc veniurus erat Mæcenas optimus, atque
 Coccejus, missi mignis de rebus uterque
 Legati, æversos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
 Illinere. Interea Mæcenas advenit, atque
 Coccejus, Capitoque simul Fontejus, ad unguem
 Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicis.
 Fundos Ausidio Lusco Prætorè libenter
 Linqvimus, insani ridentes præmia scribe,
 Prætextam, & lacum clarum, prunæq; batillum.
 In Mamuræarum lassæ deinde urbe manemus.
 Murrinâ præbente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius, & Varius Sinesse, Virgiliusque
 Occurrunt, animæ, quales neque candidiores
 Terra tulit, neque quis esse divinitior alter.
 O, qui complexus, & gaudia quanta fuerunt?
 Nil ego contulerim jurando sanus amico.
 Proxima Campano Ponti, quæ villula, tectum
 Præbuit; & parochi, quæ debent ligna, salernæque.
 Hinc mulli Capuæ cîteilas tempore ponunt.
 Lusum it Mæcenas, dormitum ego, Virgiliusque:
 Namque pilâ lippis inimicum, & ludere crudis:

Hinc

Hinc nos Conceji recipit plenissima villa,
 Quæ superest Claudi caponis nunc mihi paucis
 Sarcimenti scurræ pugnam, Mæsiique Cicerræ,
 Mæsa velim memores, & quo patre natus uterque
 Contulerit lites. Mæsi clarum genus Oscei,
 Sarcimenti domina existat. Ab his majoribus orti
 Ad pugnam venere: prior Sarcimentus, equi te
 Esse feri similem dico. Ridenus: & ipse
 Mæsius, accipio: caput & movet, ô tua cornu:
 Ni foret exequo frens, inquit, quid faceres, cum
 Sic mutulus imitari? At illi scæba cicatrix.
 Setosam lævi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
 Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
 Nil illi larvæ, aut tragicis opus esse cothurnis.
 Multa Cicerrus ad hæc donasse janne catenam
 Ex voto Laribus, quærebat. Scriba quod esset,
 Deterius nihilo domina jus esse. Rogabat
 Denique, cur numquam fugisset; cui satis una
 Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
 Protusis jussimle canam produximus illam.
 Tendimus hinc tecti Beneventum, ubi sedulus hospes
 Pene at sit macros domi turdos versat in igne.
 Nam vaga per veterem dilapsa flamma culinam
 Vulcano, summam propebat lambere tectum.
 Convivas avidos canam, ferrosque timentes
 Tum rapere, atque omnes resingere velle videret.
 Incipit ex illo montes Appulia notos
 Ostentare mihi quos torret Atabulus, & quos
 Numquam erepsimus, nisi nos vicina Trivicæ
 Villa recepisset lacrymoso non sine sumo,
 Ullos cum solis raris: virent camino.

Hæc

Hæc

Hic ego mendacem stultissimus usque puellam.
 Ad mediæ noctem exspecto. Somnus tamen aufert
 Inuentum Veneri. Tum immundo somnia, visu
 Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum.
 Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est;
 Signis perfacile non est, venit vilissima rerum
 Hic aqua: sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator.
 Nam Canis lapidosus; aqua non dirior urina.
 Qui locus à forti Diomede est constitus olim.
 Flentibus hinc Varius descendit mæstus amicis.
 Inde Rubos fessi per venimus, ut potè longum.
 Carpentem iter, & factum corruptius imbiti.
 Postera tempestas melior: via pejor, ad usque
 Bari mœnia piscosi. Dehinc Gnatia lymphis.
 Iratis exstructa dedit risusque, jocosque.
 Dum flamma sine, thura liquefcere liquine sacre.

Per suadere cupit; credat sudaus apella,
 Non ego. Namque Deos didici securum agere ayum:
 Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
 Tristes ex alto cali demittere recto.

Brundisiam longa finis chartaque viaque est.

S A T Y R A. IV.

Non quia, Mæcenas, Lydorum, quidquid, Etruscos
 Incoluit fines, nemo generosior est re:
 Nec, quod ayus tibi maternus fuit, atque paternus.
 Olim qui magnis leuionibus imperit arat:
 Ut plerique solent, naso suspendis adanco.
 Ignoros, ut me Libertino patre natum.
 Cum referre negas, quasi sis qui sique parente
 Natus, dum ingenuus: persuades hoc tibi verè,

Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
 Multos sæpe viros nullis maioribus ortos,
 Et vixisse probos, simplicis, & honoribus auctos
 Contra, Levinum, Valeri genus, unde Superbus
 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non unquam pretio pluri licuisse, notante
 Judice, quem noli populo, qui stultus honores
 Sæpe dat indignis, & fama seruit inepus,
 Qui super in titulis, & imaginibus quid portet
 Nos facere, à vulgo longè, lateque remotos?
 Namque esto, populus Leuino mallet honorem,
 Quam Decio mandare novo; Censorique moverat
 Appius, ingenuos non essem patre natus:
 Vel merito, quonia in propria non pelle quiescem;
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru;
 Non minus ignotos generosis. Quid tibi, Tulli,
 Sumere de positum clavum, fierique Tribunal
 Invidia accrevit, privato que minor esse.
 Nam ut quisquis infans nigris medicin impedit croci
 Pælibus, & lacum demisit pectore clavum,
 Audit concinast Quis homo hic est, quo patre na-

Ut si qui agrotet, quo morbo Bærus, haberi
 Et cupiat formosus; eat quicumque, puellis
 Inficiat curam quarantæ singulari, quali
 Sic facie, sunt quali, pede, ænie, capillo:
 Sic qui præmittit, civos, Urbem sibi cure,
 Imperiam; fore, & Italiam, & delubra Deorum;
 Quod patre sit natus, nunc ignota manu inhon-

stus.
 Omnes mortales curare, & quarere cogit.
 Tunc Syri, Bæmas, aut Dionysi filius, audeas

Dejicere è saxo cives, aut tradere Cadmo?
At Novius collega gradus post me sedet uno:
Namque est ille, pater quod erat incus. Hoc tibi
Pavus,

Et Messala videris? At hic, si plaustra ducenta,
Concurrantque forotria funera, magna sonabit,
Coniua quod vincatq; tubas: saltem tenet hoc nos.
Nunc ad ma redeo, libertino patre natum;

Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc quia, Mæcenas, tibi sum convictio: sat olim,
Quod mihi pareret legio Romana. Tribuno.

Dissimile hoc illi est: quia non, ut forsant honorem
Jure mihi invideat quisvis, ita te quoque amici,
Præsertim tantum dignos assumere, prava
Ambitione procul. Felicem dicere non hoc
Me possum casa, quod te sortitus amicum:
Nulla etenim mihi te fors obrulit. Optimus olim
Virgilius, post hunc Varius dixere quid essem.
Ut veni coram, singultim pauca locutus.

Infans namq; pudor prohibebat: plura profari;
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Saturnejanæ vestari rura caballo,

Sed quod eram, narro. Respondes, ut tuus est mos,
Pauca: abeo, & revocas nono post mense, jubesq;
Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego dico,
Quod placui tibi, qui turpi secerpis honestum;

Non patre præclaro, sed vitæ & pietate puro.
Atqui si vitæ mediocribus, ac ma paucis
Mendosa est natura, alioqui recta; (velat si
Ægregio inperfos repandas corpore nervos)

Si neque avaritiam, neque sorpes, ac mala lustrâ
Objicit: verè quisquam mihi, purus, & insans,
(U

(Ut me collaudem) si & utro charus amicis,
Causa fuit pater his, qui macro pauper agella,
Nominis Flavi ludum me mittere magni
Quo pueri, magnis è Centurionibus orti,
Læto suspensi loculos, tabulamque lacerto,
Ibant ostentis referentes Idibus ara.

Sed pueram est ausus Romam portare, docendum
Artes, quas docent quivois Eques, atque Senatores.
Semet prognator: vestiens, servosque sequentes
In magnâ ut populo si quis videret, auitâ
Ex re praberis sumptus mihi crederet illos.

Ipse mihi custos in corruptissimis ditibus
Circumdoctores viderat. Quid maluit pudicum;
(Qui primus virtutis honos) servavit ab omni
Non solum factis, verum opprobrio quoque turpi.
Nec timuit, sibi me vitio quis verteret, olim
Si præco parvas, aut, ut fuit ipse, coactis
Mercedes sequerent: meque ego esse questus: ob hæc
nunc.

Laus illi debetur, & à ingratis major.
Nil me paucitate factum patris hujus, eoque
Non (ut magnam dolo factum negas esse suo patre
Quod non ingenuos habeat, claroque parentes).
Sic me defendam. Longè mea dissepit istis
Et vox, & ratio. Nam, si natura juberet
A certis annis avum remeare peractum,
Atque alios legere ad factum quoscunq; parentes
Optaret sibi quisquis: meis contentus, honestos
Fascibus, & Tellis nolim mihi sumere: demens
Judicio vulgi, sanus fortasse tuo, quod
Nollem omni, hand inquam solitus, portare mo-
lestum.

Nam mihi contraud major querenda foret res:
Atque salutandi plures: ducendus & unus,
Et comes alter, uti ne solus rufus, peregrinè
Vè exirem plures calones, atque caballi
Pascenlibi: ducenda petorrita. Nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel si libet, usque Tarentum;
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques
armos:

Obijciat nemo fordes mihi, quas tibi Tulli.
Cum Tiburte viâ Prætorum quinque sequuntur
Te pueri, la sanum portante, ænophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu præclare scutor
Multiis, atque aliis vivo, quacumque libido est,
Incedo solus: percussor, quanti olus, ac far?
Fallacem Circum, vespertinumque pererro
Sapè forum: Assisto divinis, in l. domum me
Ad porri, & ciceris refero laganique catinum.
Cena ministratur pueris tribus, & lapis albus
Pœcula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus
Vilis, cum patera guttus; Campana suppellex
Deinde eo dormicum, non sollicitum mihi quod cras
Surgendum sit manè, obeundus Marsyas, qui se
Vultum ferrè negat Noviorum posse minoris.
Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
Aut scripto, quod me tacitum juvet. Ungor olivo,
Non qui fraudatis immundus Natta lucernis.
Ass, ubi me fessum Sol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
Pransus non avidè quantum interpellat inani
Ventre diem durare, domesticus otior. Hæc est
Vita solatorum miserâ ambitione, gravique.
His me consolor, victurus suavius, ac si

Quæstor avus, pater atque meus, patruusque
fuissem.

S A T Y R A VI

Proscripti Regis Rupili pus, atque venenum:
Hybrida quo pacto sic Persus ultus, opinor.
Omnibus & lippis notum, & conscribibus esse.
Persus hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas,
Durus homo, atque odio qui possit vincere Regem?
Confidens, tumidusque; adeo sermonis amari,
Sisennas, Barros, ut equis præcurreret albis:
Ad Regem redeo. Postquam nihil inter utrumque
Convenit (hoc etenim sunt omnes jure molesti,
Quo fortes, quibus adversis bellum incidit. Inter
Hæctora Priamidem, animosumque inter Achillem
Ira fuit capicatis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
Summa fuit. Duo si discordia vixet inertes;
Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomed.
Cum Lycio Glaucio; discedat piger, ultro
Muneribus missis) Bruto Prætoræ tenente
Ditem, Asiam, Rupili, & Persi par pugnatur: ut non
Compositus melius cum Bitho Bacchius. In jus
Acras procurram; magnam spectaculum uterque.
Persus exponit causas; videtur ab omni
Conventu, laudat Brutum, laudatque cohortem:
Solem Asia Brutum appellat; stellaque salubres
Appellat comites, excepto Rege: Canem illum,
In visum agricolis sudus, venisse rubeat,
Flumen ut hybernam, fertur quæ rara securis.

Tum Prænestinus falso, multumque flentis
 Expressa arbuto regevit convicia; durus
 Vindemiator & invidiosus; cui saepe viator
 Cessissus, magnâ compellens voce orationem.
 At Graecus, postquam est talo perfusus acrio,
 Persius, exclamans: per magnos, Brutes, Deos te
 Oro, qui reges consueris colere; cur non
 Hunc Regem iugasti? Operum hoc, mihi credo,
 tuorum est.

SATYRA VIII.

Olim truncus erant ficulnus, inutile lignum:
 Cum faber incertus, scammum fueretne Pri-
 apum;
 Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum avium.
 que:

Maxima formido. Nam fures dextra coercet,
 Obscuroque ruber porrectus ab inguine palus.
 At importunus volucres in vertice arundo
 Terræ fixæ, veratque novis considere in hortis.
 Huc prius angustis eiecit cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca.
 Hoc misera plebi iustas commans sepulchrum,
 Pantalabo scura; Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum.
 Hic dabat, heredes monumentum me sequeretur.
 Nunc licet Equitibus habitare jalubribus, atque
 Aggere in aprico spatium: quo modo tristes
 Alvis informem spectabant ossibus agrum:
 Cum mihi non tantum fure, que fereque sueta
 Hunc vixime locum, cura sunt, atque laboris

Quam.

Quantum, carminibus qua versant atque ven-
 nis

Hymnos animos. has nullo perdere possum,
 Nec prohibere modo, simul ac vaga Luna deco-
 rum.

Pretulit os, quin ossa legant, herbasque nocentes.
 Vidi egamet nigra juccinam viderè pallidam.
 Canidiam pedibus nudis passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululante, palor utrasque
 Fecerat horrendas aspectus, scalpere terram
 Unguibus, & pullam diuillere mordicis agnam
 Ceperunt, error in fossam confusus, ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturat.
 Lanca & effugies erat, altera cerea: major
 Lanca, qua penis compesceret inferiorem,
 Cerea suppliciter stabat, servilibus, utque
 Jam peritura, madis. Hecaten vocat altera, fa-
 vam.

Alter a Tiphonem, serpentem, atque videres
 Infernas errare canes, Lunamque rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulchra.
 M. nior ac si quid, merdis caput inquinat albus
 Corvorum, atque in me veniat midum atque ca-
 lantem.

Julius, & fragilis Pedacia, furque Veranus.
 Singula quid memorem; quo pacto alterna lo-
 quentes.

Umbra cum sagana, resonarent triste & acutum?
 Atque lupi barbam varia cum dente colubra
 Abiderint furtim terris, & imagine ceræ
 Largior arserit ignis, & ut non testis inulcus
 Horrerim voces Furiarum & facta duarum?

Nam,

Nam, dissilosa sonat quantum vesica, pepedi.
 Diffusa nate pius, a: illa currere in urbem,
 Canidia dentes, alcum Sagana calicidarum
 Excidere, atque herbas, atque incantata laceratis
 Vincula, cum magno, visuque totaque videres.

SATYRA IX.

Iam forte via sacra, sicut meus est mos,
 Nescio quid medicans nugarum, locus in illis;
 Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum,
 Arreptaque manu. Quid agis dulcissime sum?
 Suaviter, ut nunc est, inquam: & copia omnia;
 qua vis.

Cum affectaretur, numquid vis? Occupo at ille.
 Noris nos, inquit, docti sumus: hic ego, pluris
 Hor, inquam, mihi eris, miserè disfoere quarens,
 Ire modo ocyus, interdum consistere, in aure no
 Didero nescio quid puero: cum sudor ad imos
 Manaret calos: o te Bollane cerebri
 Felicem, azebam tacitus. Cum quidlibet ille
 Garrulet, vicos, urbem laudares, ut illi
 Nil respondebam. Misere cupis, inquit, abire;
 Jam dudum video: sed nil agis. usque tenebo,
 Persequar: hinc quo nunc iter est tibi? Nil opus
 est te

Circumagi, quendam volo visere, non tibi no
 tum:
 Trans Tiberim longe cubat is, prope Cæsaris hore
 tos.
 Nil habeo, quod agam, & non sum piger: usque
 sequentur.

De:

Demitto auricular, ut inique mentis asellus,
 Cum gravius dorso subjit onus incipit ille.
 Si bene me no vi, non Viscum pleris amicum,
 Non varium facies. nam quis me scribere plures,
 Aut citius possit versus? Quis membra movere
 Molli? Invideat quid & Hermogenes, ego canto
 Interpellandi locus hic erat. est tibi mater:
 Cognati, queis te salvo est opus: haud mihi quis
 quam,

Omnes composui felices, nunc ego resto.
 Confice; natusque in las fatum: mihi triste. Sa
 bella.

Quid puero cecinit, divina mota anus urna
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet
 ens,

Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda poda
 gra;

Garrulus hunc quando consumet sumque
 loquaces,

Si sapiat, vicer, simul atque adoleverit atas,
 Ventum erat ad Vesta, quarta jana parte dici
 Præterita; & casu tunc respondere vadato
 Debebat, quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paululum hic ades inteream, se
 Aut valeo stare, aut no vi ciuilia jara:
 Et propero, quò scis. Dubius sum, quid faciam,
 inquit,

Tene relinquam, am rem. Me sodes, non faciam
 ille;

Et precedere cepit. Ego, ut contendere durum est
 Cum visores, sequor. Mecenas quomodo tecum?
 Hinc repetit. Paucorum hominum, & mentis be
 nè sana,

Ne:

Nemo dexterius fortuna est usus. Haberes
Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas.
Hanc hominum velles si tradere. Dispercam, ni
Summusses omnes. Non isto vivimus illic,
Quo tu vère, modo, domus hac ne purior ulla
Nec magis his aliena malis, nil mi officit un-

quam.

Ditior hic. Aut est quia doctior. Est locus un-
cuique suus. Magnum narras, vix credibile, a-
sic habet. Accenais, quare cupiam magis illi
Proximus esse. Velis tantummodo, qua tua

tus.

Espugnabis, & est qui vinci possit: eoque
Difficiles vultus primos habet. Haud mihi deero,
Muneribus servos corrumpam. Non, hodie si
Exclusus fuero desistam: tempora queram,
Occurrat in rivis deducam. Nil sine magno.
Vita labore dedis mortalibus. Hac dum agit:

ecce

Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre noscet. Consistimus: unde venis &
Quo tendis? rogat, & respondet: vellere ceptis,
Et prensare manu lentissima brachia, nutans.
Distorquens oculos, ut me eriperet. Male falsus
Ridens dissimularis: meum secur' urere bilis.
Certè nescio quid secretè velle loqui te
Aestas mecum: memini bene: sed meliori
Tempore dicam: hodiè tricesima sabbata. Vin-
Curris Judais oppedere? Nulla mihi, inquam,
Religio est. At mi: sum paulò inferior, unus
Miltiorum: ignosces alias loquar. Hunc còne se-

lent.

Tam nigrum surrexe mihi? Fugit improbus, ac me
Sub cultro linquit. Casu venit obrivus illi
Adversarius: & quò tu turpissime: magna
Inclinat vixit: & licet antestari? Ego vixit
Opposito auriculam. Rapit in jus. Clamèr utrim-
que,

Ure que cenfusus. Sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

Nempe incompòsito dixi pedè currere ver sus
Lucili, quis tam Lucili fautor impè est,
Ut non hoc faceretur? At idem, quod sale malo
Urbem deficiènt, chartà laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caterat:
nam sic
Et Laberè m' mis, ut pulchra poemata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris: & est quenam tamen hic quoque vixit
tus.

Est brevitate opus, ut currat sententia, neu se
Impediat verbis, lassas onerancibus aures.
Et sermone opus est, modò tristi, sæpè joco so,
Defendente vicem modò rhetoris, atque poetæ.
Interdum ubi hanc pa-centis viribus, atque
Extenuam is eas consuld. Ridelulum acri
Fortius & melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus comardia prisca viris est,
Hic stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pub-
cher

Hermogenes inquam legit, neque simius ihe-
Nil prater Calvum & doctus canitare Catullum.

At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
 Miscuit, ô seri studiorum! Quisne putetis
 Difficile & mirum, Rbodio quod Pithecolenti
 Contigit. At sermo lingua concinnus utraq;
 Suavior ut Chio, nota si commista Falerni est,
 Cum versus facias. Te ipsum percunctor, an O. dum.
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli.
 Scilicet oblitus patriæque patriisque Latini.
 Cum Pedius caussus exsulet Poplicola, atque
 Corvinus, patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canasini more bilinguis.
 Atque ego cum Græcos facerem, natus mere ci-
 tra,

Versiculos; retuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera;
 In sylvam non ligna feras insauis, ac si
 Magnas Græcorum malis implere catervas,
 Furgivus Alpibus, iurabat dum Memnona, dum
 que

Distingit Rheini luteum caput; hec ego ludo,
 Quæ nec in ade sonent certantia, iudice Tarpæ,
 Nec redeunt iterum, neque iterum spectanda thea-
 tris,

Arguâ meretricæ potes, Divoque Chremetæ.
 Eludente senem comis garrire libellos.
 Unus rivorum, Fundani. Polli regum
 Facta canit, pede ber percussor, forte epus acer.
 Ut nemo; Varius ducit, malle atque facerum
 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camæa.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis molius quod scribere pos-
 seno

Inventore minor; neque ego illi detrabere ausim
 Herentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi, fluere hunc intulentum, sese ferentem
 Ilura quidem tollenda relinqvendis. Age, qua-
 so

Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
 Nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
 Non videt versus Ennî gravitate minores,
 Cum de se loquitur, non ut majore reprehensi:
 Quid vetat, & nosmet Lucili scripta legentes,
 Quætere, num illius, nam rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, & euntes
 Mollis? Ac si quis pedibus quid claudere senis
 Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
 Ante cibum versus, totidem cœnatus; Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido ferventius anni
 Ingenium: cassis quam fama est esse, libri que
 Anbussum propriis. Fuerit Lucilius inquam,
 Comis & urbanus, fuerit limatior idem,
 Quam rudis, & Græcis intacti carminis auctor,
 Quamque poetarum seniorum turbis; sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ærum;
 Detereret sibi multa, recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur, & in versu faciendo
 Sæpe caput scaberet, & in roderet ungues,
 Sæpe stylum vertas, iterum que digna legi sint,
 Scripturus: neque, te ut miretur turba labores,
 Contentus paucis lectoribus, an tua demens
 Vilibus in ludis distari carminis malis:
 Non ego nam satis est equitem mihi plaudere, ut
 audax,
 Contemptis aliis explosa Atbuscula duxit.

*Men? moveat cimex Pantilius, aut cruciet,
quod*

*Vellidet absentem Demetrius, aut quod ineptus
Fannius Hermogenis ledat conviva Tigelli
Plotius, & Varius, Mecenas, Virgiliusque,
Valgius, & probat hac Octavius optimus, at-*

*que
Fuscus, & hec minam Viscorum laudet uter-*

*que
Ambitione relectata te dicere possum
Pollio. Te Messalla tuo cum fratre, simulque
Vos Bibuli, & Servi, simul his te candide Tar-*

*ni:
Complures alios, doctos ego quos & amicos
Prudens praterco; quibus haec, sint qualicum-*

*que
Arridere velim: doliturus, si placeant spe
Deterius nostra. Demetri, teque Tigelli
Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec subscribe libello.*

Q. HORATII

FLACCI

SATYRARUM

LIBER II.

SATYRA I.

*Sunt, quibus in Satyra videar nimis acer, &
ultra*

*Legem tendere opus: sine pernis altera, quid-
quid*

*Composui, pars esse putat, similesque meo-
rum*

*Mille die versus deduci posse; Trebati,
Quid faciam, praescribe, quiescas, ne faciam,
quis,*

*Omnino versus? No, peream male, si non
Optimum erat: verum nequeo dormire. Ter un-
ti*

*Transuanto Tiberim, somno quibus est opus al-
to,*

*Irriguumque meo sub noctem corpus habento,
Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Casuris invicti res decere; multa laborum*

*Pramia laturus. Cupidum pater optime vires
Deficiunt. Neque enim quiris horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuspside Gallos,
Aut labentis equo describat vulnera Parthi,
At tamen & iustum poteras, & scribere fortem,
Scipiadem ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret, nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem:
Cui male si palperes, recalcitrat undique tutius.
Quantò rectius hoc, quam tristi ledere versu
Pantolabum scurram, Nomentanumque nepo-*

*tem:
Cum sibi quisque timet, quamquam est intactus,
& odit:*

*Quid faciam? Saltat Milonius, ut semel licet
Accessit favor capiti, numerusque lucernis.
Castor gaudet equis, ovo pregnatus eodem,
Pugnans. Quot capitum vivunt, totidem studiorum*

*Millia. Me pedibus delectat claudere verba
Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris, neque si male gesserat usquam,
Decurrens alio, neque si bene. Quo fit, ut omnes,*

*Votiva pateat veluti descripta tabella,
Vita senis. Sequor hunc, Lucanus, an Appulus,
anceps:*

Nam Venusinus arat sinem sub utrumque colo-

*nus,
Missus ad hoc, pulsus, verus est ut fama, Sa-*

bellis,

Quæ

*Quò ne per vacuum Romano incurreret hostis,
Sive quod Appula gens, seu quod Lucanis bellam*

Incuteret vi lenta. Sed hic stylus haud petet ul-

*quemquam animantem, & me veluti custodice
ensis*

*Vaginà tectus: quem cur distingere coneris
Tutuo ab infestis latronibus? O pater, & rex
Iupiter, ut pereat positum rubigine telam,
Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! At ille,*

*Qui me commorit (melius non tangere, clamo)
Trebis, & insignis tota cantabitur urbe,
Cervius iratus loges minitatur & urnam,
Camidia Albici, quibus est inimica, venenam
Grande malum Turius, si quis se iudice ceteri:
Ut, quoque valet, suspectos terreatis utque
Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit. Unde, nisi
intus*

*Monstratum? Scava vivacem crede nepoti
Matrem, nil faciet sceleris pia dextera. Mirum
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente
petit hors*

*Sed mala tollet animum viciato melle cicuta
Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
Expectat, seu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Roma, seu Fors ita jusserit, ex-*

*ful,
Quisquis erit vita, scribam, color, o puer, at
fis*

Vi-

Vitæ metuo, & majorum ne quis amicus
Frigore se feriat. Quid, cum est Lucilius ausus
Primus in hunc operis componere carmina mo-
rem

Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per
ora

Cederet, introrsum turpis: nam Lelius, aut qui
Duxit ab oppressâ meritis Carthagine nomen
Ingenio offensus, aut laeso doluere Metello,
Famosisque Lupo cooperio versibus? Atqui
Primos es populi arripuit, populumque vilitim
Scilicet uni æquus virtuti. Atque ejus amicus.

Quin ubi se a vulgo & seors, in secreta reno-
rant

Virtus Scipiada, & mitis sapientia Lali,
Nugari cum illo, & discinâ ludere, dorco
Deçoqueretur olus, felicitis quidquid jam ego,
quamvis

Infrâ Lucili censum ingeniumque, tamen me
Cum magnis vixisse inuita fâcietur usque
Invidia, & fragili querens illudere demum,
Offendet, quido. Nisi quid tu dectè Trebati
Lissentis. Equidem nihil hinc diffinere. Fos-
sum.

Sed tamen ut mentis carveas, ne forte negedi
Incutiat tibi quid sanctarum insuetia legum:
Si mala conaiderit in quem quis carmina, Jus
est

Judiciumque esto, si quis mala: sed lona st
quis

Judice condiderit laudatur Casare. Si quis
Oppro:

Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse
Solventur risu tabula tu missus; bibbis:

SATYRA II.

Quæ virtus, & quanta boni, sit vivere
parvo,
(Nec meus hic sermo est: sed quem præcepit
Ofellus.

Rusticus, abnormis sapiens, & rassaque Mâdero
Discite non inter lances, mensalique nitentes,
Cum stupet infantis acies fulgoribus, & cum
Acidivis falsis animus, meliora recusat;
Verum hoc impransî mecum disquirite. Cur
hoc

Dicam, si potero. Male verum examinet omnis.
Corruptus Index. Leporem scilicet, equo de
Lassus ab indomito, vel, si Romanâ fulgite
Militia assuetum Græcori, seu pila velox,
Mollitur austerum studio fultre laborem.
Sen te discus agit pete cedentem acra disco.
Cum ladonestriderit fastidia, secuss; inanta
Sperne cibum vitæ, nisi Hymetria mella Fa-
lerno

Ne biberis diluta. Horis est promus, & atrum
Defendens pisces hyemat mares cum sale panis
Lactantem stomachum bene leniet. Unde putas,
Qui partum? Non in caro nitore voluptas
Summa, sed in te ipso est. Tu pulmentaria qua
videre aut
Sudando, pinguem vitis albumque, nec ostrea,
Nec

Accipe nunc, victus tennis quis, quam aequo se-
cum

Afferat. In primis valeas bene. Nam, varia res
U. noceat homini, credas, minor illius esca,
Qua simplex olim tibi sederit. At simul asis
Misereris clæna, simul conchyliis turdis:
Dulcia se in bilem verteat, stomachoque tumultum

Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
Cena defurgat dubiâ. Quin corpus onustum
Hesperis vitis animam quoque praeuavat urâ,
Atque affigit humi diuina particula aure:
Alter, ubi dicto citius curata sopori.
Membra dedit, vegetus praescripta ad munia
furgit.

Hic tamen ad melius poterit transcurrere quon-
dam;

Sic diem festum scitans aduenerit annas,
Seu recreare uolet tenuatum corpus: ubique
Accedat ut anni, & tractari mollius atas
Imbecilla uolet. Tibi quidnam accenet ad
istam,

Quam puer & validus praesumis, mollitiem, sen-
Dura ualendo incidere, se tarda senectus?
Rancidam aprum antiqui laudabant; non quia
nasus

Illis nullus erat: sed credo, hac mente, quod
hospes
Tardius adueniens uilitatum commodius, quam
Indegrum edax dominus capsumenet. Hos utinam
inter

Herbas natum cellis me prima tulisset!
Das aliquid famæ quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? Grandes homini patina-
que,

Grandeferunt unâ cum damno dedecus, adda
Iratum patrum, uicinos, te tibi iniquum,
Et frustra mortis cupidum. cum docerit egeni
Æs, saquei pretium. Jure, inquis, Transius
istis

Jurgatur uerbis: ego uel dignata magna,
Dirisiasque habeo tribus amplas regebus. Ergo
Quod superat, non est melius quod insumere
possi?

Cur eget indignus quisquam te diuice? Quare
Templa ruunt antiqua Deum? Cur improbe
chæra

Non aliquid patriæ tanto emetiris aceruo?
Uni nimirum rectè tibi semper erunt res?
O magnus posthac inimicis risus! Vix ne
Ad casus dyablos fides sibi certius? Hic, qui
Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum:
An, qui contentus paruo, metuensque futuri,
In pace, ut sapiens, aptavit idonæ bello?
Quo magis hic credas: puer hunc ego paruos
Ofellum

Integris opibus noui non latius usum
Quam nunc accisis. Videas metra in agello
Cum pecore, & gnatis, fortem mercede colo-
num,

Non ego, narrantem, temerè edi luce profectâ
Quidquam, præter olus fumosa cum pede perna.

At mihi cum longum post tempus venerat hospes

Sive operum vacuo gratas conviua per imbres
Vicinus, bene erat, non piscibus urbe petitis;
Sed pullo, atque hado: tum pensilis uva secun-
das,

Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.
Post hoc ludus erat culpa potare magistrâ.
Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
Explicuit uinâ contractæ seria frontis.
Seuiat, atque novos moueat fortuna tumultus,
Quantum hinc imminuat? Quanto aut ego par-
cius, aut res

O pueri nituistis, & nunc nouus incola uenit?
Nam propria telluris herum natura, neque
illum,

Nec me, nec quemquam statuit: Nos expulit
ille:

Illum aut nequities, aut uasri inscitia iuris,
Postremâ expellet certè uiuacior haeres.

Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dicitus, erit nulli proprius, sed cedit in usum
Nunc mihi, nunc alii. Quocirca uiuere for-
tes:

Fortiaque aduersis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

Sic rard scribis, ut toto non quater anno
Membranam poscas, scriptorum quaque re-
texens.

Iræ.

Iratus tibi: Quid uini somnique benignus
Nil dignum sermone canas: Quid fiet? Ab
ipsis

Saturnalibus huc fugisti. Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe. Nil est,
Culpantur fructus e calami, immeritusque labo-
rat

Iratis natus paries. Dis, atque poetis.
Atqui uultus erat multra & præclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset uillula tello.

Quorsum pertinuit slipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos:
Inuidiam placare paras uirtute relicta?
Contemnuere miser. Vitanda est improba Siren
Desidia, aut quidquid uitâ meliore parasti,
Ponendum aequo antino. Di te Damastipe Dea.

que

Verum ob consilium dozent tonsore. Sed unde
Tam bene me nosti: postquam omnis res mea facta
num

Ad medium fracta est: aliena negotia tuos;
Excussus propriis. Olim, nam querere amabam,
Quo uaser ille pedes lausset Sisyphus arè:
Quid sculptum infibret, quid fuscum durius esset,
Callidus huic signo ponebam millia centum.

Hortos, egregiasque domos mercatier unius
Cum lucro noram, unde frequentia Mercuriale
Imponeret mihi cognomen compita. Novi,
Et uerbi miror purgarum te illius. Atque
Eroxit veterem mirè nouus: ut solet in cor
Trajecto lateris miseri capitisque dolore:

15

Ur

Ut lethargicus hic cum sit pugil & medicum ur-
get.

Dum ne quid simile huic, esto, ut lubet, & bone
ne te

Frustrere. Insanis & tu, stultique propè omnes,
Si quid Stertinius veri crepat: unde ego mira
Descripsi, docilis præcepta hæc, tempore quo me
Solutus iussit sapientem pascere barbaram,
Atque à Fabricio non tristem ponte reverti.
Nam male te gesta cum vellem mittere aperto
Me capite in flumen: dexter stetit: & cave sa-
xis

Te quidquam indignum: pudor, inquit, te malus
urget,

Insanos qui inter vereare insanos haberi.

Primum nam inquiram quid sit furere, hoc si erit
in te

Solo, nil verbi, pereas quin fortiter addam:
Quem mala stultitia, & quemcumque inscitia
veri

Cecum agit, insanum Chryssippi porticus, &
grex

Autumat. Hæc populos, hæc magnos formula
reges,

Excepto sapiente, tenet. Nunc accipe. Quare
Despiciant omnes, a què ac tu, qui tibi nomen
Insano posuere. Velut sylvis, ubi passim
Palantes error certo de tramite pellit,
Ille sinister sum, hic dexter sum abis: unus utri-
que

Error, sed variis illudit partibus. Hoc te

Crede modo insanum, nihilo ut sapientiar ille,
Qui te deridet, caudam trahat. Est genus unum
Stultitia in nihilum metuenda timentis: ut ignes,
Ut rupes, furiosque in campo obstare queratur.
Alterum & huic varium, & nihilo sapientius,
ignes

Per medios, furiosque ruentis: clamet, amica
Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor:
Hic fossa est ingens, hic rupes maxima: serua:
Non magis audierit, quam Fusus ebrius olim,
Cum Iliomam dormit, Catiensis mille ducentis,

Mater te appello, clamantibus huic ego vulgum:
Errori similem cunctum insanire docebo.

Insanis veteres statuas Damassippus emendo-
Integer est mentis Damassippi creditor? Ego.
Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi
dicam;

Tunc insanus eris, si acceperis? An magis excors
Reiecta prædâ, quam præsens Mercurius ferit?
Scribe decem à Nerio. Non est satis. Adde Ci-
cuta

Nodosi tabulas centum; mille adde catenas;
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in iura malis videntem alienis:
Fiet aper, modo avis, modo saxum, & cum vo-
let arbor

Si male rem gerere, insani est: contra, bene sani:
Putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli
Distantis, quod tu nunquam rescribere possis.
Audire, atque togam iubeo componere, quisquis

Ambitione mala aut argenti paller amore:
 Quisquis luxuriam tristire superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet: hac propius me,
 Dum doceo insani te omnes, vos ordine adite.
 Danda est eltebori multo pars maxima avaris:
 Nescio an Anticyram ratio ilius destinet om-
 nem;

Heredes Scaberi summam incidere sepulcro:
 Ni sic fecissent. Gladiatorum dare dentum
 Damnam populo paria, atque epulum, arbitrio
 Aris;

Frumenti quantum metit Africa. Si re ego prave,
 Seno velles, hoc voluis nec sis patrus mihi Credo.
 Hoc Scabero prudentem animum vidisse, quid
 ergo:

Sensit cum summam patrimonii insculpere saxo:
 Heredes roborat? Quod vixit creditit ingens
 Pauperiem vitium, & cavit nihil acris: ut si
 Forte minus locuples ano quadrante periret,
 Ipse videret ur sibi nequior. Omnis enim res,
 Virtus, fama, decus, divina, humanaque, pul-
 chris

Di vitibus purent: quas qui construxerit, ille
 Clarus erit fortis, iustus, sapiens ne etiam, &
 rex;

Et quidquid volet. Hoc, veluti virtute paratum.
 Speravit magna laudi fore. Quid simile isti
 Græcus Aristippus? Qui servos projicere aurum
 In medijs iussit Lybidi: quia tardius irent
 Propter opus segnes: Vex est infamior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.

Siquis emat citharas, emptas comportet in unum:
 Nec studio cithare, nec Mæsa dedimus ulli,
 Si scalpras, & formas non sutor, nautica vela
 Averfus, Mercaturis delirus, & amens:
 Undique dicatur merito. Quid diserepat istis,
 Qui nummos, aurumque recondit, nescius uti
 Compositis: merensque velut contingere sa-
 crum;

Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porroctus rigilet cum longo fuisse, neque illino
 Audeat esurirens, domus contingere granum,
 Ac potius foliis parcus rescatur amaris,
 Si possis incus Chii, veterisque Falerni
 Mille cadis, nihil est, tercentum millibus, acre
 Potet acerrime age, si & stramentis incubat, un-
 de

Ostentat adeo nat' us, cui stragala vestis
 Bluturum de tinearum epule, putrescat iu arcæ?
 Nimirum insanus paucis videatur, eo quod
 Maxima pars hominum morbo jaclatur eodem,
 Filius, aut etiam hæc libertus ut eibat hares.
 Dis inimice senex custodis, ne tibi desit?
 Quantum enim summa turbabit quisque die-
 rum,

Ungere si caules leo meliore, capique
 Caperis impexa sædum porrigine? Quare
 Si quid vis satis est, perjuras, surpris, auferis
 Undique? Tun & Sams? Populum si cadere saxis
 Incipias. Servosne tuos, quos ere paratis,
 Insanum te omnes pueri clamentque puella:
 Cum laqueo uxorem interitibus, matremque veneno;

Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc
facis Argis,

Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.
An tu veris eum occisa insanisse parente,
Ac non autè malis dementem actum Furiis,
quam

In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo est habitus male tutæ mentis Ore-
stes,

Nil sanè fecit, quod tu reprehendere possis.
Non Pyladem ferro violare, ausu sive sororem
Electram, tantum maledicxit utrique, vocando
Hanc furiam, hunc aliud, iussit quod splendida
bilis.

Rauper Opimius argenti positi intus, & auri,
Qui Vejentanum festis potare diebus
Campanæ solitus strulla, rappamque profestis:
Quendam lechargo grandi est oppressus, ut he-
res

Jam circum loculos & claves latus, oransquo
Curreret. Hunc medicus multum celer atque si-
delis,

Excitat hoc pacto: mensam poni iubet, atque
Effundi saccos nummorum: accedere plures
Ad numerandum hominem sic erigit. Addit &
illud,

Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres.
Men? vivo? Ut vivas igitur, vigilia, hoc age,
quid vis?

Deficient inopem vena te, ni cibus, atque
Ingens accedat stomacho sultura ruenti

Tu

Tu cessas agedum, sume hoc pitisanarium ory-
za.

Quanti empta? Parvo. Quanti ergo? Octo
asibus. Eheu!

Quid refert a morbo, an furtis, pereamne
rapinis,

Quisnam igitur sanus, qui non stultus, quid
aurus,

Stultus, & insanus quid? si quis non sit aurus,

Continuo sanus. Minime. Cur Stoicè? dicam.
Non est sardiacus, Craterum dixisse putato,
Hic ager: rectè est igitur, surgetque? nega-
bit:

Quod latus, aut renos morbo tententur acuto.
Non est perjurus, neque sordidus: immolet
aquis

Hic porcum Laribus. Verum ambitiosus &
audax:

Naviget Anticyram, quid enim differt, Bara-
thronè

Dones quidquid habes, an numquam utare pa-
ratis?

Servius Oppidius Canus duo prædia, dives
Antiquo censu, gnatis divisse duobus
Fertur, & hoc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nuceque
Ferre sinu laxo, donare, & ludere vidi,
Te Tiberi numerare, cavis abscondere tristem,
Extimui, ne vos ageret vesania discors:
Tu Nomentanum, tu ne sequerere Ciceram.

Qua.

Quare per Divos oratus uterque Penates,
 Tu cave ne minus: tu ne majus facias id,
 Quod satis esse putat pater, & natura coercet.
 Præterea ne vos tuillet gloria, jure
 Jurando obstringam ambo: uter adilis fuerit,
 vel

Vestrum prator, is intestabilis, & sacer esto,
 In cicere, atque faba, bona tuis perdasque lupi-
 pinis,

Latus ut in circo spatiere, aut aneus ut stes,
 Nudus agris, nudus nummis insane paternis,
 Scilicet ut plausus quos fert Agrippa, feras tu.
 Astuta ingenium vulpes imitata leonem,
 Nequis humasse velit Ajaxem, Atreida, vetas
 cur?

Rex sum: Nil ultra quero plebejus, & equam
 Rem imperito: ac, si cui videor non jujus,
 inulto

Dicere qua sentit, permitto. Maxime regum,
 Di tibi dent captâ classem deducere Troja.
 Ergo consulere, & mox respondere licet,
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundas
 Puriscit, toties servatis claris Achivis,
 Gaudent ut populus Priami, Priamusque in-
 humatis;

Per quem tot juvenes patrio carnere sepul-
 chro?

Mille ovium insanus morti dedit, inelytum
 Ulysem,

Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula stertuis dulcem Aulide gna-
 tam

An

Ante aras, spargisque molâ caput improbe
 falsâ,

Rectum animi servas, quorsum insanus quid
 enim Ajax

Fecit, cum stravit ferro pecus, abstinuit vim
 Uxore, & gnato, mala multa precatus Atrei-
 dis:

Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit
 Ulysses,

Verum ego ne harentes adverso lictore naves
 Eriperem, prudens placavi sanguine Divos;
 Nempe tuos, furiosos. Meo, sed non furiosus,
 Qui species alias veris scelerisque tumultu
 Permistas capiet, commotus habebitur, atque
 Stultitiâ erret nihilum distabit, an irâ.
 Ajax immeritos dum occidit; despicit agnos?
 Cum prudens scelus ob titulos admittis inanes,
 Stas animo? & purum est visio tibi, cum tumi-
 dum est cor?

Si quis læticia nitidam gestare amet agnam,
 Huic vestem ut gnata, paret ancillas, paret an-
 rum;

Pusam, aut pusillam appellet, fortique marito
 Destinet uxorem, interdicto huic omne adimat
 Jus

Quid, si quis gnatam pro mutâ devovet agnâ,
 Inreges est animi? Ne dixeris. Ergo ubi prava
 Stultitia, hic summa est insania. Qui scelerata-
 tus,

Et furiosus erit. Quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonnit gaudens Bellona cruentis.

Nunc

Nunc ageluxuriam, & Nomentanum accipio
mecum,

Vincit enim stultos ratio insanire nepotes:

Hic simul accipit patrimonium mille talenta,

Edicit, piscator uti, pomarius, aucupis,

Vnguentarius, ac Tusti turba impia vicini:

Cum scurris factor, cum relab: omne ma-
cellum,

Mano domum veniant. Quid tum? Fendere
frequentes.

Verba fecit leno. Quidquid mihi, quidquid &
harum

Cuique domi est, id crede tuum, & vel nunc
pese, vel cras.

Accipe, quid contra invenis responderis
aquis;

In nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
Canem ego. Tu pisces hiberno ex equore
vellis:

Segnis ego, indignus qui tantum possideam.
Aufers:

Sume tibi decies, tibi tantumdem, tibi triplex,
Vnde uxor media currat de nocte vocata.

Filius Aesopi detrahitam ex aure Metelle,

Sci licet ut decies solidum exsorberet, acco.

Diluit insignem haccam, qui sanior, ac si

Illud idem in rapidum flumen; jaceretve cloa-
cam?

Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
Nequitia, & nugis, pravorum & amore ge-
mellum;

Lucianas. saluti responso prandere coemptas.

Quorsum abeant saui? Creta, an carbone ro-
tandi?

Edificare casas, postello adungere mures.

Ludere par impar, equitare in arundine lon-
ga.

Si quem delcētet barbatus, amentia verfer.

Si puerilius his ratio esse e incet, amare:

Nec quidquam differri, utrumne in pulvere,
trimus

Quale frui, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus piores: quaros, faciasne, quod olim

Mutatus Polemon; ponas insignia morbi,

Fasciolas, cubital, focalias; potus ut ille

Dicitur ex collo furtim carpsisse coronas:

Postquam est impransu correptus voce magistri.

Porrigis irato puero cum poma, recusasti.

Sumo Catele: negas, si non des, optati. Ama-
tor

Exclusus qui distat? Agit ubi secum, eat an
non;

Quo rediturus erat non accessitus, & haeret
Invisis foribus? Nec nunc, cum me vocet ul-
ter;

Accedam? An porius mediter fraire dolores?

Excluserit: reuocat. Redeam? Non, si obsecret
ecce

Seruus non paullo sapientior. o here, qua res
Nec modum habet, neque consilium; rationis
modoque

Tractari non uult. In amore haec sunt mala:
bellum,

*Pax rursam. Hæc si quis tempestatis propo ritu
Mobilia, & cæca sicutantia sorte, labores
Reddere certa sibi; nihilo magis explicet, ac si
Insanire paret certa ratione, modoque.*

*Quid, cum Piceis excerpens semina pomis
Gaudes, si camitani percussu forte, penes te es?
Quid cum balba feris annofo verba palato,
Ædificanto casas qui sanior? adde cruorem
Stultitia atque ignem gladio scrutare. Modo,
inquam,*

*Hellade percussa Marius cum præcipitat se,
Cervitus fuit: an commota crimine mentis
Alf. lves hominem, & sceleris damnabis
cundem,*

*Ex more imponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita sicus
Lautis manè semex manibus currebat, & unum
Quiddam magnum addens, unum me surpire
morti,*

*Dis etenim facile est orabar sanus utrisque
Exciperet dominus, cum venderet, hoc quoque
vulgus*

*Chryseppus ponit. sæcunda in gente Meneni.
Jupiter, ingentes qui das adimisque dolores,
Mater ait pueri menses jam quinque cubantis,
Frigida si puerum quartana reliquerit, illo
Manè die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi stabit. Casus, medicusve levavit
Ægrum ex præcipiti, mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimque reductet,
Quone malo mentem concussa, timore Deorum.*

Hæc

*Hæc mihi Stertinius sapiens: octavus, amico
Arma dedit, posthac ne compellaret inulius.
Dixerit insanum qui me totidem audit: atque
Respicere ignoto disces pendentia tergo.
Storcez, post amnum sic vendas omnia pluris:
Qua me iulitia (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? Ego nam videro ubi sanus.
Quid? Caput abscissum demens cum portat
Agare*

*Quati infelices, sibi tum furiosa videtur?
Stultum me fiteor (licet concedere veris)
Atque etiam insanum: tantum hoc edisere,
quo me*

*Ægrotare putes animi vitio. Accipe: primum
Ædificas, hoc est, longos imitari, ab imo
Ad summum totus modulati bipedalis: & idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis
Spirantum, & incessum, qui ridiculus minus illo,
An quodcumque facit Mecenas, te quoque ve
rum est.*

*Tanto dissimilem. & tanto certare minorem?
Absentis rana pullis vituli pede pressis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Bellæ cognatos eliserit. Illa rogare,
Quantane? Num tandem, se instans, sic magna
suisset,*

*Major dimidio. Num tanto? Cum magis, at
que*

*Se magis instaret: non; si te ruperis, inquit,
Par eris, hæc à te non multum abludit imago.*

Adde poemata nunc: hoc est, oleum adde: cami-

Quæ

Que si quis. sanus fecit, sanus facis & tu
Non dico horrendam rabiem (Jam desine) Cul-
tum.

Majorem censu. Teneas. Damascippe tuis te:
Mille puellarum, puerorum mille futores.
O major tandem parcas insane minori.

S A T Y R A IV.

Unde, & quò Carius? Non est mihi tempus
arenti
Ponere signa navis præceptis: qualia videntur
Pythagoram. Anxi que teni, doctamque Pla-
tona.

Peccati m fiteor, cum te sic tempore laro
Interpellaram. Sed des veniam cunctis oro.
Qua si intercidere tibi nunc aliquid, repetes
mox

Sive est natura, hoc, sive artis, mirus utroque
Quin id erat cura, quo patro cuncta tenerent:
Vt poto res tenuos, tenui sermone peracta,
Edo hominis nomen, simul an Romanus, ac hos-
pes.

Ipsa memior præcepta canant, celabitur auctors
Longa quibus facies oris erit, illa nement,
Lucei mel, oris, & ut magis alta rotundis
Fenere. Namque matrem cōhibent callosa vitel-
lum.

Caulis suburbano, qui siccis crevit in agris,
Dulcior. Irriguo nihil est alius horro.
Si respectius subito te oppresserit hospes

Ne gallina malum se pondet dura patheos:
Doctus eris vivam misto mercare Falerno:
Hoc te uerum faciet. Pratenfisbus optima fungus
Natura est: aliis malè creditur. Ille salubres
Æfates peraget, qui nigris prandia metis
Finet, ante gravem que legerit arbore solem,
Ausilius forti miscbat melle Falerno:
Mendese, quoniam vacuis committere venis
Nil, nisi lenè decet. Leni præcordia, multo
Præuleis melius, si dura morabitur abusus
Muras, & riles pellent obstantia concha.
Et lapathi brevis herba, sed alia non sine Coo
Lubrica nascentes implent conchylija Luna.
Sed non omne mare est generose fertile ista.
Nurice Eziאו melior Lucina Peloiis:
Ostrea Cricæis, Miscuo orinuntur echini,
Pectinibus patulis jactat se molle Tarenti um.
Nec sibi conarum curvis temere arroget artem,
Non prius exacta tenni ratione soperum,
Nec satis est cari pisces avestere mensa,
Ignarum quibus est ius aptius, & quibus asses
Languidus in cubitum jam se conviva repernet.
Umber, & iligna nutritus glando rotundas
Curvat aper lances carnem vitantis inertem.
Nam Laureus ma'us est, ulvis, & undine
pinguis,
Vinea summis sit capreas non semper edules
Fecundi leporis sapiens sectabitur armos.
Pisibus, atque aribus, qua natura, & foret
atas,
Ante meum nulli patuit quesita palatum:

Sunt

Sunt, quorum ingenium nova tantum crustula
præmit,

Nequaquam satis in re una consumere curam:
Et si quis solium hoc, mala ne sint vana, laboret,
Quali perfundat pisces securus olivo.
Mastica si cælo supponas vina sereno:
Nocturna, si quid crassis est; tenuabitur aurâ,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vittata saporem.
Surrentina vaser qui miscet face Falernâ
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus in a. petit, volvens aliena vitellus,
Testis marcentem squallis recreabis, & Afrâ,
Potorem cochlea: nam lactuca innatat aeri
Post vinum stomacho, perni magis, sic magis
hillis

Flagiat in morsus refici: quin omnia v. alit;
Quacumque immundis fervent allata popinis,
Est opera pretium duplicis pernoscere juris
Naturam. Simplex è dulci constat olivo,
Quod pingui miscere mero muriâque decebit,
Non; alia: quam qui Byzantia patruit ora.
Hoc ubi confusum scellis inseruit herbis,
Corycioque cræco sparsum stetit, in super addet
Pressa Vastanzæ quod bacca remisit oliva.
Picenis cedunt pomis Tiburtiu succo:
Nam facie præstant, Venucula convenit ollis.
Rectius Albanam sumo duraveris uram.
Hanc ego cum malis ego facem primus, & alet.
Primus & invenior piper album, cum sale uic

Incretum, puris circumposuisse cavillis.
Immæne st vitium, dare millia terna macello,
Angustoque vagos pisces urgere catine.
Magna movent stomacho fastidia; seu puer
natis

Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
Sive gravis veteri cretæera limus adhaest.
Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus
Consistit sumptus? Neglectis, flagitium ingens.
Ten? Lapidis varios lutulenta vadere palmâ,
Et Tyrias dare circum illota toralia vestes:
Oblitum quanto curam, sumptumque minorem
Hac habeant, tanto reprensi justius illis,
Quæ nisi divitibus nequeunt contingere mensis?
Doste Cati, per amicitiam divosque rogatus,
Ducere me auditum. Perges quocumque me-
mento.

Nam quamvis referas memori mihi pectore
cuncta,
Non tamen interpres tantundem juveris, adde
Fultum, habitumque hominis: quem tu vidisse
beatus
Non magni pendis, quia contigit. At mihi
cura
Non mediocri inest, fontes ut adire remotos
Atque haurire queam vita præcepta beata.

SATYRA V.

Hoc quoque Tiresias, praeter narrata, petenti

Responde: quibus amissas reparare queam res

Artibus atque modis. Quid vides? Jamne doloso

Non satis est Ithacam reuerti, patriosque Penates

Aspicere? O nulli quidquam mentire, vias, ut Nudus inopsque domum redeam te valeo: neque illic

Aut apotheca precis intacta est, aut pecus. Atqui

Et genus, & virtus, nisi cum re, villis algae est. Quando pauperiem missis ambagibus horres accipe, quae ratione queas discesse. Tergens, accipe, quae ratione queas discesse. Tergens, Sive aliud pretium dabitur tibi, deuolet illuc, Res ubi magna nitet domino sene: dulci potius, Et quocumque fuerit cultus ubi fundus honoris, Ante Larem gestet venerabilior Lare diues. Qui quamvis, perjurus erit. Sine gente, cruentus

Sanguine fraterno, fugitiuus; ne ramen illi Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.

Vine regam spurco Dama latus? Haud ita Troja

Me gessi, certans semper melioribus. Ego Pauper eris Fortem hoc minimum tolerare iubeto,

Et

Et quondam, in iora tuli. Tu protinus, unde Diuitias, arisque ruam, dic augur acer: vo. Dixi equidem, & dico. Capies esutus ubique Testamenta senum: non si vaso, unus & alter. Insidiatorum praeoso suggerit hamo.

Aut spem deponas, aut artem illusos emittas; Magna minorve foro si res certabitur olim,

Viveri uer locuples sine gnatis, improbus ultra Qui meliorer auaxx dicet in jus, illius esto

Defensor, famam eruent, carisq;que prior: em Sperne, dorai si gnatus erit, secundare conjux,

Quinde putas, aut Publi (gaudent pronomine molles

Auri cola) tibi me virtus tua fecit amicum. Jus anceps no uoi caussas defendere possim,

Eripui quereis cuncto: citius mihi, quam te Contemptum casta nuce saupere. Hac mea cura est,

Ne quid tu perdas, non sis focus. Ire domum atque

Pelliculam curare iube. Sis cognitor ipse: Persa atque oldora: seu rubra cunicula findet

Infantes iuuenas; seu pingui tentus oinso Iuuis hibernas cana moue conspuet Alpes.

Nonne vides aliquis cubito stantem propetana gens

Inquiet, ut patiens, ut amicis aptus ut acer; Plures anabant thunni, & cetaria crescent,

Si cui prater ed validus male filius in re Praclara sublatu aletur, ne manifeste me

Calibus obsequium nu det res teniter in ssum

Arrepe officiosus, ut & scribare secundus
 Hares: & si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias. Perræ d' hac alea fallit,
 Qui testamentum tradet tibi cumque legen-
 dum,

Abnuere, & tabulas à te removere mement:
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima se-
 cundo

Cera velit versus: solus, multisne cohaeres,
 Veloci percurre oculo. Plerumque recoctus
 Scriba ex quinque viro coruum deludet hian-
 tem;

Captatorque dabit risus Nastica Corano.
 Num furis? An prudens ludis me, obscura
 canendo?

O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut
 non.

Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista velit fabula, si licet, eade.
 Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab
 alio

Demissum genus Ænæa, tellure, marique
 Magnus erit; forti nubet proceræ Corano
 Filia Nastica, metuentis reddere solidum.
 Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit,
 atque

Ut legat, orabit, multum Nastica negatas.
 Accipiet tandem, & tacitus leget: invenietque
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
 Illud ad hac jubeo: mulier si fortè dolosa,
 Libertisve seveum delirum temperet ilis

Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longè prius,
 ipsum

Expugnare caput. Scribet mala carmina recors:
 Laudato, scortator erit? Cavete roget: ultrò
 Penelopem facilis potiori trade. Putasne,
 Perduci poterit, tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequière proci recto depellere cursu?
 Venit enim magnum donandi parca juvenus,
 Nec tantum Veneris, quantum studiosu culine,
 Sic tibi Penelope frugi est: quæ si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum.
 Ut canis, à corio numquam absterrebitur uncto,
 Me sene, quod dicam, factum est, anus improba
 Thebis

Ex testamento sic est elata: cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres,
 Scilicet elabi si posset mortua: credo,
 Quod nimium insisterat viventi. Cautus adito:
 Ne vides opere, nè ve immoderatus abundes.
 Difficilem & morosum offendet garrulus. Ultrò
 Non etiam fiteas. Divus sis comitus, atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare, mone, si increbuit aura,
 Cautus uti vellet carum caput: extrahs turbâ
 Oppostis humeris: aurem substringe loquaci.
 Importunus amat laudari? Donec ohe jam
 Ad cælum manibus sublatis dixerit, urge; &
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo, curaque levavit:
 Et oerum vigilans, quarta sit partis Vlysses.

Audieris hære: ergo nunc *Dama* sodalis.
 Nusquam est? Unde mihi tam fortem, tamque
 fidelem?
 Sparge subinde, & si paulllam potes, illacry-
 mare: est
 Gaudia predentem vultum celare, sepulcrum
 Permissum arbitrio sine sordibus exstruc. Funus
 Egregie factum laudet vicinia: si quis
 Forte coherentium senior male rursiet; huic tu
 Dic. Ex parte tua, seu fundi, siue demus sit
 Emptor, gaudentem nummo, te addicere: sed
 me
 Imperi sa trahit Proserpina. Vive, valeque.

SATYRA VI.

HOC erat in votis: modus agri non ita mag-
 nus,
 Hortus ubi, & tecto vicinus jargis aqua fons
 Et paulum sylva super his foret. Auctius,
 atque
 Di melius fecere. Bene est. Nihil amplius oro,
 Maja nate, nisi ut propria hac mihi munera
 fixis:
 Si neque majorem feci ratione mala rem;
 Nec sum facturus vitio; culpave minorem:
 Si veneror stultus nihil horum, ò si angelus ille
 Proximus accedat, qui nunc deformat agellum.
 O si urnam argenti Fors qua mihi monstret: ut
 illi
 Thesauro inveniò, qui mercenarius agrum.

Num ipsum mercatus aravit, divos amico
 Hircule. Si quod ades, gratum jurat: hac
 prece te oro.
 Pingue pecas domino facias, & cetera, prater
 Ingenium: utque soles, custos mihi maximus
 ad sis.
 Ergo ubi me in montes, & in arcem ex urbe
 removi,
 Quid prius illustrem Sargyris, Musaque pede-
 stri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus
 Auster,
 Autumna squæ gravis, Libitina quæstus acerba,
 Mârtine pater, seu Jane libentius audis,
 Unde homines operum primos, vitæque labo-
 res
 Insituunt, (sic Dis placitum) tu carminis esto
 Principium. Rome sponsorem me rapis? eja,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
 Sive Aequi radi terras, seu Bruma nivalem
 Interiore diem gyno trahit, ire necesse est.
 Post modo, quod mi obstat, clarè, certumque lo-
 cutio,
 Luttandum in turbâ. Facienda injuria tardis.
 Quid vis insane, & quas res agis? Improbus
 urget
 Iratis precibus. Tu pulses omne, quod ostat,
 Ad Mîcenatèmem memori sâmente recurras.
 Hæc jurat, & melli est, non mentiar. At simul
 atras
 Ventum est Esquilias; aliena negotia centum

Per caput & circa salient latus. Ante secundam

Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras,
De re communi scriba magna atque nova te
Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.
Imprimat his cura Mecanas signa tabellis.
Dixeris experiar; si vis, potes, addit, & instat.
Septimus octavo propior jam sugerit annus,
Ex quo Mecanas me cepit habere suorum
In numero : duntaxat ad hoc, quem tollere
rhedæ

Vellet, iter faciens. Et cui concedere mugas
Hoc genus : hora quota est? Thrax est Gallina
Syro par?

Matutina parum cautos jam frigora mordent,
Et, qua rimo, à bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus subjestior in diem & horam.

Invidia. Noster ludos spectaverat unâ,
Luserat in campo, Fortuna filius, omnes.
Frigidus à rostris manat per compita rumor?
Quicumque obuius est, me consulit. O bone
(nam te

Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Numquid de Dacis audisti? Nil equidem, uox
Semper eris derisor : at omnes Deæragitent
me,

Si quidquam. quid? Militibus promissa, Tri-
quetra

Predia Caesar, an est Italâ tellure daturus?
Jurantem me scire nihil mirantur, ut unum

scilicet egregie mortalem, atque silenti.
Perditur hæc inter misero lux, non sine votis.
Orus, quando ego te aspiciam? Quandoque
licebit

Nunc veterum libris, nunc somno & inertibus
horis

Ducere sollicita jucunda obliuia vita?
O quando faba Pythagora cognata, simulque
Unctâ satis pingui ponentur oluscula lardo?
O noctes, canaque Deum : quibus ipse, mei-
que

Ante lectem proprium vescor, uenasque pro-
caces

Pasco libatis dapibus. Prout cuique libido est,
Sicut inæquales calices conuiuia, solutus
Lepibus insanis : seu quis cupit acria fortis
Pocula, seu modicis humescit latius. Ergo
Sermo oritur, non de villis, domibusue alie-
nis,

Nec, malè necne Lepos saltet : sed quod magis
ad nos

Pertinet, & nescire malum est, agitamur:
Irrumne

Dirivis homines, an sint virtute beati:
Quidve ad amicicias, usus, reatumve trahat
nos.

Et quæ sit natura boni, summamque quid ejus.
Cervinus hæc inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. Nam si quis laudat Arellâ
Sollicitus ignarus apes, sic incipit Olim
Rusticus urbanum murem mus paupere fertur

Accipisse cavo, veterem vetus hospes amicum,
Asper, & atrox qua sitis, ut tamen artum
Solveret hospitium animum. Quid multa? Ne-
que illi

Sepositi ciceris, nec longa invidia vena:
Aridum & ore ferens acinum, semesaque lardi
Frustra dedit, cupiens variâ sapiditia cœnâ
Vincere, tangentis malè singula dente super-
bos.

Cum pater ipse domus, palcâ porrectus in hor-
nâ

Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc. Quid rejerat, in-
quit, amice,

Vis tu homines urbemque fenis præponere sylvis?
Carpe viam, mihi crede, zotes: terrestria quan-
do.

Mortales animas vivunt sortita, nequa, ulla est
Aut magno, aut parvo lethi fuga. Quo bone,
circa,

Dum licet, in rebus jucundis vive beatus.
Vive memor, quàm sis avi brevis. Hac ubi dicta
Agrestem pepulere: domo levis exsilit. Inde
Ambo propositum peragunt iter. urbis aventes.
Mania nocturni subreperere: jamque tenebat.
Nox medium cali spatium, cum ponit uterque
In læquile domo vestigia: rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
Multaque de magnâ superessent ferula cœnâ,
Qua procul extructis inerant hesterna cani-
fris.

Ergo ubi purpureâ porrectum in veste locavit
Agi estem; veluti succinctus cursat hospes,
Continuatque dapes, nec non vernaliter ipse
Fungitur officii, prelatbens omne, quod affert,
Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque
Rebus agit lætum convivam: cum subito ingens
Valvarum strepitus lectis excussit utrumque
Currere per totum parvum conclave, magisque
Exanimis trepidare; simul domus alma Molossis
Personat canibus: Tum rusticus: Elaud mihi
vita

Est opus hac, ait; & valeas. Me sylvæ, carus,
que

Tutus ab insidiis tenni solabitur erro.

S A T Y R A VII.

Jam dudum ausculto, & cupiens tibi dicere
servus
Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, ami-
cum

Mancipium domino & frugi, quod sit satis: hoc
est;

Vt vitale putes. Age libertate Decembris
(Quando ita majores veluerunt) utere parvas
Pars hominum vitis gaudet constanter, & urget
Propositum: pars multa notat, modo recta ca-
pellens,

Interdum pravus obnoxia. Sæpe notatus
Cum tribus annellis, modo lavâ Priscus inani
Vixit inequalis, clarum ut mutaret in horas;

Ad bus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste.
Jam mælius Romæ, jam mallet doctus Athenis
Vivere, Vertumnis, quæ sunt, natus ini-
quis,

Scurra Volaverius, postquam illi iusta chiroagra
Contudit articulos, qui pro se tolleret, atque
Mitteret in pyrgum talos, mercede diurnâ
Conductum parit. Quanto constantior idem
In vitis, tanto levius miser: ac prior ille,
Qui jam contento, jam laxo sune laborat.

Non dices hodie. Quorsum hæc iam putida ten-
dant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto pessime?
Laudas

Fortunam, & mores antiquæ plebis: & idem,
Si quid ad illa Deus subito te agat, usque recu-
ses:

Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse:
Aut quia non firmus rectum defendis, & hæ-
res,

Nequiquam cæno cupiens evellere plantam.
Roma rus optas: absentem rusticus urbem
Tollis ad astra levis. Si nusquam es sorte voca-
tus

Ad cenam, laudas securum olus, ac, velus
usquam

Victus eas, ita te felicem dicis, anasque
Quod nusquam: tibi sit potandum jusserit ad se
Mecenas serum sub lumina prima venire
Conripam; Nemon oleum seret ocyus? Equis

An:

Audit? Cum magno blateras clamore, furisques
Milius, & scurra tibi non referenda precati
Discedunt. Etenim fateor me dixerit ille
Duci venire levem: nasum nidore supinor.
Imbecillius, iners, si quid vis adde, popino.
Tu, cum sis quod ego, & fortassis nequior, ultro
Inscilicet velus melior? Verbisque decoris
Obvolvās vitrum? Quid, si me stultior ipse
Quingentis empto drachmis deprehenderit? An:
ser.

Me vultu terrere: manum, stomachumque teneto,
Dum, qua Crispini docuit me janitor, edo,
Te conjux aliena capit, meretricula Darum.
Peccat uter nostrum cruce dignius? ac ris ubi me
Naturâ interdicit, sub clara nuda lucernâ.
Quacumque excepit turgentis verbera caude,
Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum:
Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
Ditior, aut forme melioris mejat eodem
Tu, cum projectis insignibus annulo equestri,
Romanoque habitu, prodis ex iudice Dama
Turpis, odoratum caput obscurante lacernâ,
Non os, quod simulas? Metuens induceris:
atque

Atercante libidinibus tremis ossa pavore.
Quid refert, uri virgis, ferroque necari;
Auctoratus car; an turpi clausus in arcâ,
Quo te demisit peccati conscia herilis
Contractum, genibus tangas caput? Estne ma-
rito?

Matrone peccantis in ambos iusta potestas?

In

In corruptorem vel iustior? Illa tamen se
 Non habitu, mutat re loco: peccatve superne,
 Cum te formidet mulier: neque credat amanti,
 Ibis sub furcæ prudens, dominoque furenti
 Committes rem omnem, & vitam, & cum cor-
 pore sumam.

Evastis? Credo metues, doctusque cavebis.
 Queres; quando iterum pareas: iterumque pe-
 rire

Possis. o toties servus: quæ bellua ruptis
 Cum semel effugit, reddidit se prava catenis?
 Non jam mæchus, ais. Neque ego. herculæ sur. ubi
 rafa

Prætereo sapiens argentea. Tolle periculum,
 Jam vaga profiliet frenis natura remotis,
 Tunc mihi dominus, rerum imperiis, hominum-
 que

Tot, tantisque minor, quem ter vindicta, qua-
 terque

Imposita haud umquam misera formidine privet?
 Adde supra dictis, quod non levius valeat. Nam
 Sive vicarius est, qui servo pareat, uti mos
 Vester ait: seu conservus: tibi quid sum ego?
 nempe

Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser,
 atque

Duceris, ut nervis alienis mobile lignum,
 Quisnam igitur liber? Sapiens, sibi qui impe-
 riosus:

Quem neque pauperies, neque mors, neque vin-
 cula terrent:

Ref-

Respondere cupidibus, contemnere honores
 Fortis, & in seipso totus teres, atque rotundus:
 Externi ne quia valeat per laque moravi
 In quem mancis ruit semper fortuna potesne
 Ex his, ut proprium quid noscure? Quinque
 taenta

Poscit te mulier, vexat, soribusque repulsum
 Perfundit gelidâ. Rursus vocat. Eripe turpi
 Colla iugo. Liber, liber sum, ait. age. Non
 quis.

Urget enim dominus mentem non lenis, & acres
 Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.
 Vel cum Pausiaca torpes, insane tabella,
 Qui peccas minus, atque ego, cum Fulvi,
 Rutubaque

Aut Placidejani contento poplite miror
 Prælia rubrica pietæ. aut carbone: velut se
 Re-vera pugnent, feriant, vitentque moventes
 Arma viri. Nequam, & cessator Davus: at
 ipse

Subtilis veterum iudex, & callidus ardis.
 Nil ego, se ducor libo sumante. Tibi ingens
 Virtus, atque animus ænis respondet, & inis.
 Obsequium ventris mihi perniciosus est. Cur?
 Tergo plector enim, qui tu impunitio, illa,
 Qua parvo sumi nequeunt, cum obsanir ca-
 peas?

Nempe inamarescunt epule sine fine petita,
 Illisque pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus. An hic peccat, sub noctem qui puer
 uvam

Fur-

Fortivā mutat strigili? Qui pradia vendit,
Nil servile gula parens habet? Adde, quod
idem

Non horam tecum esse potes: non oīa recte.
Ponere, teque ipsum vitas fugitivus, & erroi
Jam vino quarens, jam somno fallere curam
Frustrā. Nam comes atra premit, sequiturque
fugacem.

Unde mihi lapide quorsum est opus? Unde sa-
gittas?

Aut insanit homo, aut versus facit. Ocyus
hinc te

Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidionē juro te cæna beati?
Næsi mihi quarens convivam dictus ho-
ræ illic

De medio potare die. Sic, ut mihi nunquam
In vita fuerit melius, da, si grave non est,
Que prima iratum vintrem placaverit esca.
In primis Lucanus aper, leni fuit Austro
Captus, ut ajebat cæna pater. Acria circum
Rapula, Lictuca, radices, qualia lassum
Pervellunt stomachum; siser, alec, ficulæ Cossæ,
His ubi subiciatis, puer alitè cindus, acerinam
Gausape purpurea mensura perferat, & alter
Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
Posset cœnantes offendere: at Antilæ virgo
Cum sacris Cerevis, procedit fuscus Hydaspes,

Cacuba vina ferens: Alcon, Chium, maris
expers.

Hic herus, Albanum, Mecanas, sive Falernum
Te magis appositis delectat, habemus utrum-
que.

Divitias miser! Sed quis cœnantibus unā,
Fundani, pulchrè fuerit tibi, nosse laboro.
Summus ego, & propè me Viscus Thurinus, &
infra,

Si memini, Varius: cum Servilio Balathrone
Vibidius: quos Mecanas adduxerat umbras.
Nomentanus erat super ipsum. Porcius infra,
Ridiculus totas simul absorbere placentas.
Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito. Nam cætera turba,
Nos inquam, cœnamus aves, conchyliæ, pisces,
Longè dissimilem noto celantia succum:

Ut vel continuò patuit cum passeris, atque
Ingustata mihi, porrexerit ilia rhombi.
Post hoc me ducit milimela rubere, minarem
Ad Lunam delecta. Quid hoc interstit, ab ipso
Audiervis melius. Tum Vibidius Balathroni,
Nos, nisi damnosè bibimus, moviemur inulti.
Et calices poscunt majores. Vertere e pallor
Tum parochi faciem, nil sic meo uentis, ut acres
Potores: vel quod maledicunt liberius vel
Fervida quod subtile exsudent vina palatum.
Invertunt Aliphanis vinaria tota.
Vibidius, Balathroque: scutis omnibus imis.
Conviva lectè nihilum nocuere lagenis.
Affertur squillus inter muranā natantes

In patinā porrecta. Sub hoc herus; hæc gravidæ,
inquet,

Capta est; deterior post partum carne futura.
His missum jus est oleo, quod prima Venasri
Prescit cella; garo de succis piscis Iberi,
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur: cocto Chium sic convenit, ut
nra

Hoc magis ullum aliud, pipere albo, nam sine
aceto.

Quod Methymæam vitio mutaverat usam.
Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monstravi incoquert: illulos Cutilias echi-
nocæ.

Ut melius moria, quem testâ marina remisit.
Intercæ suspensa graves aulaa ruinas
In partinam fecere, trahentia pulveris atræ,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nas majus veriti, postquam nihil esse pericli
Sensimus, erigimur, Rufus posito capite, ut se
Fillius immaturus obisset, flere, quis esset
Finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret? Hæc Fortuna, quis est crudelior in
nos.

Te Deus? Ut semper gaudes illudere rebus.
Humanis? Varius mappa compestere risunt
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
Hæc est conditio vivendi, ajebar: eoque
Responsura tua nunquam est par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sallititudine districtum? Ne panis adæstus.

Ne

Ne male conditum jus apponatur, ut omnes
Precincti rectè pueri, comptique ministrent?
Adde hos præterea casus: aulaa ruant se
Ut modo, si partinam pede lapsus si angas agda-
so.

Sed convivoris, ut ducis, ingenium res
Adversa nutare solent, celare secunda.
Nasidienus ad hæc: tibi Di, quacumque præ-
ceris;

Commenda dent; ita vir bonus es, convivæque
comis.

Et soleas poscit. Tum in lecto quoque videres
Stridere secretâ divisos aure susurros
Nullis his mallem ludos spectasse: sed illa
Redde, age, qua deinceps risisti. Vibidius
dura.

Quærit de pueris, num sit quoque fracta lagenâ
Quod sibi poscenti non dentur pocula: dumq;
Rideatur ficitis rerum Balatrone secunde:
Nasidienus redis mutata frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. Deinde secuti
Mazonimo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruis, sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficitis pastum jecur anseris albi,
Et leporum avulsos, ut multo suavissimos, armos.

Quam si cum lumbis quis edit. Tum pectore masto
Vilissimas & marulas poni, & sive clame palumbes;
Suaves res, se non caussus narraret earum, &
Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
Ut nihil omnino gustaremuss: velut illis
Canidia afflasset, pejor serpentibus Afvis.

Q. HO.

Q. HORATII
FLACCII
EPISTOLARUM

LIBER I.

AD MECÆNATEM I.

Prima dicte mihi, summâ dicende Camandâ,
Spectatum satis, & donatum jam rude
quaris.

Mecænas iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem est atas, non mens. Vejanus, ar-
mis

Herculis ad postem fixis, latet abditus agro
Ne populum extremâ toties exoret avenâ.
Est, mihi purgatam crebrò qui personet aurem:
Solve senescentem maturè sanus equum, ne
Peccet ad extremam ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & versus, & cætera ludirra pono:
Quid verum, atque dicens, curo & rogo, omnis
in hoc sum.

Condo, & compono: quæ mox depromere pos-
sim.

Ac ne forte roges, quo me duce, quo lute tuerer:
Nullius addictus jurare in verba magistri,
Quo me cunque rapit tempestas, deseror hospes.
Nunc agilis sis, & mersor civilibus undis,
Virtutis vera custos, rigidusque satelles:
Nunc in Aristippi furrim præcepta relabor,
Et mihi res, non me rebus, subungere conor.
Ut nox longa quibus mentitur amica, diesque
Longa videtur: opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt, ingrataque tempora, quæ
spem

Consiliumque morantur agenda graviter id, quod
Æque pauperibus prodest, locupletibus æque:
Æque neglectum pueris, senibusque nocebit.
Restat, ut his ego me ipse regam, solerque ele-
mentis

Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
Nos tamen idcirco contempnas lippus inungi:
Nec, qui desperes invicti membra Glyconis.
N. dosâ corpus, nolis prohibere chirogrâ.
Est quodam prodire tenuis, si non datur ultra.
Feret avaritia, miseroque Cupidine pectus?
Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolo-
rem

Possis & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? Sunt certa piacula, quæ te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator?
Nemo adeo serus est, ut non mitescere possit,
Si modo cultura patientem commolet æquem.

Virtus est vitium fugere; & sapientia prima,
 Stultitia caruisse. Vides, quæ maxima credis
 Hæc mala, exiguum censum, turpenque ripisam,
 Quanto derites animi, capitique labore.
 Impiger extremos curris mercator ad Indos.
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes,
 Ne cures ea, quæ stulte miraris, & optas,
 Discere, & audire, & meliori credere non vid
 Quis circum pagos, & circum compita pugnam,
 Magna coronari contemnat Olympiæ, cui spes,
 Cur sit conditio dulcis sine pulvere palma?
 Vilius argentum est auro, virtutibus auri m.
 O cires, cires, querenda pecunia prima istis;
 Virtus post-nummus. Hæc Janus summus ab imo
 Perdoct: hæc recitant iuvenes ætæiua iouis-
 que,

Lexo suspensis loculos tambulante lucero.
 Si quatuorcentis sex septem millia æsunt,
 Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque;
 Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, aiant,
 Si recte facies. Hic murus alienæus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Rosera, dic sodes, melior lex, an puerorum
 Dænia, quæ regnum recte facientibus esse t;
 Et maribus Curris, & decantata Camillis?
 Et maribus Curris, & decantata Camillis?
 Iste tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem
 Si possis recte, si non, quocumque modo rem:
 Ut propius spectes lachrymosa pœmata Puppis
 An qui fortuna te responsare superba
 Liberum, & erectum præsens hortatur, & optat
 Quod

Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non, ut portibus, sic iudicis fuerat iussum,
 Nec sequar aut fugiam, quæ diligit ipse, vel
 odit;

Clim quod ruites agro cauta leoni
 Respondit, referam, quia me vestigia terrent,
 Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.
 Bellua multorum es caput. Nam quid sequar,
 aut quem?

Pars hominum gestit conducere publica: sunt
 qui

Frustis & pomis viduas venentur avatas,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant.
 Maturis oculis crescit res sanore. Verum
 Hic aliis aliis rebus studiisque teneri:
 Idem eadem possunt horam durare probantes?
 ræuis in orbe Jouis Buijs præluet amans,
 Si dixit aures, tacus & mare sentit amorem
 Festinantis heri, cui si vitiosa libido
 fecerit inspicium, cras ferramenta Teanum
 Toiletis fabri. Lectus genialis in cœlibe vitæ,
 Si non est, iurat, bene solis esse miritis.
 Quo reuocari vultus mutantem Prætea volo?
 Quid pauper? Ride. Mutat cœnaculus lectos,
 Lulhea, tonsores, conducto navigio equè
 Nauseat ac locupies, quem ducit priua triremis,
 Si curatus inæquali tonsore capillo
 Occurrit, rides; si forte subuenia pexa
 Trila subest tunica, vel si toga dissidet impar,
 Rides. Quid, mea cum pugnat sententia secum?
 Quod petit, spernit, repetit, quod nuper omisit:

*A*Esuat, & vita disconuenit ordine rotor.
*D*iuuit, edificat, mutat quadrata rotundis.
*I*nसानिरे putas sceleria me, neque rides,
*N*ec medici credis, nec curatoris egere.
A pratore dati. Rerum tutela mearum
*C*um sis, & prare seclum stomacheris ob un-
 quem

*D*e te pendentis, te respicientis amici.
*A*d summum, sapiens uno minor est Ioue, dives,
*L*iber, honoratus, pulcher, rex denique regum.
*P*raecipue sanus, nisi cum pituita molesta es.

AD LOLLIVM. II.

Trojani belli scriptorem, maxime Lollis,
*D*um tu declamas Rome, Praeneſte relegit:
*Q*uid, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile,
 quid non,

*P*lenius, ac melius Chryſippo, & Crantore dicit,
*C*ur ita crediderim, nisi quid te detinet. *A*udi,
*F*abula, qua Paridis propter narratur amorem,
*G*racia Barbavi a lento collisa duello,
*S*tultorum regum, & populorum continet aſum.
*A*ntenor ceuſet belli praecidere cauſam,
*Q*uid Patris? *U*t ſaluus regnet, viratque bea-
 tus,

*C*ogi poſſe negat. *N*eſtor componere lites.
*I*nter Peleiden ſeſtina; & inter Atreidens
*H*unc amor; ira quidem communiter breu utrum-
 que.

*Q*uidquid delirant reges, pleſcuntur Achiri.

*S*editione, dolis, ſcelere, atque libidine, & ira
*I*llincos in tra muros preccatur, & extra.
*R*orſus quid virtus, & quid ſapientia poſſit,
*U*tile propoſuit nobis exemplar *U*lyſſem?
*Q*ui domitor Troje, multerum prouidus ur-
 bes,

*E*t mores hominum inſpexit, latumque per
 aquor,
*D*um ſibi, dum ſociis reditum parat, aſperat
 multa

*F*ertulit, aduerſis rerum immerſabilis undis.
*S*ireneus voces, & Circes pocula roſtri:
*Q*ua ſi cum ſociis ſtultus, cupidusque bibiſſet,
*S*ub domina meretrice fuiſſe turpis, & excorſe
*P*ixiſſet canis immandus, vel amica luto ſus.
*N*os numerus ſumus, & fruges conſumere
 nati,

*S*ponſi Penelope, nebulones, Alcinoique.
*I*n cute curanda plus aequo operata iuuentus:
*C*ui pulchrum fuit in medius dormire dies, &
*A*d ſtrepitum cithara ceſſatum ducere curam.
*U*t jugulent homines ſurgunt de nocte la-
 tones:

*U*t reipſum ſerues, non expergiſceris? *A*tqui
*S*i noles ſanus, curres hydropicus, & ni
*P*oſces ante diem librum cum lumine, ſi non
*I*ntendes animum ſtudiis, & rebus honeſtis:
*I*nuidia vel amore vigil torquebere, nam cur,
*Q*ua ladunt oculos, ſeſtinas demere: ſi quid
*E*ſt animum, differs curandi tempus in an-
 num?

*Dimidium facti, qui cepit, habet, sapere
aude:*

*Incipe. Vivendi qui recte prorogat horam
Rusticus exspectat dum defuat annis at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis avum.
Quæritur argentum, puerisque beata crean-
dis*

*Uxor, & inculta pacantur vomere sylva.
Quod satis est, cui contingit, nihil amplius
optet.*

*Non domus, & fundus, non aris, aceruus,
& ami*

*Egrotò domini deduxit corpore febris,
Non animò curas. Valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat uti.*

*Qui cupit aut metuit, iuvat illum sic domus,
aut res,*

*Ut lippum picta tabula, fomenta podagram,
Aurículas citharæ collecta sordè dolentes.
Sincerum est nisi vas, quodcumque insundis
acescit.*

*Sperne voluptates: nocet emptæ dolore vo-
luptas.*

*Semper avarus eget: certum voto pete fi-
nem:*

*Invidus alterius macrescit rebus opibus:
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. Qui non modèrabitur
ira,*

*Infectum volent esse, dolor quod susserit, &
mens,*

Dua

*Dum panas odio per vim sistinat inulto.
Ira furor brevis est. Animum reges: qui visæ
paret,*

*Imperat. Hunc Franis, hunc tu compesce
catena.*

*Pingit equum tenera docilem ceruicè, magister
Ire viam, quam monstrat eques. Venaticus;
ex quo*

*Tempore cervinam pellem latravit in aula.
Militat in sylvis catulus. Nunc adhibe puro
Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens, servabit odo-
rem.*

*Testa din. Quod si cessas, aut strenuus an-
teis,*

*Nec tardum opperit, nec præcedentibus in-
sio.*

AD JULIVM FLORVM. III.

*Juli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Augusti privignus, scire labores:
Ihracane vos, Hebrusque nivali compede
vincens,*

*An freta vicinas inter currentia turres
An pingues Asia campi, colleque morantur?
Quid studiosa cohors operum struit? Hac quo-
que curo,*

*Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
Bella quis & paces longum diffundit in avum?
Quid Titius, Romana brevi vicinurus in ora,*

L 2

Piaz

*Pindarici fontis, qui non expalluit haustus,
Fastidire lacus, & rivos ausus apertos?
Ut valet, ut meminit nostri siabufne Lati-
nis*

*Thebanos aptare modos sudet auspice Musæ,
A tragica desavit, & ampullatur in arte:
Quid mihi Celsus egit? Menius, multumque
mor exdot,*

*Privatus ut quarat opes, & tangere vitæ
Scripta, Palatinus quacumque recepit Apollo.
Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula ri-
sum,*

*Furtivis nudata coloribus. Ipse quid audes,
Quæ circumvolitas agilis thyma? Non tibi
parvum*

*Ingenium, non incultum est, nec turpiter
histum.*

*Sen lingua causis acuis, seu civica jura
Respondere paras, seu condis amabile carmen?
Prima feræ hedera vitævicis pramia, quod si
Frigida curarum fomenta relinquere posses?
Quò te caelestis sapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc studium parvi propteremus &
ampli,*

*Si patria volumus, si nobis vivere cari.
Debes hoc etiam rescribere, si tibi cura,
Quanta conveniat, Munatius. An male certe
Gratia nequicquam coit & rescinditur? at
Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat
Indemita ceruise feros; ubicumque locorum*

Vio

*Vivitis, indigni fraternum rumpere fedus;
Pascitur in vestrum reditum votiva Juvencæ.*

AD ALBIVM TIBVLLVM. IV.

Albi, nostrorum Sermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pe-
dana?

Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vin-
cat:

An tacitum sylvas inter reptare salubres,
Curantem quidquid dignum sapientie, bono-
que est?

Nontu corpus eras sine pectore. Di tibi for-
mam,

Di tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quil vocat dæci naticula majus alumno,
Quam sapere, & fari ut possit, qua sentiat,
& cui

Gratia, fama, valetu lo contingat abunde,
Et mundas victas, non deficiente crumena?
Inter spem, curamque, timores inter & iras
Onsem crede diem tibi diluxisse supremum.
Grata superveniet, quæ non sperabitur,
hora.

Mæpinguæ, & nitidum benè curatâ cute
visses,

Cum ridere volēs Epicuri de grege porcum.

AD TORQVATVM. V.

SI potes *Archaicis conuiuia recumbere lectis,*
Nec modicâ cenare times olus omne pa-
tella,

Supremo te Sole domi Torquate manebo.
Vina bibes iterum Lauro diffusa, palustres.
Inter Minturnas, Sinuessanumque Petri-
num.

Sin melius quid habes arcesse, vel imperium
fer,

Fam dudum splendet focus, & tibi munda
supplex,

Mitte leues spes, & certamina diuitiarum,
Et Moschi caussam. Cras nato Casare festus
Dat veniam, somnumque dies. Impugnè li-
cebit

Æstiuam sermone benigno tendere noctem.
Quò mibi fortuna, si non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam nimiumque severus,
Asidet insano. Potare & spargere flores
Incipiam: patiarque vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? Operta recludit,
Spes iubet esse ratas: in pralia trudit inere-
mem:

Sollicitis animis onus eximit: ac docet artes.
Fecundi calices quem non fecere disertum?
Contractâ quem non in paupertate solutum?
Hæc ego procurare & idoneus imperor, &
non

Inuitus: ne turpe coral, ne sordida m' tppa
Corruget nares: ne non & cantharus & lax
Offendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminat: ut coeat par,
Jungaturque pari. Brutum tibi, Septimum-
que,

Et nisi cana prior, potiorque puella Sabinam
Detinet, assumam. Locus est & pluribus
umbris:

Sed nimis arcta premunt olida conuiuia
capra.

Tu quotus esse velis; rescribe: & rebus
omissis

Atria seruantiem postico falle clientem.

AD NUMICIUM. VI.

Nil admirari, prope res est una, Numici,
 Solaque que possit facere, & seruire
 beatum.

Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
Imbuti spectent. Quid censet munera terra?
Quid maris extremos Arabas ditantis, &
Indos?

Ludicra quid, plausus, & amici dona
Quiritis,

Quo spectanda modò, quò sensu credis, &
ore?

Qui timer his aduersa, ferè miratur eodem,
Quoccupiens, pat. Pauor est utrique mo-
lestus.

Improvisa simul species exterrēt utrumque.
Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatne, quid
ad rem?

Si, quidquid vidit melius, peiusve suā spe,
Defixis oculis, animoque & corpore torpet:
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui,
Vltra quā satis est; virtutem si petat ipsam.
Innunc: argentum, & marmor vetus, araque
& artes.

Suspice; cum gemmis Tyrios mirare colores,
Gaude, quod spectant oculi te mille loquen-
tem:

Gnavus, manē forum, & vespertinus peto
tectum:

Ne plus frumenti dotalibus cmetat agris
Mucius, indignum, quod sit peioribus ortus,
Hic tibi sit: potius, quā tu mirabilis illi.

Quidquid sub terrā est, in aprium profes-
ret atas;

Defodiet, condetque nitentia, cūm bene
notum:

Porticus Agrippæ, & via te conspexerit Appi,
Ive tamen restat Numma quō devenit & Ancus.
Si latus, aut renes morbo tentantur acuto,
Quere fugam morbi. Vis rectē vivere? Quis
non?

Si virtus hoc una potest dare, fortis omisis
Hoc age delictis. Virtutem verba putas, ut
Lucum ligna: cave ne portus occupet alter.
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas,
Mille talenta rotundentur; eisdem altera:
porro

Tertia succedant; & quæ pars quadret acer-
rum.

Scilicet uxorem cum dote, fidemque & amicos
Et genus & formam regina Pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.

Mancipii, loecples, eget aris Cappadocum
rex.

Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut ajunt;
Si posses centum scena præbere rogatus,
Qui possim tot: ait; tamen & quæram, &
quot habeo,

Mittam. Post paullo scribit, sibi mellia quin-
que

Esse domi chlamydam: partem, vel tollere
omnes

Exilis domus est, ubi non & multa supersunt;
Et dominum fallunt, & profunt furibus. Ergo
Si res sola potest facere, & ferrare beatum:
Hoc primus reperas opus, hoc postremus omit-
tas.

Si fortunatum species & gratia præstat,
Mercesque seruum. Qui dicet nomina, levum
Quæ solent latus, & cogat trans pondera
dextram

Porrigere. Hic multum in Fabiâ valet, ille
Velinas

Cuilibet hic fascēs dabit, eripietque curule,
Cui valet: importunus ebur: Frater, pater,
adde:

Ut cuique est atas, ita quemque facinus adopta.

Si, bene qui canat, bene vivit; licet, eamus
 Quo ducit gula: piscemur, venemur, ut olim
 Gargilius; qui manè plagas, venabula, servos,
 Differtum transire forum; populamque jube-
 bat.

Vnus ut è multis populo, spectante referret
 Emptum mulus aprum crudi, tumdique lave-
 mur.

Quid deceat, quid non obliti: Cerite cerâ
 Digni, remigium vitiosum Ithacensis Ulyssis,
 Cui potior patriâ fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censet, sine amore jocisque
 Nil est jucundum: vivas in amore, jocisque.
 Vive: vale. Si, quid novisti rectius istis,
 Candidus impettri: si non, his utere mecum.

AD MECAENATEM VII.

Quinque dies tibi pollicitus me rure futu-
 rum,

Sextilem totum mendax desidero. At qui
 Si me vivere vis sanum, recteque valentem:
 Quam mihi das agro, dabis egrotare timentî
 Mecenas veniam: dum ficus prima, calorque
 Designatorem decorat lictoribus atris;
 Dum pueris omnis pater, & matercula pallet,
 Officio saque sedulitas, & opella forensis
 Adducit febres, & testamenta resignat.
 Quod si bruma nives Albanis illinet agris,
 Ad mare descendet vates tuus, & sibi parceret,
 Contractisque leget; te dulcis amice, reviset.

Cum

Cum Zephyris. Si concedes, & hirundine
 primâ.

Non, quo more pyris vesci Calaber jubet
 hospes

Tu me fecisti locupletem, rescere sodes.
 Jam satis est. At tu quantum vis tolle. Be-
 nigne:

Non invisâ ferēs pueris munuscula parvis.
 Tam teneor dono; quam si dimittat onustus.
 Velibet: hæc porcis hodiè comedenda relin-
 quēs.

Prodigus, & stultus donat; que spernit, &
 odit.

Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus
 annis.

Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum:
 Nec tamen ignorat, quid dissent ara lupinis,
 Dignum preestabo me etiam pro laude merentis,
 Quod sive nolēs asquam discedere: reddes
 Forte latus, nigros angustâ fronte capillos.
 Reddes dulcè loqui: reddes ridere decorum, &
 Inter vinâ fugam Cynaræ mœrere proterva.
 Forte per angustam tenuis vulspecula rimam
 Repserat in cūneram frumenti. Pastaque rur-
 sus

Ire foras plerò tendebat corpore frustra.
 Cui mustela præcūl, s'vis, ait, effugere istinc,
 Macra carum repetes arctum, quem macra
 subisti.

Hæc ego si compellat imagine; cuncta resigno:
 Nec somnum plèbis laudo fatat alsilium: nec

Otia diuitiis Arabum liberrima muto,
 Sapè verecundum laudasti: rexque paterque
 Audisti coram, nec verbo parcius absens:
 Inspice, si possum donata reponere letus.
 Eund' male Telemachus proles patientis Ulys-

sei,

Non est aptus equis Ithaca locus: ut neque
 plunis

Porrectus spatii, nec multa prodigus herbae,
 Atreides, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parrum parua decent. Mihi jam non regia Ro-

ma.

Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Taren-

tum.

Srenuus, & fortis, causisq; Philippus
 agendis

Clarus, ab officio octavam circiter horam
 Dum redis, atque foro nimum distare Carinas
 Jam grandis natus queritur: conspexit, ac
 ajunt,

Adrasum quandam vacua tonsoris in umbra,
 Calceilo proprios purgantem leniter ungues,
 Demetri (quer hic non Lavè jussa Philippi
 Accipiebat) abi, quare, & referi unde domo,
 quis,

Cujus fortuna, quo sit patre, quòve patrone.

It, redit, & narrat; Vultejum nomine Meviam,
 Praconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, & cessare, & querere, &
 uti,

Eandem parvisque sodalibus, & Late certo,

Et

Et ludis, & post decisa negotia, campo.
 Scitari libet ex ipso, quodcumque referes. Dic
 Ad cœnam veniat. Non jam credere Menas
 Mirari secum tacitus. Quid multa? benigne
 Respondet, negat ille mihi? Negat improbus,
 & te

Negligit aut horret. Vultejum manè Philippus
 pus

Vilia vendentem tunicato scrutata popello
 Occupat, & salvere jubet prior. Ille Philippo
 Excusare laborem, & mercenaria viuela.
 Quòd non manè domum venisset: denique quòd

non

Providisset eum. Sic ignovisse putato
 Me tibi si cœnas hodiè necum ut libet, ergo
 Post nonam venies. Nunc i: rem strenuus auge,
 Ut ventum ad cœnam est. Dicenda, tacenda
 locutus

Tandem dormitus dimittitur, hic ubi sèpe
 Occultum visus decurrere piscis ad hamum.
 Manè cliens, etiam cerpus convivæ jubetur
 Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
 Impositus mannis. Arvum cœlumque Sabi-
 num

Non cessat laudare. Videt, ridet que Philip-
 pus:

Et, sibi dum requiem, dum risus undique qua-
 rit,

Dum septem donat sestertia, mutua septem
 Promittit: persuadet uti mercetur agellum.
 Mercatur. Ne te longis ambagibus nlrâ,

Quam

Quam satis est, morer; ex nitido fit rusticus,
atque

Sulcos, & viaeta crepat mera, præparat ul-
mos;

Immoritur studiis, & amore senescit ha-
bendi.

Verum ubi oves furto; morbo pericere ca-
pelle:

Spem mentira seges: bos est enectus arandos;

Offensus damnis, mediâ de nocte caballum

Arripit, iratusque Philippi tendit ad ades.

Quem simul adspexit scabrum intonsumque Phi-
lippus.

Durus, ait, Vultei; nimis attentusque videri s

Esse mihi. Pol, me miserum patrone vocares,

Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.

Quod te per Genium, dextramque Deosque Pe-
nates

O'sacro, & obsecror, vitæ me redde priori,

Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis.

Præsent: mutare redeat, repet atque relictæ.

Miseri se quemque suo modulo, ac pede, ve-
rum est

AD CELSVM ALBINOVANVM

VII.

Celso gaulere, & bene rem gerere Albino-
vano

Musa rogata refert, comiti, scribæque Ne-
ronis.

Si quæret, quid agam, dic, multa & pulchra
minantem,

Vivere nec rectè, nec suaviter, haud quia
grando

Contuderit vites, oleamque mormorderit estus:

Nec quia longinquis armentum agrotet in
arvis:

Sel quia mente minus validus, quam corpo-
re toto

Nil audire velim, nil discere, quod levet
ægrum:

Fidis offendar medicis, irascar amicis,

Cur me funesto properent arcere veterno,

Que nocuere sequar, fugiam que profore cre-
dam:

Rome Tibur amem ventosus, Tibure Romam.

Post hec, ut valeat; quo pacto rem gerat, & se:

Vi placeat iuveni, derunculare, ubique cohorti,

Si dicet, rectè: primum gaudere: subinde

Præoptam auriculis hoc instillare memento:

Vi tu fortunam, sic nos te Celse feremus.

AD CLAVD. NERONEM IX.

Septimus Claudi, nimirum intelligit unus;
Quanti me facias. Nam cum rogat, &
prece cogit.

Scilicet, ut tibi se laudare & tradere, coner,

Dignum mente, domoque legentis honesta Ne-
ronis,

Munere cum summi proprioris censet amici

Quid

Quid possim videt, ac mouit me validius ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui, mea ne fluxisse minorata putarer,
 Dissimulator opis propriae, mihi commodus
 uni:

Sic ego maioris fugiens approbria culpa;
 Frontis ad urbem anxi descendi pramiam. Quod si
 Depositem laudas ob amici posita pudorem;
 Scribe tui gregis hunc, & fortem crede, bo-
 numque.

AD FVSCVM ARISTIVM. X.

URbis amatorem Fuscum saluere iubemus.
 Ruris amatores: hac in re scilicet una
 Multum dissimiles, ad cetera penè gemelli.
 Fraternis animis, quidquid negat alter, &
 alter.

Annunius pariter vetuli notique columbi.
 Tu nidum fer vas: ego laudo ruris amantem
 Rivos, & musco circumlita saxa, nemisque,
 Quid queris? Vivo, & regno, simul ista
 reliqui,

Que vos ad cælum effertis rumore secundo.
 Utique sacerdotis fugitivus, libi recuso:
 Pane ego iam mellitis potiore placeatis:
 Vivere natura si conuenienter oportet,
 Ponentique domo querende est area primium:
 Novistine locum potiore rare beatio?
 Est ubi plūs tepant hyemes Vbi gratior aura
 Leniat & subsem Canis, & momenta Leonis,

Cum

Cum semel accepit Solem furibundius acu-
 tum?

Est ubi diuella somnos minis intr' dæ cura?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba loppilis?
 Purior in vicis aqua tendet rumpere plum-
 bum,

Quam, que per pronum trepidat cum murmu-
 re rituum?

Neque inter varias nutri. ut sylua columnas,
 Laudaturque domus, longos qua prospicit
 agros.

Naturam expellas furcâ, tamen usque re-
 curret,

Et mala perumpet furtim fastidia vitæ.
 Non, qui Sodoipio contendere callidus ostro,
 Nescit Aquinatam potantia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusue me-
 dullis.

Quam, qui non poterit vero distinguere fal-
 sum.

Quem res plūs nimio delecta uere secunda,
 Mutata quatient. Si quid mirabere. Pones
 Inuitus, fuge magna: licet sub paupere tecto
 Reges, & regum vita præcurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior, communibus
 herbis

Pellebat, donec min' in certamine longo
 Implorauit opes hominias, frenumque re-
 cepit:

Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frantum depulit ore.

Sic,

Sic, qui pauperiem veritus, potiore metaliis
Libertate caret, dominum vehet improbus,
atque

Serviet atteritum, quia parvo nescit uti,
Cui non conveniet sua res, ut cauceus olim,
si pede major erit, subvertet: si minor, urct.
Latus sorte tuâ vives sapienter Aristi,
Nec me dimittes incesfigatum, ubi plura
Cogere, quam satis est, ac non cessare vi-
debor.

Imperat aut servit collecta pecunia cuique
Tortum digni sequi potius, quam ducere
funem,

Hec tibi dictabam post fanum putre Vacuna,
Excepto, quod non simul esses, cetera latus.

AD BVLLATIVM REVERSVM
ET ASIA. XI.

Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque
Lesbos,

Quid concinna Samos, quid Cræsi regia Sar-
dis

Smyrna quid, & Colophon, majora; mino-
râne famâ?

Cunctâne præ campo, & Tiberino sumine
sordent,

An venit in notum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas odiu maris atque viarum,
Scis. Lebedus quam sit Gabiis desertior, at-
que

Fi:

Fidens vidus, tam in illic vivere velle.
Oblitusque mororum, obliuiscendus & illis
Neptunum procul è terra spectare furentem.
Sed neque, qui Capuâ Romam petit, imbre
luroque

Aspersus, vilet in cæponâ vivere, nec, qui
Frigus collegit, furnos & balnea laudet,
Ve fortunatam plene præstantia vitam.
Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
Idcirco navem trans Ægeum mare vendas.
Incolumi Rhodos, & Mytilene pulchra facis.

Quod

Penula so siccio, campestre nivibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus,
Dum licet, & vultum servat fortuna be-
nignum,

Roma laudetur Samos, & Chios, & Rhodos
absens,

Tu, quamcumque Deus tibi fortunaverit hœ-
ram

Gratâ sume manu, nec dulcia differ in an-
num,

Ve quocumque loco fueris, vixisse libenter
Te dicas. Nam si ratio, & prudentia curas,
Non locus effusi lætæ maris arbiter, aufert;
Calum, non animum mutant, qui trans mare
currunt,

Strenuus exerceat inertia, navibus atque
Quadrigris petimus bene vivere. Quod petis,
hic est,

Est Vlabris, animus si te non deficit æquus.

AD

AD ICCIVM. XII.

FRuilibus Agrippæ Siculis, quos colligis,
Icci,

Ab Jove donari possit tibi. Tolle querelas.
Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis,
nil

Divitiæ poterunt regales addere majus.
Si forte in medio positorum abstemius herbis-
Vivus. & urtica sic vivus protinus, ut te
Confestim liquidus fortunarius in auret:
Vel quia naturam mutare pecunia nescit:
Vel quia cuncta putas unâ virtute minora.
Miramur, si Democriti pecus edit agellos,
Cultaque dum peregrè est animus sine corpore
velox:

Cùm tu inter scabiem tantam, & contagia
lucris,

Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures:
Quæ mare compescant. Causæ: quid temperet
annum

Stella sponte sua, jussene vagentur, & errent.
Quid premat obscurum Luna, quid proferat
orbem:

Quid velit, & possit rerum concordia discors:
Empedocles, an Sertinium deliret acumen?
Verum seu pisces, seu porrum, & cape tru-
cidas,

Vtere Pompejo Grospho, & si quid petet, nitro

De.

Deser. Nil Grosphus, ni verum, orabit &
equum,
Vilis amicitum est annona, bonis ubi quid
deest,

Ne tamen ignores, quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippæ, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit: jus imperiumve Phraates
Cæsaris accepit genibus minor. Aurea fruges
Italia pleno diffudit copia cornu.

AD VINNIVM ASELLAM. XIII.

UT proficiscentem docui te sæpe diuque,
Augusto reddes signata volumina Vinni,
Si validus, si lævus eris, si denique poscet,
Ne studio noxiti pecces odiumque libellis
Sedulus importes operâ vehementer minister.
Si te forte mea gravis uret sarcina chartis
Alucis potius, quam quò perserere juberis
Cliellæ serus impingas, Asinaque paternum
Cognomen vertas in visum, & fabula fias:
Viribus uteris per clivos, sumina lamas.
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus, ne forte sub alâ
Fasciculum partes, librorum, ut rusticus
agnum:

Ut vinosa quomos furtiva Pyrrhia lanæ:
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis;
Ne vulgo narres te sudasse ferendo
Catminæ que possunt oculos auresque morari
Cæsaris. Oratus multâ præte, nitere porro

Va.

Vale, vale, cave ne tibi, mandataque
frangas.

AD VILlicVM SVVM. XIV.

Villice sybarum, & mihi me reddentis agelli
Quem in fastidijs, habitarem, quinque so-
cis; &

Quinque bonos solitum Lariam dimittere pa-
tres.

Certemus, spinas anirone ego fortius, an tu
Evellas agros, & melior sit Horatius, an ves
Ade quamvis Lamia pietas, & cura moratur
Fratrem nœrentis, rapto de fratre delictis
Insatiabiliter. tan.en ipse mens, anirone
Fert; & an at spatium obstantem rumpere cau-
stra,

Rare ego viventem, Tu dicis in urbe beati, in,
Cui placet aherius, sua nimirum est edio fors.
Stultus uterque locum inmeritum causatur ini-
que,

In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
Tu mediastinus tacita prece iura petebas:
Nunc urbem, & ludos, & balnea villicus optas.
Me consistere mihi scis, & discedere tristis,
Quandocumque trahunt in visa negotia Romam:
Non eadem miramur: eò desconrenit inter
Meque, & te: nam qua deserta, & inhospita
resqua
Credis, anæna vocat, mecum qui fertit; &
odit.

Quæ tu pulchra vocas. Fornix tibi, & uncta
popina

Incutiunt urbis desideriam, video, & quod
Anzulus iste feret piper, & thus, ocyus uræ:
Nec vicina subest vinum præbet taberna
Quæ possit tibi: nec mea evix villicina, cufus
Ad præpitum salius terra gravis. Et tamen
urges

Jam pridem non racta lignibus arva bovem-
que

Disjunctum curas, & strictis frondibus explens.
Addit opes pigro rivus, si decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc, age, quid nœstrum concentum dividat,
audi,

Quem tenues decedere roga, nitidique capilli:
Quæ ne scis innotentem Cynara placuisse rapaci:
Quem bidulum liquidi mediæ de luce Jaleris,
Cæna brevis jurat, & propè rivum somnus
in herba.

Nec luisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo aculo mea commoda quis-
quam

Limat, non odio obscuro, morsuque venenat.
Rident vicini, glebas, & saxa morantem.
Cum servis urbana diaria rodere maris:
Horum tu in numerum voto vasis. Invidet
usum

Lignorum & pecoris tibi calo argutus, & horti.
Operat ephippia bos piger, operat arare ca-
bailus.

AD C. NYMONIVM VALAM. XV.

Qua sit hęc Vellia, quod calum, Vala, Sa-
lermi, num

Quorum hominum regio, & qualis via mili
Bajas

Musa superuacuas Antonius, & tamen illis
Me facit inuisum, gelida cum perhorrua
Per medium frigus. Sande myrta reuolui,
Distaque cęsum nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit, inuisus agris,
Qui caput, & stomachum supponere fontibus
audent

Clusinis, Gabioque petunt, & frigida vana
Mutandus locus est, & diuersoria nota
Præterendus equus. Quo tenais: non mihi
(Cumas

Est iter, aut Bajas, larva stomachosus habet.
Dices eques, sed equi franso est auris in ore)
Majore virum populum fragmenti cogia pascat,
Collocosne bibans imbes, pucosque perennes
Dulcis aqua, nam vana nihil merer illius ora.
Rure meo possum quidvis perferre, patigne
Ad mare cum veni, generosum & lene requi-
ro:

Quod curas abigat, quod cum spe diuitem
In vobis, animumque meum, quod verba
ministret.

Quod me Lucana juvenem commendat amittit.
Tractus ut er plures lepores, uter edocet apros,

Vna

Vna magis pisces, & cebinos equore celent,
Pinguis ut inde domum possim, Thaxque res
vertis;

Scribere te nobis, tibi nō accedere par est,
Mænius, ut rebus mater nris atque paternis
Fortiter absumptis, urbanus caput haberi,
Scurra vagus, non qui certum præsepe tene-
ret,

Impransus non qui civem dignosceret hoste:
Quelibet in quemvis opprobria fingere savus,
Pernicies, & tempestas, barathrumque ma-
celli,

Quidquid quæsierat, ventri donabat araro.
Hic, ubi nequitiæ fautoribus, & timidis nil,
Aut paululum abstulerat, patinas senabat omni
Vilis & agnini, tibus usis quod satis esset.
Scilicet ut ventres lampræ candente negotium
Diceret arendos correctus. Mænius idem
Quidquid erat nactus præda majoris, ubi omne
Verterat in sumum, & cinerem, non hercule
miror.

Aiebat, si qui comedant bona: cum sit obeso
Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
Nimirum hic ego sum, nam tuta, & parvula
laudo,

Cum res desierint: satis inter vilia sortis.
Vorum, ubi quid melius contingit, & unctius
idem

Vos sapere, & soles ajo bene vivere, quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

M

AD

AD QVINCTIVM. XVI.

NE percuncteris, fundus meus, optime
Quincti,

Arro pascat herum, an baccis opulenter
oliva

Pemissue & p'atis, an amicta vitibus ulmo:
Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri.
Continui montes, nisi dissocientur opaca
Valle: sed ut veniens dextrum latus adspiciat
Sol,

Larum discedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes, quid, si rubicunda benigne
Corna repres & pruna serant; si quercus, &
ilex,

Multa fruge pecus, multa dominum iuret um-
bra?

Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam, nec parior ambiat He-
brus.

Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Ha latebra dulces, etiam (si credis), amara
Incolumen tibi prestant septembris horis.
Tu recte vivis, si curas esse, quod audis.
Faustianus jam pridem omnis te Roma beatum,
Sed vereor, ne cui de te plus, quam tibi im-
dass:

Nere putes alium sapiente bonoque beatum.
Nen, si te populus sanum, recteque valentem

Diadit: occultam febrem sub tempus eden-
di

Dissimules: donec manibus tremor incidat
unētis

Stultorum incurata pudor malis ulcera celat:

Si quis bella tibi terra pugnata marique

Dicat, & his verbis vacuas permulceat au-
res:

Tene magis saluum populus velit, an popu-
lum tu

Servet in ambiguo, qui consulit, & tibi, &
urbi,

Jupiter: Augusti laudes agnoscere possis?

Cum pateris sapiens, emendatusque vocari,

Respondesne tuo, dic sodes, nomine? nempe

Vir bonus & prudens dici delictor ego, ac tu.

Qui deuit hoc hodie, cras si voleri auferet:
ut si

Detuleris faeces indigno, detrahet idem.

Pene, meum est, inquit. Pono, tristisque
recedo.

Idem si clamet furem, neget esse pudicum;

Contentat laqueo collum pressisse paternum:

Mordear opprobriis falsis, muremaque colores?

Falsus honor iuvat & mendax infamia terret;

Quem, nisi mendosum & mendacem? Vir
bonus est quis?

Qui consulta patrum, qui leges, iuraque
servat

Quo multa, magna que secantur si dice lites:

Quo resposore, & quo causa teste tenentur.

Scd videt hunc omnis domus & vicinis tota
 Inrorsum turpem, speciosam pelle decora,
 Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
 Serrus: habes pretium, loris non meris, ajo.
 Non haminem occidi non pasces in cruce cir-
 ros,

Eum bonus, & fugi. Renuit, negatque Sa-
 leilus.

Caurus enim metuit foregam lupus, accipi-
 terque

Suspectos laqueos, & apertum miluius ha-
 mum.

Oderunt peccare boni virtutis amore:

Tu nihil admittes in te, formidine pœna-
 Sit spes salendi: miscebis sacra profanis.

Nam de mille faba modis, cum surripis
 unum,

Damnum est, non facinus mihi pacto lenius
 isto.

Vir bonus, omne forum quem spectat, & em-
 ne tribunal,

Quandocumque Deos vel porco, vel bove
 plucat:

Jane pater clare, clare cum dixit, Apollo:
 Labra movet, meruens audiri: pulchra
 Laverna

Da mihi fallere: da iusto, sanctoque videri:
 Nactem peccatis, & fraudibus objice nubem.

Quæ melior seruo, quæ liberior sit avarus,
 In trivii fixum cum se demittit, ob assem,
 Non video. Nam qui cupiet, metuet quoque

porro

Qui metues vivit, liber mihi non erit unquam.

Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui

Semper in augenda festinat, & obruitur re.

Vendere cum possis captivum, occidere noli.

Serviet milititer. Sine pascat durus, aretque:

Naviget, ac mediis hyemet mercator in undis:

Anona profert portet frumenta; penusque.

Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Pentheu,

Rector Thebarum, quid me perferre, patrique

Indignum coges? Adimam bona; nempe pecus,

rem

Teſos, argentum, tollas licet, in manibus, &

Compedibus servo te sub custode tenebo.

Ipse Deus simul atque volam, me solvet, opi-
 nor.

Hoc sentit: moriar. Mors ultima linea rerum
 est.

AD SCAEVAM. XVII.

Quamvis Scæva satis per te tibi consultis,
 & scis,

Quo tandem pacto deceat majoribus uti;

Discedendus adhuc, quæ censet amiculum:

ut si

Cacus iter monstrare velit. Tamen aspice, si
 quid

Et nos, quod cures proprium feciſſe, loquamur.

Si te grata quies, & primus somnus in ho-
 ram.

Delectat: ſite pulvis, strepituſque rotarum:

Si ladicit canpona: Ferentinum ire iubebo.
 Nam neque divitiibus contingunt gaudia solis;
 Nec vixit malè, qui natus moriensque sefellit.
 Si prodesse tuis, paulloque benignius ipsam
 Te tractare vales: accedes siccas ad unctum,
 Si pranderet olus patienter, regibus uti,
 Nollet Aristippus: si sciret regibus uti,
 Fastidiret olus, qui me notat. utrius horum
 Verba probes, & facta, doce: vel junior audis,
 Cur sit Aristippi potior sententia, namque
 Mordacem Cynicum sic cludebat, ut ajunt:
 Scurror ego ipse mihi, populo tu, rectius hoc. &
 Splendidius multo est, equis, ut me portet, alat
 rex.

Officium facito. In opesce villa rerum
 Dante minor: quamvis fers te nullius egen-
 tem.

Omnis Aristippum decuit color; & stilius;
 & res.

Tentantem majora, serè presentibus aequum,
 Contra, quem dupliti panno patientia velat,
 Mirabor, vite via si conversa decebit.

Alter purpureum non expectabit amictum,
 Quilibet indutus celeberrima per loca vadet,
 Personamque seret non inconcinuus utram-
 que:

Alter Miletii textam cane pejus & argue,
 Utabit chlamydem: morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum. Refert, & sine vivat
 ineptus.

Res gerare, & captos ostendere civibus habet;

Attingit solum fovis, & celestia tentat:
 Principibus placuisse viris, non ultima laus
 est:

Non cuivis homini contingit adire Corin-
 thum.

Sedit, qui timuit ne non succederet; esto.
 Quid, qui pervenit, fecit ne viriliter: atqui
 Hic est, aut nusquam, quod querimus. Hic onus
 horret

Vt parvis animis, & parvo corpore majus;
 Hic subit, & perfert, aut virtus nomen
 inane est,

Aut decus & pretium rectè petit experiens
 vir.

Coram rege suo de paupertate tacentes,
 Plus poscente ferent, distat, su nasne puden-
 ter;

Arapias. Atqui rerum caput hoc erat, hic
 fons.

Inlotata mihi soror est, paupercula mater,
 Et fundus nec venibilis, nec pascere firmus,
 Qui dicit: clamat, victum date. Succinit al-
 ter,

Et mihi divi duo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corvus haberet
 Plus dapis, & rixæ multò minus, in via-
 que.

Brundisium comes, aut Surrentum ductus amæ-
 num,

Qui queritur salebras, & acerbum frigus, &
 imbres.

*Aut cistam effractam, & sublucta viatica
plorat*

*Nota refert meretricis acumina, sæpè catellam
Sæpè perisclidem raptam sibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis: verisque doloribus adsit.
Nec semel irrisus trivius, attollere curat
Fracto cretre planum: licet illi plurima manet
Larymæ: per sanctum juratus dicat Osirin,
Credat: non ludor: crudelis tollite claudam.
Quere peregrinum: vicinia rauca reclamat.*

AD LOLLIVM. XVIII.

*SI bene te novi, metues, liberrime Lollis,
Surrantis speciem præbere, professus amicum*

*Vt matrona meretrici dispar erit, atque
Discor, infido scurræ distabit amicus,
Est huic diversum vitio vitium propè majus,
Asperitas agrestis, & inconcinna gravisque,
Que se commendat tonsæ cretæ, dentibus aris:
Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
Virtus est: medium vitiorum, & utriusque
reductum,*

*Alter in obsequium plus æquo pronus, & mi
Derisoi lecti, sic nutum divitis horret,
Sic itera voces, & verba cadentia tollit:
Vt puerum sævo credas dictata magistro
Reddere, vel partes nimium tractare secundas.*

*Alter rixatur de lanâ sæpè caprinâ,
Propugnat nugis armatus: scilicet, ut non*

Sic

*Sit mihi prima fides, & verè quod placet,
ut non*

*Acriter elatrem, pretium ætas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat an Do-
cilis plus*

*Brundisium Numicid melius via ducat, an
Appi.*

*Quem damnoſa Venus, quem præceps alem
nudat,*

*Glória quem supra vires & vestit, & angit
Quem tenet argenti sintis importuna famēsque,*

*Quem paupertatis pudor, & fuga: dives
amicus,*

*Sæpè decem vitiiis instructior, odit, & horret,
Aut, si non odit, regit, ac veluti pia mater
Plus, quam se sapere, & virtutibus esse
prio: em*

*Vult, & ait propè vera: Mea (contendere
noli)*

*Stultiam patiuntur opes. Tibi parvula res
est.*

*Arctæ decet sanum comitem toga: desine
mecum*

*Centare. Eucrapelus, cuiuscumque nocere vo-
lebat,*

*Vestimenta dabat: pretiosa. Beatus enim jam
Cum pulchris tunicis sumet nova consilia,
& spes,*

*Dormit in lucern: scorto postponet hone-
stum*

M 5

Offi.

Officium: nummos alienos pasces: ad innum:
Thrax erit, aut olitoris aget mercede ca-
ballum.

Arcanum neque tu scrutaberis ullius un-
quam,

Commissumque teges, & vino tortus, & irā.
Nec tua laudabis studia, aut aliena-rependeris
Nec, cūm venari volet ille, poemata panges,
Gratia sic fratrum geminorum, Amphionis,
atque

Zethi dissiluit, donec suspecta severo
Conticuit Lyra. Fraternalis celsisse putatur
Moribus. Amphion, tu cede potentis amici
Lenius imperiis: quotiesque educet in agros
Ætolis onerata plagis iumenta canesque,
Surge, & in humana senium depone Camena,
Canes ut pariter pulimenta laboribus emptas;
Romanis solenne viris opus, utile fama,
Vitæque, & membris præsertim cūm valeas, &
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. Adde, virilia quod speciosius arma
Non est qui trahet. Scis quo clamore corona
Pralia sustineas campestris. Denique sevam
Militiam puer, & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa re-
fixit,

Et nunc, si quid abest, Italis adjudicat armis.
Ac ne te revahas, & inexcusabilis absis.

Quamvis nil extra numerum fecisse modum:
que

Curas, interdum nugariis rure paterno.

Par.

Partitur lintres exercitus: Adia pugna
Te dece-per putros hostili amore-refertura
Adversarius est frater, lacus. Hadria: do-
nec

Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentive suis studiis qui crediderit te:
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Proinus ut moneam. (Si quid monitora reges
tu)

Quid de quoque viro & cui dicas, sei-divi-
deo.

Percontatoreum fugito: nam garrulus idem
est:

Nec retinent facula commissa fideliter aures
Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum fecur ulceret ulla, puer-
ve,

Intea marmoreum venerandi limen amicis
Ne dominus pueri pulchri caræve puella,
Manere te parvo-beet, aut-incommodus an-
gat.

Qualem commendes etiam atque etiam adspe-
ce: ne mox

Intuciant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus.

Ergo.

Quem sua culpa præmet, deceptus omitta
tueri.

Vt penitus notum si tent. ne crimina, serves,
Tuaisque tuo-fidencem præsidio: qui

Deus Theonino cum circumdeditur, et quid

Ad 6

Ad

Ad te post paulo ventura pericula fenti?
 Nam tua res agitur, paries cum proximus
 ardet:

Et neglecti solent incendia sumere vires.
 Dulcis in expertis cultura potentis amici,
 Expertus metuit. Tu, dum tua navis in al-
 to est,

Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hil arem tristes, tristemque iocosi:
 Sedatum celeres: agilem, gravumque re-
 missi.

Potiores bibuli media de nocte Falerni,
 Oderunt porrecta negantem pocula: quam-
 vis

Nocturnos jures te formidare vapores.

Deme supercilia nubem, plerumque mode-
 stus

Occupat obscuri speciem, taciturnus acer-
 bi,

Ineer cuncta leges, & percunctabere do-
 ctos,

Qua ratione queas tradudere leniter avum:
 Ne te semper inops agittet, vexetque Cupi-
 do:

Ne parvor, & verum medio criser utilium
 spes:

Virtutem doctrina paret, naturave donet:

Quid minuat curas: quid te tibi reddat
 amicam:

Quid pure tranquillet; honos, an dulce lu-
 cellum,

An secretum iter, & fallentis semita vita,
 Me quoties reficit gelidus Digenia rivus,
 Quem Mandela bibit rugosus frigore pa-
 gus:

Quid sentire putas? Quid credis amice pre-
 cari?

Sic mihi, quod nunc est, etiam minus, ut mi-
 hi vivam

Quod superest avi, si quid superesse volunt
 Di.

Sit bona librorum, & provisa frugis in an-
 num

Copia: neu fluitem dubia spe pendulus hora.

Sed satis est orare Jovem, qui donat, &
 aufert,

Det vitam, det opes; aequum vii animum ipse
 parabo.

AD MAECENATEM. XIX.

Prisco si crevis, Maecenas doctae Cratino,
 Nulla placere diu, nec vivere carmina
 possunt,

Quae scribuntur aqua potioribus: ut male
 suos

Adscripsit Liber Satyris, Faunisque poetas,

Vina fere dulces oluerunt mane Camena,

Laudibus arguitur vini vinosus Homerus

Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad
 arma

Prosluit dicenda, forum, Puteasque Libonis

Mandabo siccis: adimum cantare severis.
Hoc simul edixit, non cessavere poeta
Necturno certare mero, putere diurno.

Quid, si quis vulcu torvo ferus, & pede
nudo,

Exiguusque toga simul et textore Catonem,
Virtutemne repraesentet, moresque Catoni?
Rupit Hyarbitam Linagenis amala lingua;
Dum studet urbanus, tenditque disertus ha-
beri,

Decipit exemplar vitii inimitabile. Quod si
Pallereni casu, bivrent exsangue caminum.
O imitatores servum pecus, ut mihi sapere
Bitem. Sapè jocum vestri movere tumultus!
Liberà per vacuum posui vestigia princeps:
Non aliena ideo pressi pede. Qui sibi fidet.
Dux, regit examen. Parvos ego primus iam
bos

Ostendi Latio, numeros animosque secutus
Archilochi, non res, & agentia verba Ly-
camben.

Ac ne me foliis iævo brevioribus ornés,
Quod timui mutare modos, & carminis
artem.

Temperat Archilochi Musam, pede mascula
Sappho:

Temperat Alcæus: sed rebus & ordine dis-
par.

Nec socerum querit, quem versibus oblinat
atris;

Nec sponsa laqueum famoso carmine necis.

Huxo

Hanc ego non alio dictum prius ore, Latinus
Vulgavi fidicem. Jurat inmemorata seren-
tem

Ingeniis oculisque legi manibusque teneri.
Sicere velis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet, ametque domi, premat extra limen
iniquus?

Non ego remota plebis suffragia venor.
Impensis cararum, & trita munere vestis.
Non ego nobilium scriptorum auditor & ultor,
Grammaticas ambire viribus, & pulpita
dignor.

Hinc illa lacrimæ spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare & unguis addere pon-
dus,

Si dixit, rides, ait: & Foris auribus ista
Servas, filis enim manare poetica mella
Te solum, tibi pulcher; ad hac ego naribus
uti

Tormido, & lucifantis acuto ne fecer unguis.
Displicet iste locus, clamo, & diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, &
iram,

Ita truces inimicitias, & funebre bellum.

AD LIBRVM SVVM. XX.

Vertumnum, Janumque, liber, spectare, vi-
deris,

Silicet ut passet Sossorum pumice mundus,
Odisi clares, & gratia scigilla pudico.

Pau-

*Paucis ostendi gemis, & communia laudas,
 Non ita nutritus. Fuge. Quò discedere gestis.
 Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi.
 Quod volui, dices, ubi quis te læserit. Et scis
 In breve te cogi, cum plenas languet amator,
 Quòl si non otio peccantis desipit augur,
 Carus eris Romæ, donec te deserat ætas.
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Creperis, at timeas pasces taciturnus inertes,
 Aut fugies Viicam, aut vincetus mitteris Iler-
 dam,*

*Ridebit monitor non exauditus, ut ille,
 Qui malè patrem: um in rupes detruxit asellum
 Iratus. Quis enim invitum servare labores?
 Huc quoque te manet, ut pueros elementa do-
 centem*

*Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus plures a timoverit aures;
 M: libertino natu u patre, & in tenui re
 M: mores penni nido extendisse loqueris,
 Ut quantum generi demas, virtuti nō addas.
 Me primis urbis belli placuisse, do nique
 Corporis exigui, precantum solibus aptum,
 Irasci celerem, tamen ut placab: i: essem,
 Fortè meum si quis te percussit ibit ur avum,
 Me quater undenos sciat implevisse. Decem-
 bres,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.*

Q. HO.

Q. HORATH

F L A C C I

EPISTOLARVM

LIBER II.

AD AVGVSTVM. I.

*C*Um tot sustineas & tanta negotia solus:
 Res Italas armis taceris, mirribis ornes,
 Legibus emendes; in publica commoda pecceris,
 Si longè sermone morer tua tempora Cæsar.
 Romulus & Liber pater, & cum Castore
 Pollux,
 Post ingenta sacra, Deorum in templa receptis:
 Dum terras hominumque colunt genus, aspèra
 bella
 Componunt, agros assignant, oppida con-
 dunt:

*Plorare suis non respondere favo rem
 Speratum meritis. ditam qui contudit hydram,
 Notaque fatali portenta labore subegit,
 Comperit in vidiam supremo sine domari.*

Urit

Vrit enim fulgore suo, qui pręgrauat artes
 Infra se posita: extinctas, amabitur idem.
 Pręsenti tibi maturos largimur honores,
 Jurandasque tuum per nomen penitus aras,
 Nil oriturum aliis, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hic populus sapiens & iustus in uno,
 Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo:
 Cetera nequaquam simile ratione, modoque
 Estimat: & nisi qua terris mota, suisque
 Temporibus defuncta videt, sapit idit, & odit.
 Sic fauitor veterum, ut tabulas peccare vetan-
 tes.

Quas bis quinque viri sanxerunt, fędera regum.

Vel Gabiis, vel cum rigidis equata Sabinis,
 Pontificum libros, amosa volumina ratum,
 Dislitet Albano Musas in monte locutas.
 Si, quia Gręcorum sunt antiquissima queque
 Scripta, vel optima, Romani pensatur ea-
 dem

Scriptores trutinę, non est quod multa loqua-
 mur

Nil intra est oleam, nil extra est in nucę duri.
 Venimus ad summum fortuna: pingimus, at-
 que

Psalimus, & lusitamus. Achivis doctiss
 unctis.

Si meliora dies, ut vina, pęmata reddit,
 Scire velim pretium chartis quotus arroget an-
 nus.

Scriptor abhinc annos centum qui decidit, intel-

Perfectus, veteresque referri debet, an inter
 Viles, atque novos excludat iurgia finis.
 Est vetus, atque probus, centum qui perficit
 annos,

Quid, qui deperit minor uno mense, vel
 anno,

Inter quos referendus erit: veteresne potas,
 An quos & pręsens, & postera respuet atas?
 Ille quidem veteres inter ponetur honestę,
 Qui vel mense breui, vel toto est junior anno.
 Vior permisso, candęque pilos ut equine,
 Paulatim vello, & demo urum: demo etiam
 unum.

Dum cadat elusus ratione rueris acerui,
 Qui redit ad fastos, & virtutem estima an-
 nis,

Miraturque nihil, nisi quod Libitina sa-
 cravit.

Ennius & sapiens, & fortis, & alter Ho-
 mērus,

Ut critici dicunt, leviter curare videtur,
 Quod promissa cadant, & somnia Pytha-
 gorea.

Neuius in mēribus non est, & mentibus ha-
 ret

Pand recens, a led sanctum est vetus omne
 pęma,

Indigitur quoties uter utro sit prior: aufert
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti.
 Dicitur A. rani toga convenisse Menandros
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epi-
 thami:

*Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.
Hos edidit, & hos ætæo stipata theatro
Spectat: Roma potens: habet hos, numeratque
pœtas,*

*Ad nostrum tempus Livii scriptoris ab ævo.
Interdum vulgus rectum videt. Est ubi pec-
cat.*

*Si veteres ita miratur, laudatque pœtas,
Ut nihil anteferat, nihil illis comparet; errat:
Si quædam nimis antiquæ; si pleraque dure
Dicere credat eos, ignavè multa factur;
Et sapit, & necum facit, & Jove Judicat
a quo.*

*Non equidem insector, delendaque carmina
Livii.*

*Esse recor, meminisse que plagosum mihi parvo
Orbillum dicere: sed emendata videri,
Pulchraque, & exactis minimè distantia,
miror.*

*Inter que verbum emicuit si forte decorum, &
Si versus paullo concinnior unus, & alter.*

*Injustè totum ducit, venasque pœma.
Indignior quidquam reprehendi: non quia
crasie*

*Compositum illepidève putetur; sed quia
nuper:*

*Nec veniam antiquis, sed honorem, & præ-
mia posci.*

*Rectè necne crocum, floresque perambulet
Atta*

Fabula, si dubitem: clamant periisse pudorem

*Cuncti panè patres, ea cum reprehendere co-
ner*

*Que gravis Æsopis, quæ doctus Roscius egit:
Vel quæ nil rectum, nisi quod placuit sibi, du-
cant;*

*Vel quia tæpe putant parere minoribus. Et,
quæ*

*Imberbes didicere, senes perdendi sateri.
Jam Salutare Numæ carmen qui laudat, & illud.
Quod necam ignorat, solus vult scire videri:
Iugensis non ille faret, plauditque se pulvis:
Nostri sed impugnat: nos, nostraque lividus
ouit;*

*Quod si tam Græcis novitas insvisa fuisset,
Quam nobis, quid nunc esset vetus, aut quid
laberet*

*Quod legeret, tereatque viricim publicus
usus?*

*Ut primi in postis negari Græcia bellis
Cepit, & in vitium fortuna labier aquat:
Nunc athletarum suditiis, nunc arsit equo:
rum:*

*Marmoris, aut eboris fabres, aut eris amas
vit:*

*Suspendit pictâ vultam, mentemque tabellâ:
Nunc tibi cibus, nunc est garisa tragædis:
Sub nurice puella velut si luderet infans:
Quod cupide petiit, matrem plena reliquit.
Quid placeat aut odio est, quod unum mutabile
credat?*

Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi

Roma dulce diu fuit, & solenne, reclusa
 Mane domo vigilare, clieni promere jura:
 Cautos nominibus certis expendere nummos,
 Majores audire, minori dicere, per qua
 Crescere res possit, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, & calet uno
 Scribendi studiosi pueri, patresque severi,
 Fronde comas vinceti conant, & carmina
 distant.

Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere
 versus,

Invenior Parthis mendacior, & prius orto
 sole, vigil calamum, & charthas, & scri-
 nia posco.

Navem agere ignarus navis timet: abrotorum
 agro

Non auct, nisi qui didicit, dare. Quid me-
 ditorum est,

Promittunt medici: Tractant fabrilia fabri.
 Scribimus indocti, doctique poemata passim.
 His error tamen, & levis hac insania, quan-
 tas

Virtutes habeat, sic collige, vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, hoc stu-
 det unum:

Detrimenta, fugas serworum, incendia videt:
 Non fraudem socio, puerove incogitat nilam
 Pupilo: vivit siliquis, pane secundo:
 Militia quamquam piger, & malus, utilis
 urbi.

Si das hoc, par vis quoque rebus magna juvari:

Os tenerum pueri, balbumque poeta figurat:
 Torquet ab obscenis jam num sermonibus
 aurem:

Mox etiam pectus preceptis format amicis,
 Asperitatis & invidiæ corrector, & ira:
 Recte facta refert: orientia tempora notis
 Insuavit exemplis: inopem solatur, &
 agrum.

Cassus cum pueris ignava puella mariti
 Discret unde preces, vatem ni Musa de-
 disse?

Poscit opem Chorus, & presentia Numina
 sentit:

Celestes implorat aquas docta prece blan-
 aus:

Avertit morbos: metuenda pericula pellit:
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus
 annum.

Carmine Di superi placantur, carmine
 Manes.

Agricola prisci, fortes, parvoque beati,
 Conditæ post frumenta, levantes tempore
 festo

Corpus, & ipsum animum spe suis durasse
 rentem,

Cum sociis operum, & pueris, & conjugii
 fida

Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
 Floribus, & vino Genium memorem brevis
 a vi,

Fescennina per hunc invita licentia morem

Verfibus alternis opprobria rufica fudit
 Libertaſque recurrit accepta per annos
 Luſtꝛa amabiliter: donec jam factus apertam
 In ſabieꝛm veſti cepiſſe focus, & per honeſtas
 Ire domos impune minax. dolereꝛe cruento
 Dente laceſſiti fuit intaꝛctis quoque cura,
 Condiſione ſuper communi. quin etiam lex,
 Panaque lata, malo qua noluꝛt carmine quæſi
 quam

Deſcribi, ventere modum, formidine ſuſiſi
 Ad bene dicendum, delictanũꝛumque reducti.
 Gracia capta ferum victorem cepi, & artes
 Intulit egreſſi Latio: ſic horridus ille
 Deſtinxit numerus Saturnius, & graꝛe citus
 Munditia pepulere. Sed in longam tamen
 aꝛam

Manſerunt, helioque manem, veſigia raris.
 Serus enim Gracis nãꝛmẽõit acuminã thartur:
 Et poſt Punicã bella quietus: quareꝛe cepit,
 Quã Sophocles, & Theſpis, & Æſchylus uille
 ferrent.

Tenãõit quoque, rem ſi dignẽ ventere poſ-
 ſet:

Et placuit ſibi, natuã ſublimis, & acer.
 Nam ſpirat tragicãꝛa ſuis, & feliciter au-
 det:

Sed impem putat in ſcriptis, metuĩque litu-
 ram.

Credatur, ex medio quia res arceſſit, ha-
 bere

Sudoris minimum: ſed habet comedia tanto

Plus

lus oneris, quãnto venia minus. Adſſice,
 Plautus

Quo pacto partes tutetur amantiſ eſ hebi,
 Vi patris aꝛtenti, leneniſ ut inſidioſi:

Quantus ſit Dorſennus edacibꝛ in paraſitiſe.

Quã non adſtricto percurrat pulpica ſecco.
 Geſſit enim unum in loculos demittere, poſt
 hoc

Securus, cadat, an recto ſtet fabula talo
 Quem tulit ad ſcenãꝛa venoſo gloria curru.
 Examinat lentus ſpectator, ſedulus inſtat,
 Sic leve, ſic paruum eſt, animum quod laudã
 avarum

Subruit aut reſcicio. Valeat res ludicra, ſi me
 Palma negata macrum, donata reducit opimum:
 Sape etiam audacem fugat hoc, terrẽq; poẽtam:
 Quod numero plures, virtute & honore minoreſ,
 ludõbi, ſtolidique, & depugnare parati,
 Si diſcordet eques, media inter carmina poſcunt
 Idus urſum, aut pugiles. His nam plebecula gau-
 det.

Verum equitiſ quoque jam migravit ab aure
 voluptas

Omnis, ad incertos oculos, & gaudia vana.
 Quãntor, aut plures aulaſ premuntur in horã:
 Dum fugiunt equitum turma, peditumq; caterua,
 Mox trahitur manibus regum fortuna retortiſ.
 Eſſeda feſtinant, pilenta, petorricã naveſ:
 Captivum portatur ebur, captiva Corinthuſ.
 Si foret in terris, videret Democrituſ ſeu
 Diverſum confuſa genus pantherã camelo,

N

Sicc.

Sive elephas albus vulgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis.
Vt sibi præsentem animo spectacula plura.
Scriptores autem narrare putaret a fello
Fabellam furâo. nam qua pervinere voces
Evaluere sonum, referunt quem nostris a theatris
Gargantum mugire putes nemus, aut mare Tuf-
cum.

Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
Divitiæque peregrina, quibus oblitus actor
Cum stetit in scena concurrat dextera lava.
Dixit adhuc atque: nil sanè. Quid placent
Lana Tarentino viclas imitata veneno.
At ne forte putes me, qua facere ipse recisum,
Cum rectè tractent alii, laudare maligne:
Ille per extensum funem mihi fesse videtur
Ire poeta, meum qui pectus inanimè argit,
Irritas, mulet, falsis versibus impies,
Vt magus, & modo me Thebis, modo perit
Athenis.

Verùm age, & his, qui se lectori credere malunt
Quàm spectatoris fastidia ferre superbi,
Curam reddæ brevis, si n. unus apolline dignum
Vis complecti libris, & vatis addere calcas,
Vt suaio majore petant Helicona vicentem.
Mulea quia cum nobis facimus mala sæpe poeta:
(Vt vincia egomet cadam mea) cum tibi librum
Sollicito dāmus, aut fessè cum laudamus, nam
Si quis amicorum est ausus reprehendere versum
Cum loca jam recitata recedimus irrevocant
Cum lamentamur, non apparere labores

N.

Nostros, & tenui deducta poemata flo.
Cum speramus eò rem venturam, ut simul atque
Carmina rescieris nos fingere, conmodus atque
Arcessas, & egere vetes, & scribere cogas:
Sed tamen est opera pretium cognoscere, quales
Ed. tuos habeat belli spectata, domique
Virtus, indigno non committenda poeta.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Charilus, in cultis qui versibus, & malè natis
Retulit acceptos, regale munus, Philippo.
Sed veluti tractata notam, labemque remittunt
Atramenta, særè scriptores carmine sado
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum, tam carè prodigus emit,
Edicto vetuit, ne quis se, præter Apellem,
Pingeret, aut alius Lysippo duceret ara,
Fortis Alexandri vultum simulantia. Quod si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros, & ad hæc Musarum dona vocares,
Bæotum in crasso jurares aere natum.
At neque de decorant tua de se judicia, atque
Munera, quæ multa dantis cum laude tulerunt.
Delecti tibi Virgilius Variusque poeta.
Nec magis expressi vultus per ænea signa,
Quàm per vatis opus mores, animique virorum
Clarorum apparent: nec Sermones ego malle
Repentes per humum, quàm res componere gestas
Terrarumque situs, & flumina dicere, & arces
Montibus impostas, & Barbara regna, tuisque
Auspiciis rotum confecta duella per orbem,
Claustraque custodem pacis cohibentia sanum,

N 2

Et

Et somidatam Parthis te principe Romam.
Si, quantum cuperem, possem quoque. Sed neque
parvam

Carmen majestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
Sed utilitas autem stultè quem diligit, urget;
Pragipue cum se numeris commendat, & arte:
Discit enim citius, meminitque libentius illud.
Quod quis deridet, quam quod probat & vene-
ratur

Nil moror officium, quod me gravat: ac neq; scilicet
In pejus vultu proponi cereus usquam,
Nec pravè factis decorari versibus optor.
Ne tebeam dinguis ponatus munere: & un-
cum scriptore meo, capsâ porrectus, apertâ
Deserat in vicum vendentem thus & clores,
Et piper, & quidquid cbartis amicitur ineptis.

AD JULIVM FLORVM. II.

Flore, bono claroque fidelis amice Neroni,
Si quis fortè velit puerum tibi vendere, natum
Tibure, vel Gabiis: & tecum sic agat: hic &
Candidus, & talis à vertice pulcher ad inos,
Fiet, eritque tuus nummorum millibus otio,
Verna miseris ad nutus aptus heriles:
Litterulis Grecis imbutus, idoneus arti
Cui liber: argillâ quidvis imitaberis suda.
Quin, etiam canet indoctum, sed dulce bibentis:
Multa fidem promissa levant, tibi plenius æquo
Laudat, venales qui vult exorare merces,

Res urget me nulla, meo sum pauper in ære,
Nemo hoc mangonum faceret tibi. Non temerò
à me

Quivis ferret idem. Semel hic cessavit; & ut fit,
In scalis latuit metuens pendens habene.
Des nummos, excepta nihil te si fuga ledat.
Ille serat pretium, pœna securus opinor.
Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex.
Insequeris tamen hunc; & lite moraris iniquâ.
Dixime pigrum proficiscenti tibi: dixi
Tilibus officiis propè mancum: ne mea servus
urgares ad te quod: epistola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facienti iura
tamen attentas? quereris super hoc, etiam, quòd
Expectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta vitica multis
Erumnis, lassus dum noctu sterit, ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus & sibi, &
hesti

tratus pariter, jejuniis dentibus acers
Præsidium Regale loco derexit, ut ajunt,
Summè munito, & multarum divite rerum.
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:
Accipit & bis dena super sestertia nummum.
Fortè sub hoc tempus castellum evertere Prætor
Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem
Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem;
I bone, quòd vitus tua te vocat: i pede fausto,
Grandia laturus meritorum premia. Quid stas?
Post hæc ille catus, quantum vis rusticus, ibit,
Ibit, eò quòd vis, qui zonam perdidit, inquit.

Roma nutriti mihi contigit, atque doceri,
 Iratus Grajis quantum nocuisset Achilles.
 Adiecere bona paullo pius ariis Athene:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere rectum,
 Atque inter sylvas Academii querere verum,
 Dura sed amovère loco me tempora grato:
 Civilisque rudem belli tulit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Vnde simul primum me demisere Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemque paterni
 Et latis, & suavi: paupertas impulit audax,
 Vi versus facerem. Sed, quod non desit, habentem,
 Quæ poterunt unquam satis expurgare cicuta,
 Nihil melius dormire putem, quam scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Enipuerè jocos, Venerem, convivia, ludum:
 Tentant extorquere pœmata. Quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem miramur, amantque:
 Cui ne tu gaudes: hic delectatur jambis:
 Ille Bionis sermonibus, & sale nigro.
 Tres mihi conviva prope dissentire videntur:
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet
 alter.
 Quod petis id sane est invisum, acidumque duo-
 bus.
 Præter cætera, me Romane pœmata censes
 Scribere posse, inter tot curas totque labores?
 Hic sponsum vocat: hic auditum scripta, veliclis
 Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini:
 Hic extremo in veneno: visendus uterque.

Intervalla vides humane commodis. Verum
 Puræ sunt patea, nihil ut meditantibus obstet.
 Festinat calidus mulis, gerulisque redemptor:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina
 signum:

Tristia robustis lætantur funera plaustris;
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit
 fuis

Inunc, & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit
 urbes,

Ricè cliens Bacchi somno gaudentis, & umbræ.
 Tu me inter strepitus nocturnos, atque diurnos
 Vis canere, & contracta sequi vestigia vatum,
 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athe-
 nas,

Et studiis annos septem dedit, insenuitque
 Libris, & curis: statua taciturnus exit
 Pierumque, & risu populum quatit. Hic ego
 rerum

Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
 Verba Lyra motura sonam connectere digneris:

* * * * *

Frater erat Romæ consulti rhetor: ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores;
 Gracchus ut hic illi foret, hic ut Mucius ille,
 Qui minus argutos vexat furor iste poetæ:
 Carmina componi: hic elegos, mirabile visus,
 Calamumque novam Musis opus. Aspice primum,

Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
spectemus vacuam Romanis vatibus adem.
Mox etiam, si forte vacas, sequere, & procul
audi,

Quid ferat, & quare sibi nectat uterque coro-
nam,

Cadimur, & totidem plagis consumimus ho-
stem,

Lento Samnites ad lumina prima duello.

Discedo Alcæus puncta illius, ille meo quis?

Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere vi-
sus.

Fit Mimnermus: & optivo cognomine crescit:

Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,

Cum scribo, & supplex populi suffragia capto.

Idem finitis iudiciis & mente recepta.

Obturem patulas impugne legentibus aures.

Ridentur, mala qui componunt carmina: ve-
rum.

Gaudent scribentes; & se venerantur, & ultro,

Si taceas, laudant, quidquid scripsere beati:

At qui legitimum cupiet fecisse poema,

Cum tabulis animum censoris sumet honesti:

Audebit quæcumque parum splendoris habe-
bunt,

Et sine pondere erunt, & honore indigna fe-
rentur,

Verba movere loco, quamvis invita recedant;

Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ,

Obscurata diu populo, bonus eruet, atque

Proferet in lucem spaciofa vocabula rerum:

Quæ præstis memorata Casonibus, atque Ce-
thegis,

Nunc situs informis premit, & deserta vetus
stas.

Adscisset nova, qua genitor, produxerit usus,
Vehemens, & liquidus poroque simillimus
amni.

Fundet opes, Latiumque beabit diuite lingua

Luxuriantia compefecit: nimis aspera sano

Lavabit cultu: virtute carentia tollet:

Ludentis speciem dabit, & torquetur: ut quæ

Nunc Satyrum, nunc ægrestem Cyclopa move-
tur.

Præsterim scriptor delirus, inersque videri,

Dum mea delecent mala me, vel denique fal-
lant,

Quam sapere, & ringi. Fuit haud ignobilis
Argis.

Qui se credebat miros audire tragædos,

In vacuo lætus sessor, plausorque teatro:

Cetera qui vitæ servaret munia recto

More, bonus sanè vicinus, amabilis hospes,

Comis in uxorem, possit qui ignoscere servis,

Et signo laeso non insanire lagena:

Possit qui rupem & puteum vitare patentem.

Hic ubi cognatorum opibus, curisque vesctus,

Expulit elleboro morbum, bilemque meraco,

Et redit ad sese. Pol me occidistis amici,

Non servastis. At, cui sic extorta voluptas,

Et demptus per vim mentis gratissimus error,

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
Et tempestivum pueris concedere ludum,
Ac non verba sequi fidibus modulanda Latiniis,

Sed vera numerosque modosque ediscere vite.
Quocirca tecum loquor hac, tacitusque recordor:

Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
Narrares medicis. Quod, quanto plura parasti,

Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si vulnus tibi, monstrata radice, vel herba
Proficiente nihil curarier. Audieras, cui
Rem De donarent, illi decedere pravam
Stultitiam: & cum si nihilo sapientior, ex quo

Pienior es, tamen uteris monitoribus isdem?
At si divitiæ prudentem reddere possent,
Si cupidum timidamque minus te: nempe rueres,

Viveret in teris te si quis avarior uno.
Si proprium est, quod quis librâ mercatus,
& arc:

Quadam, si credis consultis, mancipat usas:
Qui te passit ager, tuus est, & villicus Orbi
Cum segetes occat. Tibi mox frumenta daturus,

Ad dominum sentit. Das nummas: accipis
quam,

Pullos, ova. Cadum temeti. Nempe modo isto

Paullatim mercaris agrum, fortasse trecentis;
Aut etiam supra, nummorum millibus emptum.

Quid refert, vivis numerato nuper, an olim?
Emptor Aricini quondam, Vejentis & Arvi,
Emptum conat olus, quamvis aliter putaret
emptis

Sub noctem gelidam lignis calefactat ænium,
Sed vocat usque suam, quâ populus adsit a certis

Limitibus vicina refugit jurgia, tamquam
bit proprium quidquam. puncto quod mobilis
hera.

Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc sorte
suprema

Permutet dominos, & cedat in altera jura.
Si quia perpetuus nulli datur usus. Et hæres
Hæredem alterius, velut unda supervenit
undam;

Quid vici profunt, aut horrea? quidve Calabri
bris

Saltibus adjecti Lucani, si merit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla,
tabellas,

Argentum, vestes Getulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant: est qui non curat habere.
Cur aliter fratrum cessare & ludere, & ungi
Præferet Herodis palmetis pinguis; alter

Dives, & importunus, ad umbram lucis ab ortu,

*Sylvestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Natura Deus humana, mortalis in unum.*

*Quodque caput: vultu mutabilis, albus, & ater.
Vtar, & ex modico, quantum res poscet,
aceruo*

Tollam: nec metuam, quid de me iudicet haeres,

Quod non plura datis invenerit; & tamen idem

Scire volam, quantum simplex, hilarisque nepoti

*Discrepet, & quantum discordet parcus avaro.
Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumptum*

*Inuitus facias: neque plura parare labores.
Ac potius, puer ut festis Quinquatribus, olim
Exiguo, gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies immunda domus procul absit. Ego,
utrum*

*Nave ferar magna, an parua, ferar unus,
& idem.*

*Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
Non tamen adversis atatem ducimus Austris,
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.
Non es avarus: tibi, quid cetera? Jam simul isto*

Cum virio sugeret caret tibi pectus inani

Am.

*Ambitione? caret mortis formidine, & irae
omnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos Lemures, fortentaque Thessala
rides?*

*Natales gratè numeras? ignoscis amicis?
Senior, & melior sis accedente senectâ?
Quid te exempta iurvat spinis, de pluribus
una?*

*Vivere si rectè nescis, decede peritis.
Lassisti satis: edisti satis, atque bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius equo
Rideat, & pulset lasciva decentius atas.*

Q. HORATHI

F L A C C I

DE ARTE POETICA

LIBER.

AD PISONES.

HUmano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas,

ollatis manibus, ut terpicer atrum
 ac in piscem mulier formosa superne,
 citatum admisi risum teneatis amici?
 Credite Pisones, isti tabula fore librum
 Persimilem, cujus, velut agri somnia, vana
 Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni.
 Reddatur forma. Pictoribus atque poetis.
 Quidlibet audendi semper fuit aqua potestas.
 Scimus, & hanc veniam petimusque damusque
 vicissim.

Sed non ut placidis coctans immitia, non ut
 Serpentes avibus geminentur, tigris agni.
 Incepis gravibus plerumque, & magna pro-
 fessis

Purpureis, late qui splendeat, unus, & alter
 Assuitur pannus: cum lucus, & ara Diane,
 Et properantis aqua per amanos ambitus
 agros,

Aut flumen Rhenum, ut pluvius describitur
 arcus.

Sed nonne non erit his locus: & fortassis cu-
 pressum:

Scis simulare, quid hoc, si fractis emat at exspect
 Navibus, are dato qui pingitur & amphora
 cepit

Institui, currente rotâ cur urceus exit?
 Denique sit, quod vis, simplex unumtaxat, &
 unum.

Maxima pars vatium, pater, & juvenes pa-
 tre digni,

Decipimur specie recti. brevis esse laboro,

Obs.

Obscurus fio. sectantem leviam, nervi
 Deficiunt, animique: professus grandia, ture-
 get:

cepit humi tutus nimidum, timidusque pro-
 cella.

Qui variare cepit rem prodigialiter unam,
 Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum.

In vitium ducit culpa fuga, si careat arte.

Emilium circa ludum faber imus & auge

Exprimet, & molles imitabitur are capillos;

Infelix operis summa, quia ponere totum

Nesciet. Hunc ego me, si quid componere cui

rem,
 Non magis esse velim, quam pravo vivere
 naso,

Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.

Sumite materiam vestris, qui scribitis, aquam

Viribus, & versate diu, quid ferre reculent,

Quid valeant humeri. Cui lecta potenter eris
 res,

Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.

Ordinis hac virtus erit & Venus, aut ego fallor,

Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici

Pleraque differat, & presens in tempus omit-
 tat

Hoc amet, hoc spernat promissi carminis au-
 ctor,

In verbis etiam tenuis, cautusque ferendis.

Dixeris egregie, notum si callida verbum

Reddiderit janctura novum. Si forte necesse
 est

In-

nostrare recentibus abdita rerum,
 ne cincturis non exaudita Cethegis;
 Coarctet, dabiturque licentia sumpta puden-
 ter

Et nova sistaque naper habebunt verba si-
 da; m, si.

Graco fonte cadant, parce decorta. Quid
 autem

Cacilio, Plautoque dabit Romanus, ademp-
 tum

Virgilio Varioque ego cur acquirere pauca
 Si possum, invidetur? Cum lingua Catonis, &
 Enni.

Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
 Nomina protulerit? licuit, semperque licebit
 Signatum prasente nota producere nomen.
 Ut sylva foliis pronos mutantur in annos,
 Prima cadunt, ita verborum vetus interit
 atas.

Et juvenum ritu florent modo nata, vigent-
 que.

Debentur morti nos; nostraque, sive receptus,
 Terræ Neptunus, classes Aquilonibus arcer.
 Regis opus, sterilisve diu palus, aptaque
 remis

Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum;
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis,
 Doctus iter melius. Mortalia facta peribunt;
 Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax.
 Multa renascuntur, qua jam cecidere, ca-
 dentque;

Qua

Quæ nunc sunt in honores, vocabula, si vo-
 nus:

Quæ penes arbitrium est, & jus, & norma
 loquendi.

Res gesta regamque; ducumque, & tristia
 bella,

Quo scribi possent numero, monstravit Ho-
 merus.

Verbis impaviter junctis querimonia pri-
 mum,

Post etiam inclusa est voti sententia compos.
 Quis tamen exiguus elegos emiserit auctor,
 Grammatici certant, & adhuc sub judice
 lis est.

Archilochum proprio rabies armavit jambæ,
 Hunc socci cepere pedem, grandisque co-
 thurni,

Alternis aptum sermonibus & populares
 Vincentem strepitus, & natum rebus agen dis.
 Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deo-
 rum,

Et pugilem victorem, & equum certamine
 primum;

Et juvenum curas, & libera vina referre.
 Descriptas servare vias, operumque colo-
 res,

Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salutor?
 Cur nescire, pud. as prave, quam discere malo?
 Versibus. exponi tragicis res comica non vult:
 Indignatur item privatis, ac propè socco
 Dignis carminibus narrari cœna Thyesta,

Sib.

Singula quaque locum teneant sortita decentes.

*Interdum tamen & vocem comædia tollis,
Iratuque Chremes tumido diligit ore:*

*Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
Telephus & Pelæus, cum pauper, & exsul uterque.*

*Projicit ampullas, & sesquipedalia verba,
Si curat cor spectantis tetigisse querela.
Non satis est pulchra esse poemata: dulcior
Junto,*

*Et quocumque volent, animam auditoris
agunt,*

*Ut tridentibus ardent, ita stentibus adsunt
Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia
ladent:*

*Telephe, vel Pelæus, malè si mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut videbo. Tristia maestum
Vultum verba decent; iratum, plena minarum:*

*Ludentem, lasciva: severum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem*

Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram,

*Aut ad humum merore gravi deducit, &
angit:*

*Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicenti erunt fortunæ absona dicta,
Romani tollent equites, pedesque, cachinnum.*

In.

*intererit multum; Divisim loquatur, an
heros:*

*Maturisne senex, an adhuc florente juventâ
Fervidus: an matrona potens, an sedula
nutrix:*

*Mercatorne vagus, cultor ne virentis agelli:
Colchus, an Assyrius: Thebis nutritus, an
Argis,*

*Aut famam sequere, aut sibi convenientia
finge*

Scriptor, honoratum si forte reponis Achillem:

*Impiger, iracundus, inexorabilis, acer:
Fura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferocis, invictaque flebilis Ino,
Perfidus Ixion, lo vaga, tristis Orestes,
Si quid in expertum scena committis, & au-
des*

*Personam formare novam; servetur ad imum
Quis ab incepto processerit, & sibi constet.
Difficile est proprie communi dicere tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus.
Quam si proferres ignota indistincte primus,
Publica materies privati juris erit, si
Nec circa vilem patulumque moraberis orbem:
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres: nec desilies imitator in arctum,
Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis
lex,*

*Nec sic incipies ut scriptor cyclicus olim:
Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.*

Quid

Quis dignum tanto feret hic promissor hiatus?
 Pasturient montes nascetur ridiculus mus:
 Quanto rectius hic, qui nil molitur ineptè!

Dic mihi Musa virum, capte post tempora
 Troje,

Qui mores hominum multorum vidit, & ur-
 bes:

Non sumum ex fulgore, sed ex fumo dare lu-
 cent:

Cogitat, ut speciosa de hinc miracula promat,
 Antiphaten, Scylamque, & cum Cyclope
 Charibdin.

Nec reditum Dionedis ab interitu Meleagvi,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo,
 Semper ad eventum festinat, & in medias res
 Non secus ac notas, auditorem rapit, & qua
 Desperat iraculata nitescere posse, relinquit.

Atque ita mentitur, sic veris falsa remisset,
 Primo ne medicus, medio ne discrepet imum.
 Tu, quid ego & populus mecum desideret,
 audi,

Si plausoris eges aula manentis, & usque
 Sessuri, donec cantor, Vos laudite, dicat:
 Etatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decòr naturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede
 certo

Signat humum, gestit paribus colludere, &
 iram

Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in
 horas.

Imberbis juvenis tandem custode remoto.
 Gaudet equis, canibusque, & aprici gramini
 campi:

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Vitilium tardus provisor, prodigus aris,
 Sublimis, cupidusque, & amata relinquere
 pernix;

Conversis studiis, etas, animusque virilis
 Quærit opes, & amicitias: inservit honor;
 Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.
 Multi senem circumveniunt incommoda: vel
 quod

Querit, & inventis miser abstinet, ac timeo
 uti.

Vel quod res omnes timide, gelideque mini-
 strat;

Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri:
 Difficilis. Quæritus, laudator temporis acti;
 Se puero: censor castigatorem minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda se-
 cum,

Multa recedentes adimunt: ne sortè seniles
 Mandetur juveni partes, pueroque viriles,
 Semper in adjunctis evaque morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
 Siquis irritat animos demissa per aurem,
 Quam quæ sunt oculis subiecta fidelibus, &
 quæ

Ipse sibi tradit spectator: non tamen intus
 Digna geri promes in scenam: multa que
 tolles

Quis, quis, quæ mox narret sacundia presens.
Nec pueros coram populo Medea trucidet.

Aut humana palam coquat exta nefarius
Atreus:

Aut in aerem Progne vertatur, Cæcinnus in
anguem.

Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus
odi.

Nere minor, non sit quinto productior
actu

Fabula, qua posci vult, & spectata reponi.
Nec Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.

Actoris partes chorus, officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non preposito conducat & hereat apte,

Ille bonis faveatque, & concilietur amicis,
Et regat iratos, & amet peccare timentes.

Ille dapet laudet mensa brevis: ille salu-
brem

Iustitiam, legesque, & apertis otia portis:
Ille tegat commissa, deosque precetur, &
oret,

Parvideat miseris, abeat fortuna superbis.

Tibia non ut nunc, orichalco vincula, tu-
baque

Æmula, sed ienuis simplexque foramine pan-
co

Aspirare, & adesse chorus erat utilis,
atque

Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.